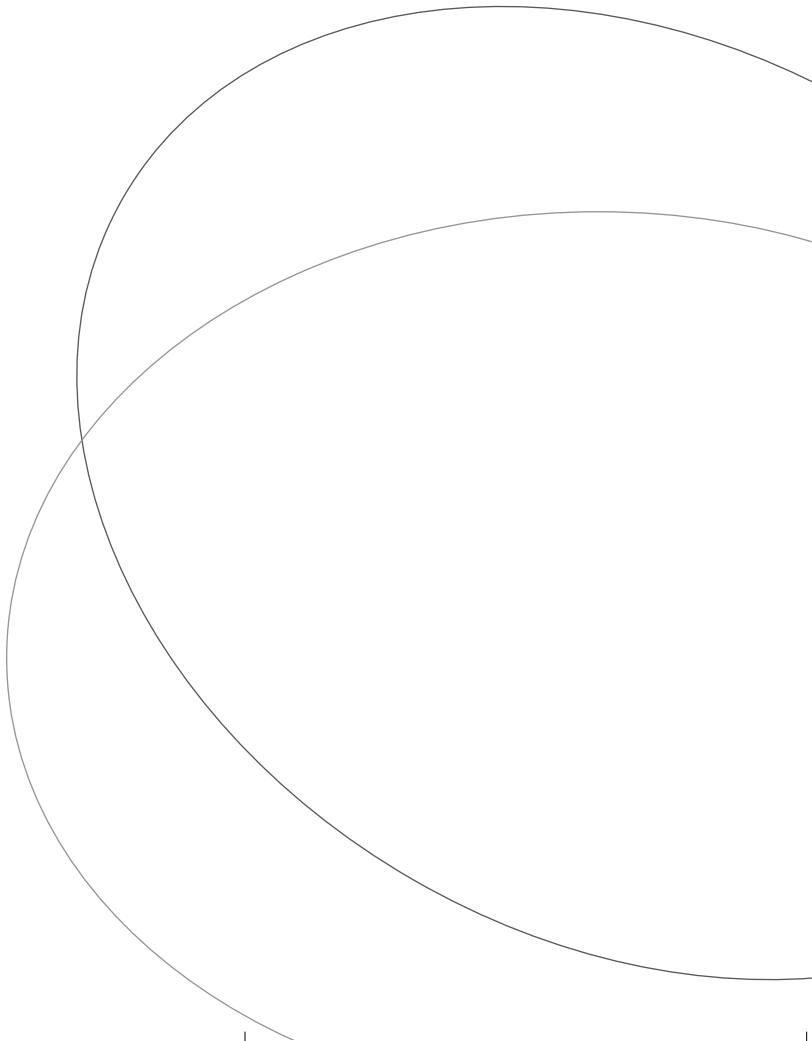

Aktuelle FN - spørsmål

FNs 56. generalforsamling
Høsten 2001

Forord

Dette informasjonsheftet er utgitt av Utenriksdepartementet og inneholder aktuelle problemstillinger om de viktigste hovedemnene som vil bli drøftet under FN's 56. generalforsamling høsten 2001. Emnene er valgt med tanke på spørsmål som spesielt opptar Norge, og blir belyst gjennom tre hovedavsnitt. Alle dagsordenspunktene på 56. generalforsamling er derfor ikke omtalt i dette heftet.

Først gis det generell bakgrunnsinformasjon, deretter skisseres den aktuelle situasjonen, og til slutt omtales Norges holdning til vedkommende sak. Bortsett fra saker som behandles direkte i plenum, er sakene omtalt under den komiteen i Generalforsamlingen hvor de hører hjemme.

Resolusjonsforslagene introduseres først etter at arbeidet i Generalforsamlingens komiteer er kommet i gang. Disse vil normalt prege behandlingen av de enkelte spørsmålene. Når det gjelder avstemningsmønstrene som det vises til i heftet, gjøres det oppmerksom på at en medlemsstat har tre alternative stemmemåter overfor et resolusjonsforslag: for, mot eller avståelse. Hvis et avstemningsresultat gjengis som 70 – 10 – 20, betyr det at 70 land stemte for, 10 mot, mens 20 avsto. Ytterligere nyansering av stemmegivningen foretas ofte gjennom stemmeforklaringer.

Den foreløpige dagsorden for FN's 56. generalforsamling er gjengitt som vedlegg i dette heftet. Det er imidlertid vanlig at flere saker kommer til før den endelige dagsordenen vedtas av Generalforsamlingen. Ytterligere opplysninger om FN's tidligere behandling av de ulike emnene er gitt i Stortingsmelding nr. 33 (2000–2001), "Om Noregs deltaking i den 55. ordinære generalforsamlinga i Dei sameinte nasjonane (FN) og vidareførte sesjonar av FN's 54. generalforsamling".

Heftet finnes på Internett: <http://odin.dep.no/ud>

Heftet er redigert av FN-seksjonen.

UTENRIKSDEPARTEMENTET

Oslo, 10. august 2001

Innhold

Forord 3

I. Innledning 7

- a) De Forente Nasjoner 7
- b) Norge og FN 8

II. Saker som behandles direkte i plenum 13

- 1. Valgspørsmål 13
- 2. Medlemskapsspørsmål 13
- 3. Reform av FN-systemet 14
- 4. Reform av Sikkerhetsrådet 17
- 5. Styrking av FNs nødhjelpskoordinering 19
- 6. Bistand til minetiltak 21
- 7. Situasjonen i Midtøsten/Palestinaspørsmålet 23
- 8. Irak-spørsmålet 24
- 9. Kypros-spørsmålet 27
- 10. Bakgrunnen for konflikter og fremme av varig fred og bærekraftig utvikling i Afrika 30
- 11. Havrettsspørsmål 33
- 12. Den internasjonale domstolen for det tidligere Jugoslavia 37
- 13. Den internasjonale domstolen for Rwanda 38
- 14. USAs embargo mot Cuba 39
- 15. Situasjonen i Mellom-Amerika 41
- 16. Afghanistan-spørsmålet 42
- 17. Implementering av resultatene fra det sosiale toppmøtet i København (WSSD) 44
- 18. Gjennomgang av HIV/AIDS problemet 46

III. Saker som behandles i 1. komité 48

- 1. Nedrustning og rustningskontroll 48
  - a) Kjernevåpenspørsmål 48
  - b) Biologiske og kjemiske våpen 50
  - c) Håndvåpen 51
  - d) Sikring av fred gjennom praktiske nedrustningstiltak 52

IV. Saker som behandles i 2. komité 55

1. Handel og utvikling 55
2. Utviklingsfinansiering 57
3. FNs tredje konferanse for de minst utviklede land (MUL) 59
4. Utviklingslandenes gjeldskrise 62
5. Bosettingsspørsmål 64
6. Oppfølging av FNs konferanse om miljø og utvikling 66
7. Klimakonvensjonen 68
8. Gjennomføring av Konvensjonen for å bekjempe forørkning 70
9. Konvensjonen om biologisk mangfold 72
10. FNs utviklingsaktiviteter 74

V. Saker som behandles i 3. komité 77

1. Menneskerettighetsspørsmål 77
2. FNs høykommissær for flyktninger 80
3. Avskaffelse av rasediskriminering 82
4. Narkotikasporsmål 84
5. Spørsmål vedrørende kvinners stilling 85
6. Fremme og beskyttelse av barns rettigheter 87

VI. Saker som behandles i 4. komité 91

1. Palestinske flyktninger – UNRWA 91
2. FNs fredsbevarende operasjoner 93
3. Øst-Timor 95

VII. Saker som behandles i 5. komité 97

1. FNs finansielle situasjon 97
2. Programbudsjettet for 2002–2003 98
3. Bidragsskalaen 100
4. Finansiering av FNs fredbevarende operasjoner 101

VIII. Saker som behandles i 6. komité 103

1. FNs folkerettskommisjon 103
2. Etablering av en permanent internasjonal straffedomstol 104
3. Spesialkomiteen for FN-pakten og styrking av organisasjonens rolle 106
4. Tiltak for å eliminere internasjonal terrorisme 108

IX. Vedlegg 111

1. Foreløpig dagsorden for FNs 56. generalforsamling 111
2. FNs medlemsland og bidragsskalaen 129
3. Programbudsjettet 2000–2001 135
4. FN-familien 136
5. Forkortelser 137

I. Innledning

a) De Forente Nasjoner

De Forente Nasjoners pakt ble underskrevet i San Francisco 26. juni 1945 av 50 nasjoner, deriblant Norge. FN trådte formelt i virksomhet 24. oktober 1945. FN-pakten opprettet seks hovedorganer.

- På Generalforsamlingen deltar alle medlemsstatene.

Generalforsamlingen er FNs politiske hovedorgan, som behandler en rekke viktige saker og konfliktområder som settes på Generalforsamlingens dagsorden. I tillegg behandler den valg- og medlemskapsspørsmål.

Forsamlingen møter normalt til sesjon i perioden september–desember, men kan utover dette innkalles til ekstraordinær sesjon.

- Sikkerhetsrådet består av 15 medlemmer, derav fem faste: Frankrike, Kina, Russland, Storbritannia og USA. De ti øvrige medlemmene velges for en toårsperiode. Sikkerhetsrådets hovedansvar er å opprettholde internasjonal fred og sikkerhet. For gyldig vedtak kreves ni positive stemmer, samt at ingen av de fem faste medlemmene stemmer mot (nedlegger veto). Sikkerhetsrådet kan innkalles til enhver tid, og dets vedtak er bindende for medlemsstatene. Norge er medlem av Sikkerhetsrådet i perioden 2001–02 og har tidligere vært medlem i periodene 1949–50, 1963–64 og 1979–80.

- Det økonomiske og sosiale rådet (ECOSOC) har 54 medlemmer valgt for en treårsperiode etter en geografisk fordelingsnøkkel mellom de fem regionene. Norge var sist medlem av ECOSOC i treårsperioden 1993–1995 og er valgt inn for en ny periode i 1999–2001. ECOSOC er FNs fremste organ når det gjelder behandlingen av økonomiske og sosiale spørsmål i videste forstand. Rådet trer sammen en gang i året. Sesjonen er delt inn i ulike segmenter, hvorav et høynivåsegment med deltakelse på ministernivå. ECOSOC behandler samarbeidet i en rekke kommisjoner og organisasjoner og søker å koordinere arbeidet som foregår i disse. Saker som er behandlet i ECOSOC, sendes til Generalforsamlingen for endelig vedtak.

- Tilsynsrådet har som hovedoppgave å overvåke territorier som er underlagt FNs tilsyn i henhold til Paktens kapittel 12. Alle disse områdene er nå blitt selvstendige, etter at stillehavsøya Palau ble opptatt som FNs 185. medlemsnasjon i 1994.

- Den internasjonale domstolen, som har sitt sete i Haag, har 15 medlemmer valgt av Generalforsamlingen og Sikkerhetsrådet for ni år. Jens Evensen var siste norske medlem av domstolen i perioden 1986–1994.

- Sekretariatet ledes av Generalsekretæren, som velges av Generalforsamlingen etter anbefaling fra Sikkerhetsrådet for en periode på fem år. Trygve Lie var FNs første generalsekretær. Den nåværende Generalsekretær, Kofi Annan, ble valgt på den 51. generalforsamling høsten 1996.

b) Norge og FN

Stadig flere av de problemer vi står overfor, er av global karakter og kan bare finne sin løsning innenfor globale rammer. Løsninger på de utfordringer som nasjonalstatene i dag står overfor, må i økende grad søkes gjennom multilaterale forhandlinger og avtaler. FN er den eneste mellomstatlige organisasjon med globalt mandat, global oppslutning og et bredt, flerfaglig ansvarsområde. Dette gir organisasjonen en unik posisjon som arena for behandling av viktige spørsmål for vår felles framtid.

FN har helt siden organisasjonens tilblivelse vært en hjørnestein i norsk utenrikspolitikk, og regjeringen legger opp til at Norges sterke FN-engasjement og betydelige frivillige bidrag til FN-systemet videreføres. Norge arbeider for et sterkt og handlekraftig FN som hovedgrunnlag for en internasjonal rettsorden og et verdensomspennende sikkerhetssystem. Fra norsk side støtter vi sterkt opp om det pågående arbeidet med å reformere og effektivisere FN. Vi har i denne forbindelse understreket behovet for et bedre samsvar mellom de oppgaver som FN pålegges og de ressurser som medlemslandene er villige til å stille til FNs disposisjon. Som ledd i reformarbeidet har vi pekt på behovet for bedret koordinering både mellom de ulike aktørene i FN-systemet og mellom FN og Bretton Woods-institusjonene.

Norge går inn for å styrke FNs evne til å fremme en bærekraftig utvikling med vekt på fattigdomsreduksjon. Vi anser FN som et viktig instrument for å sikre økonomisk og sosial utvikling i verdens fattigste land.

Norge støtter aktivt opp om styrkingen av FNs kapasitet til å forebygge konflikter og håndtere kriser, såvel som styrkingen av FNs rolle i ulike fredsprosesser. FNs fredsbevarende operasjoner er et viktig instrument i

FNs freds- og sikkerhetsarbeid, og Norge har vært en viktig bidragsyter til disse styrkene.

Demokratiutvikling og respekt for menneskerettighetene er sentrale mål for Norges utenriks- og utviklingspolitikk, og Norge arbeider aktivt for å styrke FN's rolle på disse områdene.

I kjølvannet av Rio-konferansen om miljø og bærekraftig utvikling i 1992 har det vært avholdt en rekke konferanser om ulike tema i form av spesialsesjoner under Generalforsamlingen. Disse har understreket Generalforsamlingens rolle som normgivende arena og bidratt til å løfte ulike tema som sosiale spørsmål, helse, befolkning, likestilling og bosetting opp på den internasjonale dagsorden.

Norge betaler 0,65 prosent både av FN's regulære budsjett og av budsjettene for FN's fredsbevarende styrker. Norges fastsatte bidrag til FN er imidlertid svært små sammenliknet med våre frivillige bidrag. I 2000 var Norges fastsatte bidrag til FN på til sammen om lag 200 millioner kroner. De frivillige bidragene til FN-systemet (unntatt Verdensbanken og de regionale utviklingsbankene) beløp seg til 3,5 milliarder kroner. Dette omfatter både generelle og øremerkede bidrag. Når det gjelder FN's fond og programmer, er Norge blant de aller største bidragsyterne også i absolutte tall.

Alle FN's medlemsland er representert i Generalforsamlingen. Per 5. september 2000 har FN 189 medlemmer. Hvert land har én stemme og like rettigheter for øvrig. Mens Sikkerhetsrådet kan vedta bindende pålegg, kan Generalforsamlingen bare vedta anbefalinger til medlemslandene. **Sikkerhetsrådet** har hovedansvaret for å opprettholde og sikre freden. Her har de fem faste medlemmene spesielle rettigheter og et særlig ansvar som kommer til uttrykk i vetoretten. Norge oppfordrer de fem faste medlemmene til å utøve denne retten med stor tilbakeholdenhet, slik at Sikkerhetsrådet kan virke som et mest mulig effektivt organ. Norge er medlem av Sikkerhetsrådet i perioden 2001–02.

Sikkerhetsrådets dagsorden styres i stor grad av internasjonale begivenheter, og arbeidet med Rådets løpende saker krever mye oppmerksomhet. For det langsiktige arbeidet i Rådet ønsker Regjeringen å bidra til en helhetlig tilnærming til fredsbygging og krisehåndtering. Dette betyr at Regjeringen prioriterer å fokusere på de underliggende årsaker til konflikt og krig, å bidra til å styrke FN's evne til å planlegge og gjennomføre fredsoperasjoner, og å fokusere på Afrikas utfordringer. Norge leder også

Sanksjonskomiteen for Irak. Foruten det administrative arbeidet dette innebærer, arbeider Norge aktivt for å gjøre sanksjoner målrettede og effektive, slik at de rammer den sanksjonerte stat og ikke sivilbefolkningen.

FNs generalforsamling nedsatte i 1993 en åpen arbeidsgruppe for å drøfte en reform av Sikkerhetsrådet. Bakgrunnen for dette var at det i dag er bred enighet blant FNs medlemsland om behovet for å bedre Rådets geografiske representasjon. Særlig ser man behovet for å bedre utviklingslandenes representasjon. Arbeidsgruppen skulle vurdere alle sider ved utvidelse av Rådet, samt bruk av vetoretten, arbeidsmetoder og forholdet til de øvrige medlemsland. Norge har både selvstendig og innenfor en nordisk ramme spilt en aktiv rolle i arbeidet med reform av Sikkerhetsrådet. Fra norsk side har man lagt vekt på at en utvidelse skal styrke rådets legitimitet, uten at effektiviteten svekkes. Man har også søkt å bidra til kompromissløsninger. Med dette for øyet har regjeringen gått inn for en utvidelse både av faste og ikke-faste plasser. Vi har gitt støtte til faste plasser for Tyskland, Japan, India og de tre regionene Afrika, Asia og Latin-Amerika, med andre ord en utvidelse med seks faste plasser. Vi har i tillegg foreslått at tre ikke-faste plasser blir fordelt på de samme tre regionene.

Generalsekretæren har en sentral plass i FN-systemet. Det har vært og vil fortsatt være norsk politikk å støtte opp om hans uavhengige stilling. Samtidig legges det vekt på at Generalsekretærens initiativ og opptreden må være realistisk og ikke virke splittende innenfor organisasjonen. Generalsekretæren må gis fullmakter til å disponere sekretariatets ressurser innenfor gitte rammer uten å bli detaljstyrt av medlemslandene. Generalsekretæren har tatt initiativ til viktige debatter, blant annet når det gjelder stater versus individets rettigheter.

I FNs mange **særorganisasjoner** foregår det et utstrakt normgivende arbeid. Det ytes faglig bistand innenfor organisasjonenes kompetanseområder. Dette er av stor verdi både for de enkelte land og for verdenssamfunnet som helhet. Særorganisasjonene er frittstående med egne generalkonferanser, statutter og finansieringsordninger. Norge har gått inn for at særorganisasjonene bør konsentrere seg om sine faglige oppgaver innen sine respektive områder, og at utenforliggende politiske stridsspørsmål henvises til FNs politiske hovedorgan, Generalforsamlingen. En for sterk politisering av særorganisasjonene vil kunne svekke det arbeidet disse utfører og undergrave tilliten til FN-systemet.

FNs mange fond og programmer er underlagt Generalforsamlingen og

Generalsekretæren samt ECOSOC, men har ofte egne styrer. De arbeider med utviklingshjelp, humanitær bistand og miljøspørsmål og forvalter størstedelen av de frivillige bidragene til FN.

Mens øst/vest-konfrontasjonen i FN nå er historie, har arbeidet i FN de senere årene vært preget av fortsatte motsetninger mellom industrilandene og utviklingslandene. En rekke innflytelsesrike utviklingsland går imidlertid inn for samarbeid og kompromisser. I denne situasjonen er det viktig at Norge legger vekt på å bygge bro mellom de ulike synspunktene og motsetningene.

EU-landene framstår i økende grad som en samlet maktfaktor i FN. Etter at Sverige og Finland ble medlemmer, har de tre nordiske EU-medlemmene i stadig større grad koordinert sine synspunkter på FN-spørsmål gjennom det politiske EU-samarbeidet. Det nordiske samarbeidet har imidlertid fortsatt stor betydning, særlig i særorganisasjoner, fond og programmer. Norge satser på å opprettholde og styrke den fellesnordiske profilen der dette er naturlig. Spesielt innenfor reformarbeidet i FN spiller det nordiske samarbeidet en betydelig rolle. Norge har et nært samarbeid med EU-landene i FN-spørsmål og slutter seg tidvis til EU-innlegg.

Norge deltar videre i JUSCANZ-samarbeidet (Japan, USA, Australia, New Zealand, Canada, Sveits og Norge). Dette samarbeidet er av uformell karakter og består hovedsakelig av informasjons- og meningsutveksling på det økonomiske og sosiale området. Vestlige lands kandidaturer drøftes innen Vest-gruppen, som i hovedsak består av OECD-landene.

II. Saker som behandles direkte i plenum

1. Valgspørsmål

(Dagsordenspunkt 4–6 og 15–17)

Generalforsamlingen velger president for sesjonen, 21 visepresidenter samt komitéformenn, viseformenn og rapportører for Generalforsamlingens seks komiteer. Det skal også velges medlemmer til forskjellige råd og styrer, blant annet Sikkerhetsrådet og Det økonomiske og sosiale råd (ECOSOC). Ved valg er det allerede fastlagt hvor mange medlemmer som skal velges fra de forskjellige regionene. Siden høsten 1978 har Generalforsamlingen hatt en geografisk fordeling av ledelsen i komiteene. Dette innebærer at to formannsstillinger nå går til den afrikanske gruppen, en til den asiatiske gruppen, en til Øst-Europa, en til Latin-Amerika og en til Vest-Europa og andre "vestlige" stater (WEOG-gruppen).

De enkelte geografiske gruppene blir normalt enige seg imellom om hvilke land som skal velges. Ved enighet innen gruppen støttes kandidatene normalt av de andre gruppene. Hvis ikke gruppen blir enig, og det er flere kandidater, er avstemningsresultatet ofte ikke gitt på forhånd. Geografisk fordeling gjelder ved de fleste andre valgene. Generalforsamlingens president velges også etter tur blant de geografiske gruppene. Norge hadde presidentvervet i 1970 ved daværende ambassadør Edvard Hambro.

Den 55. generalforsamlingen valgte Finlands tidligere statsminister Harri Holkeri til president. Ved åpningen nedsetter Generalforsamlingen en fullmaktskomité som gjennomgår de enkelte delegasjonenes fullmakter.

2. Medlemskapsspørsmål

(Dagsordenspunkt 20)

Nye medlemmer til FN velges av Generalforsamlingen etter anbefaling fra Sikkerhetsrådet. Siden 1991 har hele 27 stater blitt opptatt som nye medlemmer av De Forente Nasjoner. Dette skyldes hovedsakelig oppløsningen av det tidligere Sovjetunionen og det tidligere Jugoslavia. Republikken Tuvalu ble tatt opp som nytt medlem av FN under den 55. generalforsamlingen. FN har dermed 189 medlemsland.

Norges holdning

Når det gjelder spørsmål om medlemskap i FN, følger Norge "universalitetsprinsippet": Alle suverene stater har rett til å være medlem av FN og dens særorganisasjoner, og til å møte der med sine representanter. En medlemsstat bør ikke utelukkes fra organisasjonen eller fra deltakelse i dens virksomhet med mindre det foreligger klar hjemmel for dette i FN-pakten. Norge vil stemme for medlemskap for alle stater som er selvstendige etter folkeretten.

Norge vil ikke kunne stemme for forslag om utelukkelse eller suspensjon som ikke er hjemlet i FN-pakten. Norge gikk derfor mot suspensjon av Sør-Afrika høsten 1974 da den sørafrikanske delegasjonen ikke fikk godkjent sine fullmakter. Sør-Afrika gjeninntok sin plass som fullverdig medlem av FN 23. juni 1994 på en gjenopptatt sesjon av 48. generalforsamling.

3. Reform av FN-systemet

(Dagsordenspunkt 70–71)

Bakgrunn

Generalsekretær Kofi Annan presenterte i 1997 det mest omfattende reformprogram for FN i organisasjonens historie. Hensikten var å effektivisere FN og gjøre systemet bedre egnet til å møte de nye, globale utfordringene. Reformprogrammet av 1997 inneholdt to "spor". Det såkalte Track I, som omfatter tiltak som Generalsekretæren på selvstendig grunnlag hadde fullmakt til å gjennomføre, er for en stor del iverksatt. Dette inkluderer bedre integrering av FNs virksomhet på landnivå (blant annet gjennom et eget felles rammeverk, UNDAF), opprettelse av en egen utviklingsgruppe (UNDG) i New York og reduksjon av FNs dokumentmengde og administrative utgifter.

Track II presenterer en mer langsiktig plan for grunnleggende og langsiktige reformer som krever medlemslandenes godkjennelse. Det har vist seg vanskelig å få tilslutning for enkelte av disse tiltakene. Under 52. generalforsamling fikk Generalsekretæren støtte for å endre FN-sekretariatets lederstruktur gjennom opprettelse av stillingen visegeneralsekretær (som nå innehas av kanadieren Louise Frechette), opprettelse av kontoret for

den humanitære nødhjelpskoordinator (OCHA) og opprettelse av en egen utviklingskonto. Forslag om ny personellforvaltning og endringer av budsjettprosessen ble utsatt. Andre forslag, som opprettelse av en egen ministerkommisjon, nedkutting av Generalforsamlingens sesjoner, opprettelse av et rullerende kredittfond, nye oppgaver for Tilsynsrådet og tidsavgrensing for nye initiativer, møtte slik motstand at de ble lagt på is.

Den 53. generalforsamlingen vedtok en resolusjon om treårsgjennomgangen av FNs bistandsvirksomhet. Dette ga FN-sekretariatet et sterkt mandat for oppfølging av tidligere vedtak om FNs rammeverk på landnivå (UNDAF), harmonisering og forenkling av regelverk samt prosedyrer for økt samarbeid med andre aktører i utviklingshjelpen. I et slikt perspektiv er det positivt at flere av FNs særorganisasjoner, slik som WHO, ILO, UNIDO og FAO, har iverksatt omfattende interne reformer og søker å knytte seg sterkere til de nye samordningsmekanismene i FN-systemet.

Entusiasmen rundt reformspørsmål var stor de første årene etter lanseringen av reformpakken i 1997, men de siste par årene har prosessen gått langsommere, og man snakker om reformtretthet.

Under den 54. generalforsamlingen var det vanskelig å få framgang i forhandlingene om tiltak som krever medlemslandenes samtykke. Dette kom til syne blant annet i spørsmålet om reformer på miljø- og bosettingsområdet.

Reformdebatten preges av uenighet mellom nord og sør. Utviklingslandene frykter at reformene vil lede til et svekket FN-engasjement på utviklingsområdet. At enkelte sentrale medlemsland ikke har gjort opp sin gjeld til FN, og at flere industriland er svært restriktive i budsjettspørsmål, har nok virket ugunstig på forhandlingsatmosfæren.

Den aktuelle situasjonen

Under den 55. generalforsamlingen ble spørsmålet om reform av budsjettprosessen tatt opp på nytt. Det ble vedtatt at FN skal gå over til resultatbasert budsjettstyring. Dette vil blant annet føre til økte krav til oppfølging og resultatrapportering. Det ble også forhandlet om en ny bidragsskala for FNs regulære budsjett. USA har i flere år vært opptatt av å få satt ned sitt bidrag fra 25 til 22 prosent. Etter svært langvarige og vanskelige forhandlinger kom man til enighet. USA fikk gjennom sitt krav om å få satt ned sin andel, etter at flere land frivillig godtok å øke sin andel, og etter at forret-

ningsmannen Ted Turner ga et bidrag som tilsvarer tre prosent av budsjettet i 2001 og dermed dekket USAs tilsvarende reduksjon. Budsjettet for FNs fredsbevarende operasjoner fikk også en ny bidragsskala, men her fikk USA bare delvis innfridd sine krav om redusert andel.

Et annet viktig vedtak som ble gjort, var et nytt format for FNs fireårige langtidsplan for perioden 2002–2005. Langtidsplanen er FNs politiske hoveddirektiv og rammen for budsjettforslaget fra generalsekretæren. Det nye formatet skal inneholde de resultater man forventer for hvert program. Dette vil gjøre det lettere å vurdere om målet er oppnådd og således bedre evalueringen av FNs programmer.

Generalsekretæren satte i mars 2000 ned et hurtigarbeidende panel, ledet av Algeries tidligere utenriksminister Brahimi, for å legge fram forslag om styrking av FNs evne til å planlegge og gjennomføre fredsoperasjoner. Rapporten ble lagt fram i august samme år. Den inneholder anbefalinger av politisk og prinsipiell karakter, samt en rekke praktiske forslag til forbedringer på et bredt felt. Under generalforsamlingen ble første fase av gjennomføringen av Brahimi-rapportens anbefalinger vedtatt som resolusjon. Blant annet opprettet man 95 nye stillinger i sekretariatet som skal fungere som støttfunksjoner for fredsbevarende operasjoner. Arbeidet med å få gjennomført anbefalingene fra Brahimi-rapporten vil fortsette under den 56. generalforsamlingen.

Norges holdning

Norge har engasjert seg sterkt for å reformere FN-systemet. Norges engasjement på dette området kommer til uttrykk blant annet gjennom en egen Stortingsmelding om FN-reformer (St. meld. nr. 43, 1996–97), som et samlet Storting sluttet seg til. Vårt utgangspunkt er at bedre administrative rutiner og økt samarbeid og samordning mellom FN-institusjonene vil frigjøre ressurser, som igjen vil bli brukt til utviklingsformål. Et bedre fungerende FN-system vil også ha økt troverdighet i møtet med de utfordringer som globaliseringen representerer.

Norge ønsker å bidra til større enighet mellom nord og sør omkring FN-reformer. Vi har understreket at vi ikke betrakter innsparinger som et mål i seg selv, og at vi deler felles mål om et styrket FN-system. Vi legger derfor stor vekt på å samle bredest mulig oppslutning for å få gjennomført allerede vedtatte reformvedtak og bidra aktivt til samlende løsninger på

utestående spørsmål, slik som på miljø- og bosettingsområdet.

Brahimi-rapportens konklusjoner er i stor grad i tråd med norske holdninger når det gjelder en helhetlig tilnærming til fredsarbeidet. Behovet for økt samordning gjelder imidlertid ikke bare for FN-systemet. Norge er opptatt av at FN sammen med andre multilaterale organisasjoner og giveland styrker sin koordinering for bedre å kunne møte mottakerlandenes behov. FNs samarbeid med Bretton Woods-institusjonene og ikke minst Verdensbanken står sentralt her.

4. Reform av Sikkerhetsrådet

(Dagsordenspunkt 61)

Bakgrunn

Sikkerhetsrådet består i dag av 5 faste medlemmer (Frankrike, Kina, Russland, Storbritannia og USA) og 10 ikke-faste medlemmer, hvorav 5 velges av Generalforsamlingen hvert år for en toårsperiode. Sikkerhetsrådet ble i 1963 utvidet fra 11 til 15 medlemmer. Resolusjonen trådte først i kraft i 1965, da to tredjedeler av FNs medlemsland, inkludert Sikkerhetsrådets fem faste medlemmer, hadde ratifisert Paktendringen. Utvidelsen kom som en følge av at antallet medlemsland i FN hadde økt betraktelig. Spørsmålet om en ny utvidelse av Sikkerhetsrådet ble tatt opp av India allerede i 1980. I 1993 nedsatte Generalforsamlingen en arbeidsgruppe for å vurdere alle sider ved spørsmålet om utvidelse av Sikkerhetsrådet og andre relaterte spørsmål, herunder Rådets arbeidsmetoder og forholdet til de øvrige medlemsland.

Den aktuelle situasjonen

Arbeidet i den åpne arbeidsgruppen har vært preget av stor avstand i synet på hvordan en utvidelse av Sikkerhetsrådet bør skje, og prosessen har vært fastlåst de senere år. Selv om det råder bred enighet om behovet for en utvidelse, står landene fortsatt langt fra hverandre når det gjelder størrelsen på et utvidet Sikkerhetsråd, og hvorvidt en slik utvidelse skal omfatte både faste og ikke-faste plasser.

Land som Storbritannia, Tyskland, Frankrike, USA, Japan, Norge og de

Øvrige nordiske land har gått inn for en utvidelse av både faste og ikke-faste plasser. Sentrale aktører som Italia, Pakistan, Mexico, Spania, New Zealand, Canada, Tyrkia og Argentina har imidlertid gått inn for en utvidelse av kun ikke-faste plasser. De alliansefrie landene (NAM) har vært positive til utvidelse både av faste og ikke-faste plasser, men dersom det viser seg vanskelig å komme til enighet om hvilke land som eventuelt skal få fast plass, vil de gå inn for å utvide Sikkerhetsrådet med kun ikke-faste plasser i første omgang.

I spørsmål knyttet til arbeidsmetodene har det etter hvert avtegnet seg større enighet om behovet for økt åpenhet og bedre konsultasjonsmekanismer, særlig mellom Rådet og de troppebidragsytende land. Singapore, som hadde presidentskapet i Rådet i januar 2001, tok initiativ til å nedsette en arbeidsgruppe for å utrede hvordan Sikkerhetsrådet kan forbedre samarbeidet med disse landene. Dette er et ledd i arbeidet med å følge opp anbefalingene fra Brahimi-rapporten (se "Reform av FN-systemet"). På dette området er det allerede tegn til tettere konsultasjoner, også i forkant av at Sikkerhetsrådet utformer mandatet for fredsbevarende operasjoner.

Vetoretten er omstridt, både for eksisterende og eventuelt nye faste medlemmer av Sikkerhetsrådet. En rekke utviklingsland ønsker å begrense eller fjerne vetoretten. Land som er potensielle nye faste medlemmer, har signalisert at de ikke kan akseptere et skille mellom gamle og nye faste medlemmer når det gjelder vetoretten. Det er også lite som tyder på at dagens fem faste medlemmer er villige til å oppgi vetoretten. Selv om bruken av veto er sjelden, ble den brukt for eksempel da Kina stanset forlengelse av mandatet til FN-operasjonen UNPREDEP i Makedonia i 1999, og senest da USA nedla veto mot en Midtøsten-resolusjon 27. mars 2001. Muligheten for at et av de fem faste medlemmene vil nedlegge veto, vil alltid være til stede når det forhandles i Sikkerhetsrådet.

Det blir vanskelig å nå fram til enighet. Generalforsamlingen har vedtatt en resolusjon om at alle beslutninger om reform og utvidelse av Sikkerhetsrådet må fattes med to tredjedels flertall av alle FNs medlemsland. Vedtaket kom som resultat av et initiativ fra de landene som er motstandere av nye faste medlemmer i Sikkerhetsrådet.

Norges holdning

Norge har både selvstendig og innenfor en nordisk ramme spilt en aktiv rolle i arbeidet med reform av Sikkerhetsrådet. Fra norsk side legges det vekt på at en utvidelse skal styrke Sikkerhetsrådets legitimitet uten at effektiviteten svekkes. Man har også søkt å bidra til kompromissløsninger. Med dette for øyet har Norge gått inn for en utvidelse med både faste og ikke-faste plasser. Vi har gitt støtte til faste plasser for Tyskland, Japan og India, fordi de er betydelige globale politiske og økonomiske aktører, og en fast plass hver til de tre regionene Afrika, Asia og Latin-Amerika. I tillegg har vi foreslått at tre ikke-faste plasser blir fordelt på de samme tre regionene. Dette vil gi et Sikkerhetsråd med i alt 24 medlemmer. Det har vært et nordisk syn at det må være opp til landene i hver region å foreslå hvordan det faste medlemskapet skal fylles. Vi har notert oss at de afrikanske landene ønsker seg en rotasjonsordning mellom stormaktene i regionen. Vi håper at også de andre regionale gruppene vil kunne komme fram til lignende ordninger. Det er imidlertid klart at vedtak om utvidelse og sammensetning av Sikkerhetsrådet må fattes av Generalforsamlingen.

I spørsmålet om vetoretten oppfordrer vi de faste medlemmene til å begrense bruken mest mulig. Vi går inn for en nærmere utredning av spørsmålet om begrensning av vetoretten til særlig viktige saker.

Norge er tilfreds med de framskrittene som er gjort i spørsmålet om Sikkerhetsrådets arbeidsform, selv om enda mer kan gjøres med hensyn til åpenhet. Bedre samordning av troppebidragsytende land er et tema vi har prioritert høyt, og sammen med de øvrige nordiske land har Norge bidratt til de endringer som nå er underveis.

5. Styrking av FNs nødhjelpskoordinering

(Dagsordenspunkt 21)

Bakgrunn

Den 55. generalforsamlingen behandlet Generalsekretærens rapport om koordinering av humanitær bistand, samt en rekke spørsmål knyttet til situasjonen i enkeltland og regioner som er utsatt for krig eller naturkatastrofer. Fra norsk side, som fra andre vestlige land, uttrykte man støtte til

styrket FN-koordinering av nødhjelpsarbeidet. Det ble lagt stor vekt på arbeidet for å få til bedre overganger mellom nødhjelps- og utviklingsarbeid. Utviklingslandene var opptatt av at den humanitære bistanden ikke må gå på bekostning av, men komme i tillegg til, utviklingshjelp. I 2000 ble ECOSOCs humanitære segment arrangert for tredje gang. Målet var å øke medlemslandenes innsikt og deltakelse i arbeidet med koordineringen av FNs innsats på det humanitære området. Det ble særlig lagt vekt på betydningen av bruk av teknologi for å avhjelpe virkningene av naturkatastrofer og andre humanitære kriser.

Den aktuelle situasjonen

FNs 56. generalforsamling vil igjen ta for seg Generalsekretærens rapport om koordinering av humanitær bistand. Konklusjonene fra sommerens ECOSOC og det humanitære segmentet vil sannsynligvis bli drøftet. I den anledning er det viktig å vurdere ECOSOCs humanitære segment som redskap for å sikre medlemslandene innsikt i og innflytelse på FNs arbeid med koordinering av humanitære saker. Likeledes vil problemstillinger omkring koordinering av bistand til internt fordrevne stå sentralt.

Situasjonen for finansiering av OCHA har bedret seg noe i løpet av de siste par år, da overføringene fra FNs regulære budsjett har økt. I tillegg utstedte OCHA tidlig i 2000 en appell til medlemslandene om finansiering av organisasjonen. Responsen på appellen var god, men det er fortsatt relativt få land som bidrar.

Norges holdning

Norge er en av de største bidragsyterne til FNs humanitære arbeid og en sterk støttespiller for FNs nødhjelpsadministrator og dennes kontor. Fra norsk side deltar man aktivt i debatten omkring overgangen fra nødhjelp til utvikling og bistand til internt fordrevne og legger vekt på styrking av FNs koordinerende rolle. Det anses som viktig å sette den humanitære bistanden inn i en strategi for å forebygge konflikt og fremme arbeidet for gjenoppbygging og forsoning. I den forbindelse er det sentralt å få til gode nok institusjonelle koblinger, for å sikre at utviklingsaktørene engasjeres på et tidlig tidspunkt. Fra norsk side vil vi understreke landenes felles ansvar på dette viktige feltet gjennom vektlegging av den multilaterale

dimensjonen og styrking av FNs rolle. Med utgangspunkt i dette vil vi fra norsk side fortsatt gå inn for at en større del av OCHAs virksomhet blir finansiert over FNs regulære budsjett.

ECOSOCs humanitære segment anses som en verdifull anledning til å drøfte og skape enighet omkring styrking av FNs koordinerende rolle på det humanitære feltet. Fra norsk side legges det vekt på at konklusjonene fra det humanitære segmentet er operasjonelle. Generalforsamlingen bør notere konklusjonene og eventuelt drøfte problemstillinger som følger av dem i de situasjonene der det er naturlig.

6. Bistand til minetiltak

(Dagsordenspunkt 50)

Bakgrunn

Konvensjonen om forbud mot antipersonellminer (Minekonvensjonen) som ble framforhandlet i Oslo i 1997, trådte i kraft 1. mars 1999. Det første statspartsmøtet ble avholdt i Maputo, Mosambik i mai 1999. Det andre statspartsmøtet fant sted i Genève med norsk formannskap, mens statspartenes tredje møte vil finne sted i Managua, Nicaragua i september 2001. Et internasjonalt forbud mot antipersonellminer har vært et sentralt tema i FNs generalforsamling de siste årene. Norge har også vært medforlagsstiller og aktiv i utformingen av resolusjonen om minetiltak. Resolusjonen legger opp til en helhetlig og integrert tilnærming til de humanitære-, sosiale- og utviklingsmessige problemer og hindringer som følger av antipersonellminer. Fra norsk side har man arbeidet for en tettere kopling til minekonvensjonen, men land som Egypt, Cuba, Libya m.fl. som ikke har undertegnet konvensjonen, har motsatt seg formuleringer som kan oppfattes som en uforbeholden aksept av denne. Fra disse landenes side er det foreslått tekster som medfører at man godtar bruk av landminer i nasjonale forsvarsstrategier. Man har lyktes å motstå slike forslag og har kommet fram til tekster som fungerer som et godt grunnlag for minetiltak i regi av FN og annen internasjonal innsats. Koordinering, betydningen av nasjonalt eierskap og nasjonale institusjoner står sentralt. Resolusjonen 55/120 ble vedtatt ved konsensus.

Den aktuelle situasjonen

Minekonvensjonen forbyr bruk, lagring, produksjon og overføring av anti-personellminer og pålegger destruksjon av slike miner. Samtidig oppfordrer den til samarbeid mellom statspartene for å oppfylle konvensjonens krav. Ved utgangen av april 2001 hadde 113 land ratifisert og 34 land undertegnet. I kjølvannet av vedtaket av konvensjonen fulgte også løfter fra flere land om å yte midler til minetiltak over en fem års periode for å legge grunnlaget for realiseringen av konvensjonens målsettinger. De interseksjonelle ekspertmøtene innen rammen av konvensjonen som startet opp i 1999, åpner for bred deltakelse av stater (inklusive de som ikke har undertegnet eller ratifisert) og frivillige organisasjoner i koordineringsbestrebelse og arbeid rettet mot praktisk implementering.

FN er en viktig aktør i det internasjonale minearbeidet både som faglig premissleverandør og koordinator og som en aktiv deltaker i ulike prosjekter i minerammede land. Mineprogrammer er vanskelige og sårbare i situasjoner med krig og konflikt. Humanitære programmer er av stor viktighet når kamper er over og fredsavtaler inngås, slik at flyktninger og fordrevne kan vende tilbake i sikkerhet. Særlig er mineryddingsprogrammer avgjørende for at krigsrammede befolkninger kan legge grunnlaget for gjenoppbygging.

Norges holdning

Norge ratifiserte Konvensjonen i juli 1998 og har avgitt periodiske rapporter til FN om gjennomføringen av den. Norge ønsker å bidra til at Konvensjonen får så bred støtte som mulig. Etter norsk syn er Konvensjonens humanitære målsettinger av største viktighet. Vi er godt i gang med å innfri løftet som ble gitt på undertegneskonferansen i Ottawa i desember 1997 om å bidra med 120 millioner USD over fem år. Norge bidro i 1998 med ca. 190 millioner NOK, i 1999 med ca. 182 millioner NOK og i 2000 med 165 millioner NOK. Disse bidragene har gått til mineprogrammer og tiltak for å fremme konvensjonens universalisering, minebevisstgjøring, risikoreduserende tiltak, minerydding, bistand til behandling av mineofre, rehabilitering og integrering i samfunnet. En stor del av midlene kanaliseres gjennom frivillige organisasjoner, Det Internasjonale Røde Kors og FN-systemet, herunder WHO, UNICEF og

UNDP. Norge tok initiativ til og var de to første årene formann for Mine Action Support Group i New York. Gruppen består av giverland i nær kontakt med FN.

7. Situasjonen i Midtøsten/Palestinaspørsmålet

(Dagsordenspunkt 53–54)

Bakgrunn

Midtøstenkonflikten er blitt behandlet i FN helt siden Palestinaspørsmålet ble brakt på bane av mandatmakten Storbritannia i 1947. 29. november 1947 vedtok Generalforsamlingen resolusjon 181 (II), den såkalte delingsresolusjonen, som anbefalte opprettelsen av en jødisk og en arabisk stat i mandatområdet Palestina. Jerusalem ble forutsatt å ha internasjonal status. Jødene godtok i prinsippet dette, men araberne avviste denne løsningen og erklærte krig da staten Israel ble opprettet 14. mai 1948.

Den aktuelle situasjonen

I 1993 kom det et gjennombrudd i fredsbestrebelsene, da israelerne og palestinerne undertegnet en prinsipperklæring som uttrykte en målsetting om å forhandle ferdig alle vanskelige spørsmål innen fem år. Senere undertegnet partene flere avtaler, men en rekke hovedspørsmål skulle avklares i de såkalte sluttstatusforhandlingene. Temaene for disse forhandlingene var:

- Jerusalems framtidige status
- Flyktningspørsmålet
- Den palestinske statens endelige grenser
- De israelske bosettingene

Slike forhandlinger ble blant annet ført på Camp David i USA i juli 2000. De førte imidlertid ikke fram og stanset helt som følge av urolig-hetene som brøt ut 28. september 2000.

Norges holdning.

Målet for fredsprosessen er en rettferdig, omfattende og varig løsning på Midtøstenkonflikten. En slik løsning må være basert på hver stats rett til å leve innen sikre og anerkjente grenser, fri for trusler og bruk av makt og på det palestinske folkets rett til selvbestemmelse.

En fredsløsning må oppnås på grunnlag av blant annet FN-paktens prinsipper, Sikkerhetsresolusjonene 242 og 338 og Oslo-avtalene. Norge støtter også Sikkerhetsresolusjon 476 om Jerusalems status og tar avstand fra alle forsøk på å endre byens status. Norge tar også avstand fra byggingen av israelske bosettinger i de okkuperte områder, inkludert Øst-Jerusalem.

Norge har siden inngåelsen av Oslo 1-avtalen i 1993 støttet Israel og PLO i deres bestrebelser på å komme fram til en endelig fredsavtale gjennom forhandlinger. Norge har søkt å støtte fredsprosessen både politisk og økonomisk og har inntatt en balansert og upartisk holdning til de ulike konfliktspørsmålene. På tross av at konflikten mellom israelerne og palestinerne blusset opp igjen i september i fjor, er det en klar erkjennelse hos begge parter at konflikten ikke kan løses med militære midler. Norge vil fortsette sitt engasjement ved å bistå partene i den videre prosessen, overfor partene direkte, gjennom medlemskapet i Sikkerhetsrådet og FNs øvrige organer, og som formann i den internasjonale giverlandskomiteen (AHLC).

8. Irak-spørsmålet

(Dagsordenspunkt 66)

Bakgrunn

Ved til anledninger har regimet i Bagdad gått til angrepskrig – i 1980 ved å innlede en krig mot Iran som varte i åtte år og i 1990 ved å invadere og systematisk gå inn for å ødelegge Kuwait. Regimet har brukt kjemiske våpen mot iranske soldater og mot sin egen kurdiske minoritet i Nord-Irak og er ansvarlig for alvorlige overgrep blant annet mot shia-muslimene i Sør-Irak. Videre har Irak avfyrt langtrekkende raketter mot byer i Iran og senere mot Israel og Saudi-Arabia.

På grunn av Iraks invasjon i Kuwait i 1990 innførte Sikkerhetsrådet sanksjoner mot Irak i 1990 (resolusjon 661). I resolusjon 687 (1991) skisseres betingelsene Irak må oppfylle for at en våpenhvile skal inngås og sanksjonene heves. Blant annet måtte Irak ødelegge alle kjemiske, biologiske og kjernefysiske våpen samt bæreraketter innen 15 dager. Det ble inngått våpenhvile, men sanksjonene ble ikke opphevet, fordi det ikke kunne påvises at Irak hadde oppfylt betingelsene.

De økonomiske sanksjonene omfatter både forbud mot kjøp (boikott) og salg (embargo) av varer og tjenester til Irak. De bygger på resolusjon 661 (1990) og senere resolusjoner. Embargoen gjorde fra første stund unntak for mat, medisiner og leveranser som dekker humanitære behov. For å lette den humanitære krisen som oppstod etter Gulf-krigen, vedtok Sikkerhetsrådet resolusjon 712 (1991), som i prinsippet åpnet for et begrenset salg av olje til kjøp av mat og medisiner. Hensikten var at inntekter fra oljesalget skulle brukes til å avhjelpe det irakiske folkets humanitære behov. Blant annet på grunn av irakiske angrep mot kurderne i Nord-Irak og irakisk motvilje til å medvirke til etableringen av "olje-for-mat"-programmet ble ikke disse tiltakene vedtatt før i 1995, med resolusjon 986 (1995, den såkalte "olje-for-mat"-resolusjonen). Resolusjonen åpnet for salg av olje for inntil 1 milliard USD per 90. dag. Resolusjonen ble ikke iverksatt før i desember 1996, og den første leveransen fant sted i mars 1997.

Det har vært en rekke kriser i forholdet mellom Irak og FN. I desember 1997 utviste Irak de amerikanske medlemmene av et av UNSCOMs inspeksjonsteam, hvorpå flere FN-stater, ledet av USA, truet Irak med maktbruk dersom landet fortsatte å sabotere UNSCOMs arbeid med å kartlegge og fjerne masseødeleggelsesvåpen. Konflikten fikk en fredelig utgang, men førte til at Sikkerhetsrådet vedtok resolusjon 1154 (1998), som slår fast at nye brudd på samarbeidet med FN om å fjerne masseødeleggelsesvåpen vil få de alvorligste følger. UNSCOMs inspeksjoner ble avsluttet i 1998, og Sikkerhetsrådet begynte forhandlinger om en ny resolusjon. USA og Storbritannia gjennomførte flere flyangrep i desember 1998, i den såkalte operasjon "Desert Fox".

FNs krav overfor Irak har blitt bekreftet og presisert i flere resolusjoner. I resolusjon 1284 (1999), som er den siste sentrale resolusjonen, videreføres våpeninspeksjonene og sanksjonene, og det innføres betydelige endringer i "olje-for-mat"-ordningen. Blant annet fjernes den øvre grensen for hvor mye olje Irak kan eksportere, klareringsprosedyrene forenkles, og Irak får anledning til å importere et økt antall reservedeler til oljeindustrien. Videre gis det mulighet for å suspendere sanksjonene på midlertidig basis dersom Irak samarbeider med FNs nye nedrustningsorgan, UNMOVIC.

Den aktuelle situasjonen

Det irakiske regimet er ansvarlig for en rekke alvorlige overgrep mot sin egen befolkning. Flyforbudssonene ble innført for å beskytte kurderne i Nord-Irak og shia-muslimene i Sør-Irak. Den humanitære situasjonen i Irak er alvorlig, spesielt i sentrale og sørlige deler av landet. At situasjonen i de ulike delene av landet er såpass forskjellig, skyldes både at mer midler fra "olje for mat"-programmet er øremerket Nord-Irak, og at det er FN – og ikke irakiske myndigheter – som administrerer de humanitære leveransene i Nord. Det er dessuten flere frivillige organisasjoner til stede i Nord enn i Sør.

På grunn av justeringene i resolusjon 1284 (1999) kan Irak i dag selge ubegrenset med olje og importere det myndighetene måtte ønske av mat og medisiner. Utstyr til utdanning, el-forsyning, vannforsyning og landbruk står på forhåndsklarerte lister og kan dermed importeres uten vedtak i Sanksjonskomiteen. I skrivende stund står imidlertid 40 milliarder USD ubrukt på FNs konto for "olje-for-mat"-programmet. Dette er midler regimet i Bagdad ikke har funnet bruk for. I tillegg venter store mengder varer på at irakiske myndigheter skal fylle ut papirene som gir FN fullmakt til forsendelse.

Årsakene til den alvorlige humanitære situasjonen i Irak er sammensatte, men det er bred enighet i Sikkerhetsrådet om at det irakiske regimet utnytter sanksjonene og den humanitære situasjonen i landet som et pressmiddel for å få FN til å gi opp kravet om våpeninspeksjoner.

Norges holdning

Som medlem i Sikkerhetsrådet og formann for Sanksjonskomiteen for Irak vil arbeidet med Irak-spørsmålet være en viktig del av Norges utenrikspolitikk de to kommende årene. Kjernen i sanksjonsregimet er at Irak må samarbeide med FN og la våpeninspektørene få returnere. Dersom Irak samarbeider fullt ut med våpeninspektørene og etterkommer FNs krav om kontroll av masseødeleggelsesvåpen og utstyr til å produsere slike våpen, vil sanksjonene kunne oppheves. Samtlige medlemmer av Sikkerhetsrådet støtter opp under de grunnleggende premisene som er lagt i resolusjon 1284 (1999), som skisserer vilkårene for en lempning av sanksjonene.

Store ressurser er satt av til Norges arbeid med Irak. Man ønsker i størst mulig grad å basere den norske politikken på egne vurderinger og

kilder. Som ledd i dette besluttet Regjeringen at ambassaden i Bagdad skulle gjenåpnes i slutten av april 2001.

Humanitær bistand utgjør en viktig del av Norges tilnærming til Irak-spørsmålet. Norske myndigheter samarbeider tett både med norske og internasjonale frivillige organisasjoner på dette området. I 2000 ga Norge 31 millioner kroner i humanitær bistand til Irak. I 2001 er det satt av 40 millioner kroner til slikt arbeid. Fordi den humanitære situasjonen er verst i sentrale og sørlige deler av landet, vil innsatsen i disse delene oppjusteres.

For å skåne irakiske sivile må "olje-for-mat"-programmet håndheves på best mulig måte. Dette forutsetter imidlertid medvirkning fra irakisk side. Det er muligheter for forbedringer i implementeringen av "olje-for-mat"-programmet, og Norge vil arbeide aktivt for å innføre slike forbedringer. Programmet kan blant annet forbedres ved at man reduserer antallet kontrakter som av ulike grunner er stanset eller satt på venteliste. Det er allerede foretatt utvidelser av listene over forhåndsgodkjente varer. Sammen med de øvrige medlemmene av Sanksjonskomiteen vil Norge aktivt vurdere mulighetene for ytterligere utvidelser av listene innenfor sektorene ernæring, utdanning, jordbruk, helse, vann- og sanitærvesen og oljeindustri.

9. Kypros-spørsmålet

(Dagsordenspunkt 74)

Bakgrunn

Inntil 1960 var Kypros en britisk koloni. I august 1960 ble øya erklært selvstendig republikk, med Storbritannia, Hellas og Tyrkia som garantister. Det ble utarbeidet en grunnlov som skulle sikre proporsjonal representasjon for den tyrkisk-kypriotiske og den gresk-kypriotiske befolkningen. Kypros hadde en rekke sammenstøt og kamphandlinger mellom de gresk- og tyrkisk-kypriotiske befolkningsgruppene i lang tid før og etter selvstendigheten. Greske, tyrkiske og britiske styrker ble utstasjonert, men sammenstøtene mellom befolkningsgruppene vedvarte. Urolighetene tilspisset seg i 1963, og som en respons på dette opprettet FNs sikkerhetsråd en fredsbevarende styrke (UNFICYP) på ca. 7000 personer, som frem-

deles er der. Generalsekretæren oppnevnte samtidig en personlig representant for å mekle mellom folkegruppene. Etter gjentatte overgrep mot den tyrkisk-kypriotiske befolkning og et mislykket gresk-ledet kupp i 1974, intervenerte Tyrkia og okkuperte den nordlige delen av øya. I tiden som fulgte, flyktet og flyttet befolkningen med den konsekvens at det i de nordlige områdene i hovedsak bor tyrkisk-kyprioter og i de sørlige gresk-kyprioter. I 1983 ble «The Turkish Republic of Northern Cyprus» (TRNC) offisielt erklært som selvstendig stat. Republikken ble ikke internasjonalt anerkjent, unntatt av Tyrkia. FNs sikkerhetsråd tok sterkt avstand fra forsøket på statsdannelse. I dag er det en de facto-delning av øya, med en FN-kontrollert buffersone som skiller befolkningsgruppene fra hverandre. Siden 1974 har det vært få sammenstøt mellom folkegruppene, og de som har funnet sted, har vært små og begrensede.

I perioden fra 1963 og framover har det funnet sted en lang serie med drøftelser mellom partene under FNs ledelse, men uten framdrift. Ved siden av FN har USA og Storbritannia vært aktive i meklingsprosessen. Hellas og Tyrkia spiller avgjørende roller i forhold til en eventuell løsning. Hellas ønsker blant annet å se Kypros-spørsmålet i en internasjonal sammenheng, mens Tyrkia oppfatter det som et av mange bilaterale spørsmål. Spørsmål om deltakelse i høynivå-drøftelser hindrer framgang, blant annet fordi FN ikke kan akseptere kravet fra tyrkisk-kypriotene om en formell likestilling av representanter for en anerkjent republikk og representanter for en ikke-ankjent «statsdannelse». FNs spesialutsending klarte i 1997 å få den gresk-kypriotiske presidenten Clerides og den tyrkisk-kypriotiske lederen Denktash med på samtaler for første gang siden 1994, men det kom ikke til reelle forhandlinger. Under EUs toppmøte i Luxembourg i november 1997 ble klimaet forverret, og forhandlingene stoppet opp. Årsaken var at EU besluttet å innlede medlemskapsforhandlinger med Kypros, uten å sette døren på gløtt for et framtidig tyrkisk EU-medlemskap. Reaksjonen fra tyrkisk-kypriotisk side var å innføre forbud mot bi-kommunale aktiviteter.

EUs beslutning om å gi Tyrkia kandidatstatus under toppmøtet i Helsinki i desember 1999 ga nytt håp om en løsning på Kypros-spørsmålet. Tilnærmingen mellom Hellas og Tyrkia som hadde skutt fart i løpet av sommeren og høsten samme år, styrket inntrykket av optimisme i regionen. Meningsmålinger viste stor interesse for et EU-medlemskap også blant tyrkisk-kyprioter. Som en følge av den positive utviklingen lyktes det

FNs generalsekretær å komme i gang med tilretteleggende samtaler (proximity talks) fra og med årsskiftet 1999/2000. Det har funnet sted 5 runder, den siste i november 2000. Det var håp om at de separate samtalenene med partene skulle lede til direkte forhandlinger på et senere tidspunkt, men problemet rundt status for forhandlingsdeltakerne har ført til stopp i prosessen.

Den aktuelle situasjonen

De mest sentrale spørsmålene i Kypros-konflikten er de forfatningsmessige og territoriale spørsmålene. De berører i første rekke sikkerhetsgarantier, eiendomsrett, flyktningeproblemet og uenighet knyttet til den utøvende føderale myndighet. En løsning på Kypros-konflikten må være en som også Tyrkia og Hellas kan akseptere.

I EU-spørsmålet viser tyrkisk-kypriotene til at Kypros i henhold til internasjonale avtaler bare kan være medlem av organisasjoner som både Hellas og Tyrkia er medlem av, og at det skal være separate folkeavstemninger i befolkningsgruppene om medlemskapsspørsmålet. Den tyrkisk-kypriotiske ledelsen ønsker å forhandle med EU som om de var en selvstendig stat og avviser å delta i den gresk-kypriotiske forhandlingsdelegasjonen. Formuleringene fra EUs toppmøte i Helsinki åpner for ulike tolkninger av hvorvidt Kypros kan bli EU-medlem uten en løsning på konflikten. På gresk-kypriotisk side hevdes det at Kypros vil kunne opptas som medlem selv om ikke Kypros-spørsmålet er løst, mens dette avvises på tyrkisk og tyrkisk-kypriotisk side. Den tyrkisk-kypriotiske lederen Denktash foreslår en konføderasjonsløsning med en struktur bestående av to folk og to stater på øya med støtte fra garantimaktene. Både dette og tilsvarende utspill er avvist av FN og av gresk-kypriotisk side som uforenlig med FNs prinsipper om en «bi-kommunal, bisonal føderasjon».

Representanter for den tyrkisk-kypriotiske ledelsen har den senere tid lansert et forslag om en «treflaggløsning» med én stat utad og to stater innad.

Norges holdning

Utgangspunktet for den norske holdningen til konflikten er anerkjennelsen av Kypros' suverenitet, uavhengighet og territoriale integritet.

Norge støtter Generalsekretærens bestrebelser på å få i stand en varig løsning på problemene som begge folkegrupper kan godta. En løsning må baseres på begge parters rettigheter. Norge har tatt avstand fra forsøkene på å opprette en egen tyrkisk-kypriotisk stat. For øvrig har man oppfordret partene til å søke en forhandlingsløsning og ikke foreta seg noe som kan gjøre prosessen vanskeligere.

Norge støtter tillitsskapende tiltak mellom de to folkegruppene på Kypros, både økonomisk og praktisk, og ser nødvendigheten av en åpen og aktiv dialog. Som et tillitsskapende tiltak arbeider blant annet Institutt for fredsforskning (PRIO) med å legge til rette for at representanter fra det sivile samfunn i de to delene av øya kan møtes og utvikle felles prosjekter og større forståelse. På tross av det tyrkisk-kypriotiske forbud mot direkte bi-kommunale kontakter på øya har det de siste årene vært flere bi-kommunale møter og aktiviteter.

Det legges vekt på fortsatt engasjement gjennom PRIOs tilstedeværelse og tilrettelegging av folk-til-folk-kontakter med sikte på konkrete, tillitsskapende prosjekter.

10. Bakgrunnen for konflikter og fremme av varig fred og bærekraftig utvikling i Afrika

(Dagsordenspunkt 60)

Bakgrunn

Siden 1994 har væpnede konflikter preget situasjonen i store deler av det sørlige og sentrale Afrika. Folkemordet i Rwanda i april/mai 1994 resulterte i anslagsvis 80 000 døde og flere millioner flyktninger. I Burundi førte politiske motsetninger mellom folkegrupper i 1993/1994 til over 100 000 døde og millioner av flyktninger og internt fordrevne. Til tross for inngåelsen av en fredsavtale for Burundi i Arusha i august 2000 er utviklingen i landet bekymringsfull. I begge landene foregår det ennå drap og svært alvorlige overgrep på sivilbefolkningen.

I Den demokratiske republikken Kongo tok en bredt sammensatt allianse under ledelse av Laurent Kabila makten i 1997. Landet ble imidlertid kastet inn i en ny borgerkrig kort tid etter, med omfattende innblanding

fra flere naboland. Zimbabwe, Angola og Namibia støtter Kabila, mens Rwanda og Uganda er involvert på opprørernes side. En våpenhvile ble undertegnet i Lusaka i juli 1999. Det ble opprettet en felles militær kommisjon og politisk komité for partene i konflikten. Denne skal ha ansvaret for gjennomføring av Lusaka-avtalen i en overgangsperiode, under overoppsyn av OAU og FN. President Laurent Kabila ble i januar 2001 drept av en av sine egne livvakter og ble etter kort tid etterfulgt som president av sin sønn Joseph Kabila. Joseph Kabila ser ut til å ha brakt bevegelse i fredsprosessen, og i februar vedtok Sikkerhetsrådet i samarbeid med partene en omfattende atskillelse- og tilbaketrekingsplan. Så langt virker partene i stor grad villige til å etterleve fredsplanen.

På Afrikas Horn brøt det ut krigshandlinger mellom Eritrea og Etiopia i mai 1998, med store tap på begge sider. Etter kort tid stanset krigshandlingene. Deretter fulgte langtrukne forhandlinger om en fredsavtale i regi av Organisasjonen for afrikansk enhet (OAU), støttet av FN og andre internasjonale støttespillere. Nye krigshandlinger startet i mai 2000.

I Angola blusset krigen opp på ny da fredsavtalen mellom regjeringen og opprørsbevegelsen UNITA brøt sammen i august 1998. Krigshandlingene har fortsatt siden. Da det ikke var mulig for FNs observatørstyrke (MONUA) å fortsette operasjonen, ble den faset ut våren 1999. Et FN-kontor med mer begrenset mandat (UNOA) ble opprettet senere samme år. UNOA arbeider gjennom sin Human Rights Division (HRD) særlig med gjenoppbygging av rettsvesenet og styrking av menneskerettighetene. Norge er en vesentlig bidragsyter til HRDs arbeid.

Etter flere år med borgerkrig i Sierra Leone ble en fredsavtale mellom regjeringen og opprørerne (Revolutionary United Front – RUF) undertegnet i juli 1999 i Lomé. En FN-styrke (UNAMSIL) har vært utplassert siden oktober 1999 for å bistå regjeringen med å få kontroll over landet. Konflikten berører også nabolandene Guinea og Sierra Leone, og våren 2001 var det et økende antall militære sammenstøt i grenseområdene mellom de tre landene. Situasjonen for de omtrent 450 000 liberianske flyktningene i Guinea forverret seg i løpet av 2000, og våren 2001 ble mange av flyktningene stengt inne mellom de krigførende partene i grenseområdene sør i Guinea.

Den aktuelle situasjonen

FNs generalsekretær presenterte høsten 1998 en rapport om bakgrunnen

for konflikter i Afrika. Her skisseres det hvordan det internasjonale samfunnet kan bidra til å fremme varig fred og utvikling i Afrika. Rapporten trekker fram tre faktorer som må være på plass om en skal lykkes i arbeidet :

- 1) En klar forståelse av de underliggende politiske, sosiale og økonomiske årsakene til konflikten
- 2) En politisk vilje til å handle både fra de afrikanske landenes og det internasjonale samfunnets side
- 3) Tilstrekkelige ressurser til å møte de mange og kostnadskrevende utfordringene

Generalforsamlingen besluttet høsten 1999 at det skal nedsettes en arbeidsgruppe som skal fremme anbefalinger for gjennomføring av rapporten. Arbeidsgruppen hadde sitt første møte i slutten av mai 2000.

Norges holdning

Fattigdomsreduksjon er en av de mest alvorlige utfordringene i Afrika. Dette er avgjørende både når det gjelder økonomisk utvikling, politisk stabilitet og regional og global sikkerhet. For å lykkes med denne enorme utfordringen må noen sentrale faktorer være til stede. For det første må tendensen til reduserte bistandsoverføringer fra den rike til den fattige delen av verden snus. For det andre må flere ressurser kanaliseres til sosiale sektorer som grunnutdanning og primærhelse. For det tredje må fokus for vår innsats ligge på de fattige og mest utsatte gruppene i samfunnet.

I en diskusjon om fred og stabilitet må diskusjonen om utvikling stå helt sentralt. Uten fred, ingen utvikling, og uten utvikling, ingen fred. I et slikt perspektiv framstår fattigdomsreduksjon som en nødvendig forutsetning for å bedre situasjonen når det gjelder menneskerettigheter, politisk stabilitet og sikkerhet. I det norske utviklingssamarbeidet med afrikanske land legges det derfor i økende grad vekt på spørsmål som godt styresett, demokratibyggning og menneskerettigheter. Dette er faktorer som er helt avgjørende for å hindre at konflikter bryter ut.

Det må være de afrikanske landenes ansvar å arbeide for og sikre en fredelig utvikling på kontinentet. Samtidig må det internasjonale samfunnet erkjenne at dette krever økt samarbeid rundt fredsbevarende operasjoner og konfliktforebygging. Fra norsk side har man understreket at det internasjonale samfunnets rolle primært vil være å styrke og støtte de

fredsinitiativ som kommer fra regionale og sub-regionale organisasjoner i Afrika. Man har særlig lagt vekt på den rolle Organisasjonen for Afrikansk Enhet (OAU) og sub-regionale organisasjoner kan spille på alle nivåer i konfliktløsningen.

11. Havrettsspørsmål

(Dagsordenspunkt 42)

Havene og havretten

Bakgrunn

FNs havrettskonvensjon av 1982 (HRK) utgjør den overordnede rettslige ramme for alle nasjonale, regionale og internasjonale tiltak i marin sektor.

Fra og med HRKs ikrafttredelse i 1994 har Generalforsamlingen hatt en årlig drøfting og vurdering av gjennomføringen av HRK samt andre utviklingstrekk på havrettens område. Drøftingen er basert på en årlig rapport lagt fram av Generalsekretæren i henhold til HRK art. 319 (2)(a).

Rapporten er et omfattende dokument som bygger på innspill fra hele FN-systemet, og som gir en oversikt over alle sider ved marin aktivitet. Her integreres både rettslige, økonomiske, sosiale og miljømessige spørsmål.

Statspartene til HRK møtes også jevnlig for å drøfte spørsmål knyttet til gjennomføringen av konvensjonen, herunder særlig valg samt administrative og finansielle spørsmål vedrørende institusjoner etablert under konvensjonen, det vil si Kommisjonen for kontinentalsokkelens yttergrenser i New York og Den internasjonale havrettsdomstolen i Hamburg, Tyskland. Den internasjonale Havbunnsmyndigheten, som har sete i Kingston, Jamaica, er derimot en uavhengig organisasjon som ikke får sitt budsjett vedtatt av Statspartsmøtet.

Den aktuelle situasjonen

Kontinentalsokkelkommisjonen skal gi statene anbefalinger om den ytre avgrensning av kontinentalsokkelen til havs mot det internasjonale havbunnsområdet. I tilfeller der kontinentalsokkelen, det vil si den naturlige forlengelse av kyststatens landterritorium, strekker seg utover 200 nautis-

ke mil, kan kyststaten kreve jurisdiksjon over områder opp til 350 nautiske mil eller mer, dersom kravet samsvarer med de kriterier som Kommissjonen har satt. En rekke land, herunder Norge, hører inn under gruppen av såkalte marginstater, som sannsynligvis vil ha krav på kontinentalsokkel utover 200 nautiske mil. Kontinentalsokkelkommissjonen har vedtatt tekniske og vitenskapelige retningslinjer for å veilede statene i hvordan de bør gå fram for å kartlegge og dokumentere yttergrensen av sin kontinentalsokkel i henhold til Havrettskonvensjonens bestemmelser. Flere utviklingsland mangler imidlertid de nødvendige menneskelige, finansielle og tekniske ressurser til å gjennomføre kartlegging av sin sokkel innen den 10-årsfristen som konvensjonen har satt. På den 55. generalforsamlingen tok Norge derfor initiativ til å opprette et frivillig forvaltningsfond administrert av FN for å hjelpe de fattigste kyststater (herunder små utviklingsøystater) med å undersøke om deres kontinentalsokkel strekker seg utover 200 nautiske mil, og hvor omfattende et eventuelt program for kartlegging av slik sokkel vil bli. Det er gitt et bidrag på 1 million USD til fondet.

Havrettsdomstolen, som ventes å få en sentral rettsskapende funksjon innen deler av den moderne havretten, avholdt sitt første møte i 1996. Siden den gang har domstolen avsagt dom i en rekke saker. Både den såkalte "MV Saiga"-saken fra 1999 og "Camouco"-saken fra 2000 gjaldt omgående frigivelse av skip (jf. HRK art. 292) mot at tilstrekkelig sikkerhet ble stillet. "The Southern Bluefish Tuna cases" var en forespørsel om midlertidige forføyninger mot et såkalt "vitenskapelig fiske" etter HRKs vedlegg VI, art. 25 (jf. HRK art. 290).

Havbunnsmyndigheten skal forvalte ressursene og regulere eventuelle framtidige utvinninger av mineraler på det internasjonale havbunnsområdet, det vil si havbunnen utenfor de nasjonale jurisdiksjonsområder. Ressursene i området er å betrakte som menneskehetens fellesarv. Havbunnsmyndigheten vedtok i juli 2000 en kodeks for boring av polymetalliske noduler i "området" og har begynt å utstede kontrakter til de registrerte pionerselskapene som ønsker å drive slik borevirksomhet. Markedssituasjonen for de aktuelle metallene gjør imidlertid at kommersiell mineralutvinning neppe vil være lønnsomt på mange år.

Norges holdning

En styrking og utvikling av HRKs system som den overordnede rettslige ramme for alle tiltak i marin sektor vil være et hovedhensyn fra norsk side også i det videre arbeid med havrettsspørsmål. Likeledes vil det være viktig å oppmuntre til at statspraksis i forbindelse med tradisjonelle havrettsområder utvikler seg i samsvar med HRKs bestemmelser, blant annet i FNs særorganisasjoner, som for eksempel FAO og IMO, og i de regionale fiskeriorganisasjonene og arrangementene.

Den uformelle konsultative prosess i tilknytning til Generalforsamlingens årlige drøftelse

(Dagsordenspunkt 42)

Fra norsk side har behovet for koordinering mellom ulike internasjonale organer og forhandlingsprosesser som omhandler havrettsspørsmål vært understreket. Nødvendigheten av en helhetlig og integrert tilnærming til alle havspørsmål var også viktig i Kommisjonen for bærekraftig utviklings (CSD) gjennomgang av sektortemaet "Sjøer og hav" (under kap. 17 av Agenda 21). På sin 7. sesjon i 1999 fokuserte CSD blant annet på hvordan FNs behandling av havspørsmål kunne forbedres og kom med konkrete anbefalinger for hvordan den årlige debatten om havspørsmål i FN kan gjøres mer effektiv og målrettet. Som en prøveordning ble det etablert en uformell konsultasjonsprosess for å fasilitere havrettsdebatten, særlig med sikte på å identifisere områder der samarbeid og koordinering kan forbedres. Møtene i konsultasjonsprosessen skal finne sted en gang i året fram til 57. generalforsamling, da man skal foreta en evaluering av prosessen og vurdere dens framtid.

FN-avtalen om fiske på det åpne hav

Fiske med kjempedrivgarn til havs, ikke-autorisert fiske i soner under nasjonal jurisdiksjon, bifangst og frasortering m.m.

(Dagsordenspunkt 42b)

Bakgrunn

FN-avtalen om fiske på det åpne hav av 4. august 1995 ventes å tre i kraft i

løpet av de nærmeste årene (man har i dag 27 av 30 nødvendige ratifikasjoner). Avtalen representerer et internasjonalt gjennombrudd for tanken om forsvarlig forvaltning av vandrende og langtmigrerende fiskebestander, og den har allerede fått stor praktisk betydning blant annet for arbeidet i de regionale fiskeriorganisasjonene. Den supplerer HRK og gir en folkerettslig ramme for framtidige bevarings- og forvaltningsregimer for vandrende og langtmigrerende bestander. Det bærende prinsipp i avtalen er kravet om samsvar mellom forvaltningen av fiskeressursene på det åpne hav og i tilgrensende nasjonale farvann. Fiskeforvaltningen på det åpne hav skal ta hensyn til kyststatenes forvaltningsvedtak og ikke undergrave disse, og sonetilhørigheten for bestanden skal være bestemmelsen for hvor mye som kan fiskes på det åpne hav. Avtalen innebærer også at prinsippet om eksklusiv flaggstatsmyndighet blir innskrenket ettersom andre stater som er medlem av det relevante fiskeriforvaltningsorgan, gis håndhevelsesmyndighet overfor avtalens parter.

Annet hvert år gjennomgår Generalforsamlingen utviklingen i forhold til FN-avtalen og de levende marine ressurser. Debattene er basert på rapporter fra Generalsekretæren, som samler informasjon fra regjeringer, relevante internasjonale organisasjoner, særorganisasjoner, organer innenfor FN-systemet og regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner og -arrangementer

Generalforsamlingen gikk inn for et globalt moratorium på alt fiske med kjempedrivgarn så tidlig som i 1991 og har senere tatt opp spørsmål knyttet til uautorisert fiske i soner under nasjonal jurisdiksjon, bifangst, frasortering og status når det gjelder FAO-avtalen om etterlevelse av bevarings- og forvaltningstiltak for fiskefartøyer på det åpne hav ("Compliance Agreement"). Den har dessuten gitt uttrykk for støtte til tiltak iverksatt av FAO vedrørende handlingsplaner for å redusere utilsiktet fangst av sjøfugl, bevaring og forvaltning av haibestander og retningslinjer for kontroll av fiskekapasitet.

Norges holdning

Bekjempelse av uregulert fiske på det åpne hav er svært viktig for å sikre en forsvarlig ressursforvaltning. Tall fra FAO viser at 60 til 70 prosent av verdens fiskeressurser enten er fullt utnyttet eller overfisket. Både i henhold til HRK og FN-avtalen om fiske på det åpne hav har statene en plikt til å samarbeide om bevaring og forvaltning av levende marine ressurser. Fra norsk side har man gått inn for at FN-avtalens prinsipper blir lagt til

grunn både i nye og eksisterende regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner, på tross av at den ennå ikke er trådt i kraft. Etter avtalens ikrafttredelse vil et hovedanliggende bli å sikre at praksisen i de ulike regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonene er i samsvar med avtalens bestemmelser.

12. Den internasjonale domstolen for det tidligere Jugoslavia

(Dagsordenspunkt 62)

Bakgrunn

Straffedomstolen for det tidligere Jugoslavia ble etablert av Sikkerhetsrådet med resolusjon 827 i 1993. Dette vedtaket er fattet med hjemmel i FN-paktens kapittel VII for å bidra til gjenopprettelse av fred og sikkerhet i regionen, og det er bindende for FNs medlemsland. Domstolens myndighet omfatter straffeforfølgning av de ansvarlige for folkemord, forbrytelser mot menneskeheten og krigsforbrytelser begått i det tidligere Jugoslavia etter 1. januar 1991. Domstolen har sete i Haag, Nederland, og dens hovedanklager er Carla del Ponte fra Sveits. Domstolen skal i henhold til statuttens artikkel 34 avgi en årlig rapport til Generalforsamlingen.

Den aktuelle situasjonen

Per april 2001 er 67 personer gjenstand for offentlig kjent tiltale. I tillegg kommer såkalte forseglede tiltaler (sealed indictments). Blant dem som er tiltalt og begjært arrestert, er Bosnia-serbernes tidligere politiske og militære ledere Radovan Karadzic og Ratko Mladic. Domstolen har de senere år også etterforsket forbrytelser begått i Kosovo-provinsen. Under NATO-aksjonen mot FRJ ble det reist tiltale mot president Milosevic og fire av hans nærmeste medarbeidere blant annet for forbrytelser mot menneskeheten i form av drap og deportasjon av kosovoalbanere etter 1. januar 1999. Milosevic ble arrestert av serbiske spesialstyrker den 1. april 2001, og er anklaget for maktmisbruk og korrupsjon, og er nå utlevert til domstolen i Haag.

Domstolen har per april 2001 avsagt 8 fellede dommer og 2 frifin-

nelser. Domstolens vedtekter setter ingen maksimumslengde for den fengselsstraff som kan idømmes. Den kroatiske general Blaskic soner den hittil lengste idømte straff, med en dom på 45 års fengsel for forbrytelser mot bosniske muslimer. Straffedømte skal ved rettskraftig dom sone i stater som har inngått soningsavtaler med domstolen.

Norges holdning

Norge har aktivt støttet etableringen av og arbeidet i Jugoslavia-domstolen, som spiller en viktig rolle for det langsiktige forsonings- og gjenoppbyggingsarbeidet i det tidligere Jugoslavia.

13. Den internasjonale domstolen for Rwanda

(Dagsordenspunkt 63)

Bakgrunn

Den internasjonale straffedomstolen for Rwanda ble etablert ved Sikkerhetsrådets resolusjon nr. 955 av 8. november 1994. Dens mandat omfatter straffeforfølgning av alvorlige brudd på internasjonal humanitær rett i Rwanda og straffeforfølgning av rwandiske borgere ansvarlige for slike brudd i nabolandene i perioden 1. januar–31. desember 1994. Hovedanklageren er Carla del Ponte fra Sveits. Domstolen har sete i Arusha, Tanzania. Siden mai 1999 har lagdommer Erik Møse fungert som dommer ved domstolen og er domstolens visepresident.

Den aktuelle situasjonen

Rwanda-domstolen har tiltalt over 40 personer. Flertallet av de tiltalte hadde ledende stillinger i staten eller i ulike grupper og bevegelser som framprovoserte folkemordet. Blant de tiltalte er det 11 tidligere ministre, 10 tidligere offentlige tjenestemenn og 10 tidligere offiserer. Per april 2001 er det avsagt 9 dommer.

Rwanda-domstolen ble den første internasjonale domstol som domfelte i en folkemordsak da den avsa dom mot Jean-Paul Akayesu 2. september 1999, 50 år etter at Folkemordskonvensjonen ble vedtatt. 19. oktober 2000

ble anken over livstidsdommen mot tidligere statsminister Jean Kambanda, som sa seg skyldig i og ble dømt for folkemord, avvist. Kambanda er den første regjeringsleder som er dømt for slike forbrytelser. Domstolens femte årsrapport viste fortsatt framgang i arbeidet med å utbedre domstolens administrative rutiner, etter at mangler ved rutinene ble avdekket av FNs organ for interntilsyn (OIOS) i 1997. I april 2001 ble domstolen tilført to nye dommere for å bedre effektiviteten.

Norges holdning

Norge har aktivt støttet og samarbeidet med domstolen. Virksomheten til de to ad hoc-domstolene for det tidligere Jugoslavia og Rwanda anses fra norsk side som viktige byggeklosser i arbeidet fram mot etableringen av en fast internasjonal straffedomstol (se nedenfor).

14. USAs embargo mot Cuba

(Dagsordenspunkt 46)

Bakgrunn

Opphør av bistand og den kraftige reduksjonen av handelen med den tidligere Sovjetunionen og Øst-Europa førte i begynnelsen av 1990-årene til en forverring av den økonomiske situasjonen i Cuba. Situasjonen var allerede vanskeliggjort på grunn av den amerikanske handelsblokaden som ble innført tidlig på 1960-tallet. Krisen tvang Castro til å innføre begrensede markedsøkonomiske reformer. Disse liberaliseringstiltakene er ikke blitt ledsaget av politiske reformer.

Etter at kubanske kampfly skjøt ned to amerikanske privatfly utenfor Cuba i 1996, ble den såkalte Helms-Burton-loven vedtatt i USA. Loven styrker den amerikanske handelsblokaden av Cuba. Den forbyr all kommersiell kontakt mellom USA og Cuba og kan også ramme utenlandske selskaper og enkeltpersoner som foretar investeringer eller videreselger kubanske produkter til USA. I slutten av nittiårene lempet USA litt på de strenge restriksjonene overfor Cuba, blant annet ved å åpne for direkte charterflyving mellom USA og Cuba, tillate pengeoverføringer i større omfang enn tidligere, og ved å tillate salg av matvarer til ikke-statlige institusjoner og

privatpersoner og økt kontakt innen kultur og sport. I tillegg ble gjennomføringen av noen deler av Helms-Burton-loven som rammer tredjelands investeringer, utsatt flere ganger.

Den aktuelle situasjonen

Med innsettelsen av president George W. Bush i januar 2001 virker tonen fra Washington overfor Havanna igjen skjerpet. De fleste andre land i Amerika og i Europa har opprettet normale kommersielle og diplomatiske forbindelser med Cuba.

I offisiell kubansk språkbruk er det den amerikanske handelsblokaden som er hovedårsaken til Cubas problemer, fra de økonomiske vanskelighetene til den begrensede ytringsfriheten. Cuba vedtok i 1999 en lov som setter strengere straff for opposisjonell virksomhet. Regimet fortsetter å bryte grunnleggende menneskerettigheter, blant annet ved å arrestere opposisjonelle. De fleste av disse slippes likevel fri etter kort tids fengsel-sopphold. I 2000–2001 er den offisielle holdningen gradvis blitt strengere. Under FNs menneskerettighetskommissjons 57. sesjon i Genève i april 2001 ble resolusjonsforslaget som kritiserer menneskerettighetssituasjonen på Cuba, vedtatt for 3. år på rad. Norge stemte for.

Norges holdning

Norge anser på prinsipielt grunnlag at det bør skilles mellom sanksjoner som er vedtatt av det internasjonale samfunn, og sanksjoner som er vedtatt av individuelle stater. Siden 1993 har Norge derfor stemt for resolusjonen i FN som tar avstand fra den amerikanske blokaden overfor Cuba. Norge tar imidlertid sterkt avstand fra brudd på menneskerettighetene og mangelen på demokrati på Cuba og støtter derfor resolusjoner i FNs organer som kritiserer dette. Norge er samtidig av den oppfatning at veien til reformer går gjennom kontakt og samarbeid med kubanerne og ikke gjennom isolasjon. Derfor har regjeringen innledet et samarbeid med kubanske myndigheter for å støtte utviklingen av demokrati i landet. Kontakt på politisk nivå har blitt videreført med dialog mellom andre sektorer i samfunnet. De sentrale tema i dialogen er demokratisering og menneskerettighetsspørsmål, herunder ytringsfrihet. Den norske ambassaden i Havanna gjenåpnes i 2001.

15. Situasjonen i Mellom-Amerika

(Dagsordenspunkt 56)

Bakgrunn

FNs engasjement i Mellom-Amerika har siden midten av 1980-årene vært knyttet til fredsprosessen som fulgte i kjølvannet av Esquipulas II-konferansen i 1987. Situasjonen i Mellom-Amerika ble ført opp allerede på den 38. generalforsamlings dagsorden. Etter Esquipulas-erklæringen opprettet FN et sendelag i Mellom-Amerika, ONUCA. Dette ble avviklet etter freden i El Salvador i 1992.

I Oslo ble det i mars 1990 oppnådd enighet mellom Guatemalas regjering og geriljabevegelsen URNG om å innlede fredsforhandlinger. Forhandlingene resulterte i fredsavtalene av 29. desember 1996. FN er representert ved observatørsendelaget MINUGUA, som overvåker gjennomføringen av fredsavtalen. Sikkerhetsrådet vedtok i 1997 å utvide MINUGUA med 155 militære observatører. Etter en vellykket demobilisering ble den militære komponenten av MINUGUA avviklet. MINUGUAs mandat for å verifisere gjennomføringen av fredsavtaleverket er forlenget fram til 31.12.2001. Under den 56. generalforsamlingen vil en rapport framlegges med anbefalinger vedrørende MINUGUAs videre mandat.

Den aktuelle situasjonen

Det er nå fred i hele regionen. De siste årene har Generalforsamlingens behandling av situasjonen i regionen hatt som formål å støtte opp under freds- og demokratiseringsprosessene, spesielt i Guatemala.

Norges holdning

Det er hovedsakelig økonomiske og sosiale årsaker som har ligget til grunn for konfliktene i Mellom-Amerika. Forhandlinger mellom de krigførende parter, gjerne med bistand fra FN og et konstruktivt engasjement fra det internasjonale samfunn, har vist seg å være veien å gå for å løse konfliktene. I dag foregår et langsiktig konsolideringsarbeide for å sikre de fredsavtaler som er inngått, og Norge er aktivt med, i første rekke i

Guatemala. Fra norsk side er det således gitt såvel politisk som finansiell støtte til gjennomføringen av fredsprosessen. Den finansielle del utgjorde i perioden 1997–2000 omtrent 100 millioner NOK per år. For perioden 2001–2003 planlegges det anvendt ca. 80 millioner NOK per år.

Det generelle bistandsnivået til flere av landene i Mellom-Amerika er vedvarende høyt, og det er grunn til å understreke overfor landene at hovedansvaret for å oppnå økonomisk vekst og sosial utvikling tross alt hviler på dem selv.

16. Afghanistan-spørsmålet

(Dagsordenspunkt 55)

Bakgrunn

Sovjetunionens okkupasjon av Afghanistan i 1979 førte til at Afghanistan-spørsmålet ble et fast punkt på Generalforsamlingens dagsorden. Siden Sovjetunionen trakk seg ut i 1988/89 har resolusjonene om Afghanistan appellert til de stridende partene i borgerkrigen om å søke en politisk løsning på konflikten. Resolusjonene har også omtalt FNs fredsskapende rolle og understreket behovet for humanitær bistand. FNs rolle i fredsprosessen omfatter humanitær bistand samt politisk nærvær i form av "The United Nations Special Mission in Afghanistan" (UNSMA), under ledelse av Generalsekretærens spesialutsending til Afghanistan, Fransesc Vendrell.

Den fundamentalistiske og militante **Taliban-bevegelsen** tok kontroll over Kabul i 1996 og kontrollerer i dag mer enn 90 prosent av Afghanistan. Taliban praktiserer en sentralisert styringsmodell, med det politiske sentrum i Kabul og det religiøse sentrum i Kandahar. **Nordalliansen** har fotfeste i Panjshir-dalen samt nord-østlige provinser som Takhar og Badakshan. Partene har forskjellig etnisk tilhørighet. Taliban støttes av pashtunere og Nordalliansen av uzbekere, tadsjiker og hazarer. Generalforsamlingens fullmaktskomité har valgt å utsette spørsmålet om hvilken av de to afghanske regjeringene som formelt skal representere Afghanistan i FN. Taliban-regimets manglende respekt for menneskerettighetene, deres kvinnefiendtlige politikk og deres rolle i den omfattende narkotikaproduksjonen i landet er medvirkende årsaker til dette.

19. januar 2001 forsterket Sikkerhetsrådet sanksjonene mot Taliban-

regimet (S/RES/1333). Resolusjonen inneholder krav om at Osama bin Laden utleveres og om stenging av treningsleire for terrorister i Taliban-kontrollerte områder. Sanksjonene omfatter blant annet en ensidig våpenembargo av Taliban, reiseforbud for Talibans representanter og flyforbud til og fra Afghanistan.

Den aktuelle situasjonen

Situasjonen for den afghanske befolkningen er svært vanskelig. Millioner er drevet på flukt som følge av borgerkrigen og den ekstreme tørken. Det synes å være liten vilje til forhandling hos partene. Borgerkrigen har i de siste årene vært en to-fronts stillingskrig med store tap på begge sider. Alle tilgjengelige ressurser benyttes i krigføringen.

Arbeidet med å finne en politisk løsning på konflikten foregår gjennom flere kanaler. I erkjennelse av at konflikten i stor grad skyldes innblanding av regionale aktører, har Generalsekretæren forsøkt å engasjere nabolandene i den såkalte 6+2-gruppen. FN støtter også opp om meklingsforsøk i regi av Organisasjonen for den Islamske Konferansen (OIC). Gjennom den såkalte Roma-prosessen har den tidligere kongen i Afghanistan, Zahir Shah, forsøkt å trekke Taliban-regimet med i et felles råd (Loya Jirga) som skal inkludere alle de større klanene i Afghanistan.

FN og de frivillige hjelpeorganisasjonene konsentrerer sin innsats om nødhjelp til befolkningen, minerydding og humanitær bistand til afghanske flyktninger. Menneskerettighetsaspektene har vært et hovedelement i innlegg og resolusjoner i FN. Det har vært rettet særlig kritikk mot Taliban-regjeringens systematiske diskriminering av kvinner og jenter. Det er vanlig at resolusjoner som fokuserer på menneskerettighetsaspektet, vedtas av Generalforsamlingen uten avstemning.

Norges holdning

Norge frøs de diplomatiske forbindelsene med Afghanistan i 1979 og har siden søkt å påvirke utviklingen i landet gjennom aktiv deltagelse i FN. Gjennom tilslutning til EU-innlegg i Sikkerhetsrådet, resolusjoner i Generalforsamlingen og FNs kvinnekommisjon samt innlegg på bistandsrelaterte FN-konferanser har norske myndigheter klart slått fast at diskriminering på grunn av rase, kjønn eller religion ikke kan aksepteres fra noen av partene i konflikten. Norge har vært særlig opptatt av behovet for

å fokusere på kvinners stilling i Afghanistan. Norge har sluttet seg til EUs felleserklæring fra 1996 om innføring av en afghansk våpenembargo og EUs påfølgende felleserklæringer om Afghanistan av 26. januar 1998 og 10. august 1999.

Norge spiller en aktiv rolle i giverkoordineringen i Afghanistan Support Group (ASG), og vi vil overta formannskapet i 2002. I Norges arbeid i ASG er det lagt vekt at bistanden blir integrert i en bredere politisk ramme. Dette kan gi grunnlag for en mer helhetlig tilnærming til konflikten. I 2000 bevilget Norge ca. 50 millioner NOK i humanitær bistand til Afghanistan. Det forventes at støtten vil ligge på dette nivået også i 2001. Bidragene blir kanalisert gjennom norske hjelpeorganisasjoner (Kirkens Nødhjelp, Afghanistankomiteen og Røde Kors) og FN-organer. Uten å legge kondisjonalitetsprinsippet til grunn har Norge knyttet visse menneskerettighetsrelaterte betingelser til et fortsatt humanitært engasjement i Afghanistan.

17. Implementering av resultatene fra det sosiale toppmøtet i København (WSSD)

(Dagsordenspunkt 39)

Bakgrunn

FNs sosiale toppmøte (WSSD) fant sted 6.–12. mars 1995 i København. Det ble vedtatt en slutterklæring og et omfattende handlingsprogram med vekt på tiltak for fattigdomsbekjempelse, sysselsetting og økt sosial integrasjon. Det var enighet om at menneskelige behov skal stå i sentrum, og det ble lagt vekt på sammenhengen mellom sosial og økonomisk utvikling.

Betydningen av helse og utdanning ble sterkt poengtert. Spesielt kan framheves det såkalte 20/20-initiativet, som oppfordrer interesserte giver- og mottakerland til å gå sammen om å sette av minst 20 prosent av bistanden og 20 prosent av mottakerlandets nasjonalbudsjett for å sikre all grunnleggende sosiale tjenester.

Generalforsamlingen har diskutert den videre oppfølgingen hvert år siden toppmøtet.

Den aktuelle situasjonen

I juni 2000 ble det avholdt en spesialsesjon av Generalforsamlingen i Genève for å gjøre opp status for oppfølgingen av WSSD etter fem år og se på behovet for ytterligere initiativ.

Spesialsesjonen vedtok et sluttokument som består av tre deler: a) en kort politisk erklæring som stadfester vedtakene fra København; b) en gjennomgang av status for gjennomføring av vedtakene fra København på nasjonalt, regional og internasjonalt nivå; c) en hoveddel som foreslår videre tiltak og initiativ for å følge opp toppmøtets vedtak.

Det norske hovedinnlegget på spesialsesjonen, som ble holdt av statsminister Jens Stoltenberg, fokuserte på spørsmål om menneskerettigheter, rettigheter i arbeidslivet, behovet for gjeldslette for fattige land, behovet for å investere i helse og for å gjøre en spesiell innsats mot HIV/AIDS, sammenhengen mellom likestilling og fattigdomsbekjempelse samt rike lands plikt til å bidra mer til kampen mot fattigdom.

Norges holdning

Fra norsk side har man tillagt sluttokumentene fra WSSD stor betydning, og man refererer til toppmøtets vedtak ikke minst i utviklingspolitisk sammenheng. Vektlegging av arbeidet med å bekjempe fattigdom samsvarer godt med norsk bistands- og utviklingspolitikk. Norge anser 20/20-initiativet som et av de mest konkrete resultater fra toppmøtet, og man har arbeidet for å gjøre begrepet mer operasjonelt, blant annet gjennom to internasjonale møter, i Oslo og i Hanoi.

Norge spilte en aktiv rolle både i forberedelsene til og under selve spesialsesjonen i juni 2000. Sett med norske øyne gjorde spesialsesjonen gode vedtak for å følge opp de fleste av våre prioriterte hovedsaker. Dette gjaldt spørsmål om helse og utdanning generelt og 20/20-initiativet spesielt samt tiltak mot barnearbeid og korrupsjon, kampen mot HIV/AIDS, fremme av sysselsetting og rettigheter i arbeidslivet, likestilling og tiltak for funksjonshemmede. Når det gjelder godt styresett og bistandskoordinering, kunne resultatet vært bedre. For øvrig ble det klart at å gjøre opp status bare fem år etter at toppmøtet fant sted, var i tidligste laget.

Norge har tidligere år vært medforslagsstiller til resolusjonene om oppfølging av WSSD og har spilt en aktiv rolle i deres utforming.

18. Gjennomgang av HIV/AIDS-problemet

(Dagsordenspunkt 36)

Bakgrunn

AIDS-epidemien representerer en global katastrofe som truer med å undergrave resultatene av mange års utviklingsarbeid. Det er investeringene i menneskelig kapital som rammes. 36 millioner mennesker var smittet ved utgangen av år 2000, og tallet øker. Skoler mister lærere. Sykehus mister helsepersonell. Bedrifter mister ansatte. Over 13 millioner barn har mistet sine foreldre. 6000 afrikanere dør av AIDS hver dag. Asia rammes med økende kraft. Det gjør også Russland, Karibia og andre deler av verden. HIV/AIDS er et globalt problem som angår alle land. Derfor står HIV/AIDS løpende på saklisten i FN og i andre internasjonale organisasjoner.

Generalforsamlingen hadde høsten 2000 HIV/AIDS som et eget punkt på dagsorden for første gang.

Den aktuelle situasjonen

I juni 2001 ble det for første gang avholdt en spesialsesjon av Generalforsamlingen om HIV/AIDS-problemet. Det ble vedtatt en politisk erklæring der verdenssamfunnet setter seg konkrete mål for hva som må gjøres på en rekke områder for å bekjempe AIDS-epidemien. Disse målene dreier seg om lederskap, forebygging, behandling og omsorg, menneskerettigheter, sårbarhet, foreldreløse barn, sosiale og økonomiske konsekvenser, forskning, konflikt- og krisesituasjoner, ressursmobilisering og oppfølgings tiltak.

For en rekke av de oppsatte målene ble det satt tidsfrister, for det meste til 2003 eller 2005. Det ble samtidig vedtatt at Generalforsamlingen hvert år skal sette av minst én dag til å diskutere oppfølgingen av erklæringen.

Det norske hovedinnlegget på spesialsesjonen ble holdt av utviklingsminister Anne Kristin Sydnes. Hun la spesielt vekt på bekjempelse av diskriminering, respekt for menneskerettigheter og behov for åpenhet. AIDS-medisiner må gjøres billigere og mer tilgjengelige, mens forebygging fort-

satt er vårt mest effektive våpen. Hun annonserte at den norske regjeringen vil øke bistanden til kampen mot AIDS, tuberkulose og malaria med en milliard kroner over de neste fem årene.

Norges holdning

Kampen mot HIV/AIDS har øverste prioritet innenfor norsk utviklingspolitikk. Den berører også viktige deler av vår utenriks- og handelspolitikk.

Norge spilte en aktiv rolle både i forberedelsene til og under selve spesialsesjonen i juni 2001. Etter norsk syn setter slutterklæringen en rekke vesentlige mål, blant annet tiltak for å gjøre jenter og kvinner bedre i stand til å beskytte seg mot smitte, tiltak for å begrense spredningen av HIV og AIDS i krisesituasjoner og tiltak for å gi de som smittes bedre behandlingstilbud.

Samtidig hadde vi ønsket at erklæringen kunne vært klarere og mer konkret på flere områder. Spesielt gjelder dette sammenhengen mellom kampen mot AIDS og respekt for menneskerettighetene, og hvordan erklæringen omtaler spesielt utsatte grupper. Men erklæringen er et bilde på hva et samlet verdenssamfunn kan enes om på et såpass ømtålig område. Og det er viktig at ingen av FNs medlemsland reserverte seg mot målene i erklæringen. Det vesentlige nå blir at det settes i verk konkrete tiltak for å gjennomføre de oppsatte målene.

III. Saker som behandles i 1. komité

1. Nedrustning og rustningskontroll

(Dagsordenspunkt 76–96)

a) Kjernevåpenspørsmål

Bakgrunn

Det er viktig at kjernefysisk rustningskontroll og nedrustning og arbeidet for å forhindre spredning av kjernefysiske våpen ikke behandles som separate prosesser, men sees i sammenheng. For at arbeidet med å motvirke spredning av kjernevåpen skal lykkes, er det nødvendig med framgang i arbeidet for å redusere kjernevåpenenes politiske og militære rolle i internasjonal politikk. Det er derfor viktig at eksisterende rustningskontroll- og nedrustningsavtaler gjennomføres, og at kjernevåpenstatene fortsatt viser konkret vilje til kjernevåpennedrustning. Dette kan bidra til at disse våpenenes politiske og militære betydning svekkes.

Det overraskende positive utfallet av tilsynskonferansen for Ikke-spretningsavtalen (NPT) i april/mai 2000, der man blant annet ble enige om et handlingsprogram for kjernefysisk nedrustning, påvirket også arbeidet i 1. komité under FNs 55. generalforsamling. Ny Agenda-landene (Brasil, Egypt, Irland, Mexico, New Zealand, Sverige og Sør-Afrika) baserte i all hovedsak sin resolusjon på slutteksten fra tilsynskonferansen. Det medførte at langt flere land enn tidligere, herunder Norge, sluttet seg til resolusjonen.

På 55. generalforsamling lyktes man i motsetning til året før med å oppnå konsensus om en resolusjon som anmoder Nedrustningskonferansen i Genève (CD) om å innlede forhandlinger om et internasjonalt forbud mot produksjon av spaltbart materiale for våpenformål (FMCT).

Med henvisning til USAs rakettforsvarsplaner la Russland, med støtte fra Hviterussland og Kina, også denne gang fram et resolusjonsforslag som understreket verdien av ABM-avtalen og imøtegikk forsøk på å endre denne for å åpne for slike tiltak. Resolusjonen ble vedtatt med 88 stemmer for, 5 mot og 66 avstående (herunder Norge).

Generalforsamlingen vedtok også i likhet med tidligere år konsensus-

resolusjoner som støtter avtalen om en kjernevåpenfri sone i Latin-Amerika samt opprettelsen av slike soner i Midtøsten og Sentral-Asia. Resolusjonen om en kjernevåpenfri sone på den sørlige halvkule ble vedtatt med stort flertall.

Den aktuelle situasjonen

Kjernevåpenspørsmål vil trolig være i fokus også under den 56. generalforsamlingen. USAs rakettforsvarsplaner og usikkerheten om konsekvensene for ABM-avtalen har bidratt til fornyet fokus på kjernevåpenenes rolle. Høstens konferanse i New York om tiltak for å bidra til snarlig iverksettelse av Prøvestansavtalen, den såkalte artikkel XIV-konferansen, vil ventelig også bidra til økt oppmerksomhet rundt kjernevåpenspørsmål. Det positive utfallet av NPT-tilsynskonferansen har dessuten skapt forventninger om bevegelse når det gjelder kjernefysisk nedrustning. Det er imidlertid fortsatt stillstand ved Nedrustningskonferansen i Genève (CD).

Som under den 55. generalforsamlingen vil utgangspunktet for debatten ventelig være sluttokumentet fra tilsynskonferansen for NPT.

Norges holdning

Norge har i likhet med øvrige vestlige land understreket at det er kjernevåpenstatene selv som har hovedansvaret for å bygge ned sine kjernevåpenarsenaler. Fra norsk side finner man det ikke hensiktsmessig å legge slike forhandlinger til et multilateralt forum, da dette vil kunne redusere kjernevåpenstatenes ansvar og svekke det politiske presset på disse. Ikke-spredningsavtalen og Prøvestansavtalen anses fra norsk side som sentrale deler av ikke-spredningsregimet og er en forutsetning for en framtidig kjernevåpenfri verden.

Det er viktig å bygge videre på det positive utfallet av tilsynskonferansen for NPT. Norge støttet derfor Ny Agenda-landenes resolusjon under 55. generalforsamling.

Norge var under 55. generalforsamling medforslagsstiller til en resolusjon som hilste vedtakelsen av sluttokumentet fra NPT-tilsynskonferansen velkommen. Vi var også medforslagsstiller til en resolusjon som anmodet CD om å starte forhandlinger om FMCT, og en resolusjon som understreket betydningen av snarlig og betingelsesløs undertegnelse og ratifikasjon av Prøvestansavtalen for å sikre rask ikrafttredelse.

b) Biologiske og kjemiske våpen

Bakgrunn

Biologiske og kjemiske våpen er omfattet av egne konvensjoner. I 1972 ble det undertegnet en konvensjon med forbud mot utvikling, framstilling og lagring av biologiske våpen og toksinvåpen, samt om tilintetgjørelse av disse. Denne trådte i kraft i 1975. Konvensjonen om forbud mot utvikling, produksjon, lagring og bruk av kjemiske våpen (CWC) ble undertegnet i 1993 og trådte i kraft i 1997. Konvensjonen forplikter også til tilintetgjørelse av eksisterende kjemiske våpen. Det er lagt opp til omfattende verifikasjonsbestemmelser som innebærer løpende inspeksjoner og kontroll. Det er opprettet en egen organisasjon i Haag (OPCW) for gjennomføring av CWC.

Den aktuelle situasjonen

Biologivåpenkonvensjonen mangler mekanismer for kontroll med overholdelse av avtalen. Ønskeligheten av en slik mekanisme ble aktualisert blant annet av de funn FNs spesialkommisjon for Irak (UNSCOM) gjorde i Irak på begynnelsen av 1990-tallet.

Partene i Biologivåpenkonvensjonen ga i 1994 mandat til en ad hoc-gruppe til å forhandle fram utkast til en verifikasjonsprotokoll for Konvensjonen. Gruppen skal etter planen rapportere tilbake innen Konvensjonens neste tilsynskonferanse, som finner sted i november/desember 2001.

Norges holdning

Norge deltar aktivt i forhandlingene om en verifikasjonsprotokoll til Biologivåpenkonvensjonen. Det er Norges målsetting å bidra til at man får et forhandlingsresultat som gir tillit til at det kan føres effektiv kontroll med overholdelsen av Konvensjonens bestemmelser.

c) Håndvåpen

Bakgrunn

Oppsamling og ukontrollert spredning av håndvåpen og andre mindre, lette våpen har ført til store menneskelige lidelser. I tillegg kan slike våpen utgjøre betydelige sikkerhetsproblemer og hindre sosial og økonomisk utvikling. I FN-sammenheng er dette problemet tatt opp både innenfor rammen av fredsbevarende operasjoner, gjennom vedtak av våpenembargoer (eksempelvis Angola) og gjennom det kriminalitetsforebyggende arbeidet. I tillegg er problemet tatt opp innenfor nedrustningsfora som Generalforsamlingens 1. komité, Nedrustningskommisjonen (UNDC) og Nedrustningskonferansen (CD) i Genève. Et ekspertpanel nedsatt av Generalsekretæren framla i 1995 en rapport som tar opp spørsmål i tilknytning til bruk, produksjon og overføring av håndvåpen. Denne rapporten ble fulgt opp av den samme gruppen i 1999. Den nye rapporten anbefalte at en FN-konferanse om håndvåpen arrangeres i 2001. 55. generalforsamling vedtok at dato for konferansen skulle være 9.–20. juli 2001.

Den aktuelle situasjonen

Forberedelsene til FN-konferansen har preget FNs arbeid på håndvåpenområdet i inneværende år. I regi av FNs kommisjon for kriminalitetsforebygging (UNCCPCJ) har man arbeidet for å komme til enighet om et rettslig instrument for å bekjempe ulovlig produksjon og overføring av skytevåpen. Under ad-hoc-komiteens sesjon 26.2–2.3 2001 lyktes det å komme til enighet om en tekst.

55. generalforsamling anmodet om tilbakemelding om utfallet av FN-konferansen under 56. generalforsamling, og oppfordret medlemslandene til å iverksette tiltak for å bekjempe den ulovlige omsetningen av håndvåpen.

Mye av det praktiske arbeidet for å begrense tilgangen til håndvåpen har foregått i regionale organisasjoner. I Vest-Afrika i november 1998 ble det enighet om et moratorium mot all produksjon og overføring av håndvåpen, med tre års varighet. Det er utarbeidet en konvensjon, som foreløpig ikke har trådt i kraft, for å bekjempe ulovlig framstilling og eksport av håndvåpen i Nord-Amerika og Latin-Amerika. EU vedtok i juni 1998 en atferdskodeks for å regulere eksporten av konvensjonelle våpen, herunder håndvå-

pen. Norge har sluttet seg til denne. Utfordringer knyttet til den ulovlige omsetning og flyt av håndvåpen ble satt på dagsorden i 1999 i OSSE, EAPC og Stabilitetspakten for Sentral- og Øst-Europa. I november 2000 vedtok OSSE en handlingsplan om håndvåpen og lette våpen.

Norges holdning

Norge fører en svært restriktiv politikk for eksport av håndvåpen og spiller en ledende rolle i det internasjonale arbeidet med å kontrollere spredningen og bruken av håndvåpen. Håndvåpen er et sterkt norsk satsingsområde.

Norge har vært en støttespiller for vedtaket om håndvåpenmuratoriet i Vest-Afrika og har bidratt med 1 million USD til gjennomføringen. Et fond administrert av UNDP for å begrense og kontrollere håndvåpen ble opprettet på norsk initiativ, og man vil fra norsk side bidra med 15 millioner NOK til dette fondet. Utenriksdepartementet har gitt finansiell støtte til utredningsarbeidet utført av NISAT (Norwegian Initiative on Small Arms Transfers), som norske humanitære organisasjoner og forskningsinstitusjoner står bak. To internasjonale møter ble arrangert i Oslo (juli 1998 og desember 1999), der land fra alle deler av verden ble enige om viktige tiltak for den videre prosessen og tiltak knyttet til våpenmekling. Arbeidet med å bedre det mellomstatlige samarbeidet om internasjonale tiltak som kan redusere den ukontrollerte spredningen av håndvåpen til konfliktområder, vil fortsette. I den forbindelse kan det nevnes at Norge og USA samarbeider om våpen-destruksjon i Sentral- og Øst-Europa.

d) Sikring av fred gjennom praktiske nedrustningstiltak

Bakgrunn

Det har i de senere årene vokst fram en erkjennelse av at konkrete nedrustningstiltak bør få en naturlig plass i arbeidet med å sikre fred og sikkerhet i konfliktrammede områder. Tidligere Generalsekretær Boutros Ghali pekte på at det faktisk er håndvåpen og mindre våpen som dreper flest sivile i de konfliktene der FN er involvert. Innsamling, kontroll og ødeleggelse av våpen har vært viktige elementer i de fleste av de mer omfattende freds-

avtaler der FN har spilt en fredsbevarende rolle. Senere har mange land understreket betydningen av at det praktiske nedrustningsarbeidet ikke bare konsentrerer seg om demobilisering og reintegrering av tidligere stridende, men at man også konsentrerer seg om de politiske, sosiale og økonomiske faktorene som gjør seg gjeldende i den aktuelle konfliktsituasjonen.

I 1996 startet FNs nedrustningskomisjon et arbeid med retningslinjer for konvensjonell våpenkontroll og nedrustning, med særlig vekt på konsolidering av fred i lys av Generalforsamlingens resolusjon om praktiske nedrustningstiltak. Saken har også vært drøftet innenfor rammen av FNs spesialkomité for fredsbevarende operasjoner.

Den aktuelle situasjonen

En uformell tilretteleggergruppe ledet av Tyskland ble etablert i New York i 1998 for å bistå berørte land i prosessen med å sikre fred. Gruppen bidrar også til å samordne giverbidrag til ulike prosjekter. Gruppen har til nå drøftet regionale seminarer om nedrustning i post-konfliktsituasjoner i Sentral-Afrika og Mellom-Amerika. Gruppen har også drøftet et pilotprosjekt i Albania, der landsbyer som overleverer ulovlige håndvåpen, blir tilgodesett med utviklingsprosjekter. FNs Lessons Learned Unit avsluttet i 1999 en studie om avvæpning, demobilisering og reintegrering av tidligere soldater.

Norges holdning

Fra norsk side legger man vekt på en bred tilnærming til fredsprosesser, der nedrustningstiltak blir sett i sammenheng med gjenoppbygging av samfunnsstrukturer og økonomisk og sosial utvikling. Norge støttet FN-studien om avvæpning, demobilisering og reintegrering av tidligere soldater. I forbindelse med implementeringen av studiens anbefalinger ble Norge, sammen med Canada og Sverige, anmodet om å utarbeide et utdannelsesprogram innen dette feltet til bruk for FN-personell, særlig i den tredje verden. Dette utdannelsesprogrammet er nå ferdig og har blitt benyttet under flere seminarer verden over. Norge har hatt ansvaret for programmets demobiliseringsdel. I spesialkomiteen for fredsbevarende operasjoner har man fra norsk side ved flere anledninger understreket behovet for å vurdere nedrustningstiltak i sammenheng med fredsbevarende operasjoner.

IV. Saker som behandles i 2. komité

1. Handel og utvikling

(Dagsordenspunkt 108 a)

Bakgrunn

Siden opprettelsen av UNCTAD i 1964 har handel og utvikling vært et viktig område for FN. Gjennom sine første tiår ble UNCTAD betraktet som en alternativ forhandlingsarena til GATT. UNCTAD var særlig i forgrunnen under forhandlingene om en ny økonomisk verdensorden (NØV) på 1970-tallet. Siden slutten av 1980-tallet har UNCTAD blitt mindre synlig enn andre internasjonale økonomiske organer, som GATT/WTO og Bretton Woods-institusjonene. UNCTADs arbeidsform, med lange og ofte resultatløse forhandlinger, har svekket institusjonens troverdighet. Siden 1992 er det blitt gjort forsøk på å reformere og effektivisere UNCTADs arbeidsmetoder. Reformprosessen ble forsterket under UNCTAD IX i Midrand i Sør-Afrika i 1996, hvor det var enighet om at UNCTAD skulle styrke sin funksjon som forum for dialog og konsensusbygging vedrørende spørsmål knyttet til handel, økonomi og utvikling. De minst utviklede land (MUL), likestilling, miljø og fattigdomsbekjempelse ble også framhevet som horisontale satsningsområder. Det ble videre vedtatt omfattende forbedringer av UNCTADs arbeidsform, blant annet skal det legges større vekt på faglig bistand. Det viste seg imidlertid å være vanskelig å få gjennomført Midrand-reformene slik de var tiltenkt.

UNCTAD X, som ble avholdt i Bangkok i 2000, markerte bred oppslutning om et åpent internasjonalt handelssystem innenfor en effektiv ramme av internasjonale regler. I lys av det mislykkede Seattle-møtet i Verdens handelsorganisasjon kort tid før var det positivt at det kunne bli en så sterk markering av oppslutningen om det multilaterale handelssystemet.

Den aktuelle situasjonen

Etter Midrand var det høye forventninger til UNCTAD, men det viste seg at det var vanskelig å få gjennomført reformene. Dette skyldes blant annet at ikke alle land har vært like åpne for forandringer, og det har tatt tid for

UNCTAD-sekretariatet å tilpasse seg. Videre har det vært vanskelig å få til en bred mellomstatlig enighet om UNCTADs oppgaver og prioriteringer.

Som en universell organisasjon med et bredt mandat har UNCTAD potensiale til å spille en viktig rolle for dialog og politikikutvikling i spørsmål knyttet til globaliseringens utfordringer. Gjennom sine årlige rapporter, som Trade and Development Report, MUL-rapporten og Investeringsrapporten, bidrar UNCTAD-sekretariatet med egne og til dels alternative analyser av bredere makroøkonomiske og handelspolitiske spørsmål. Samtidig er det også nødvendig for UNCTAD å fokusere på sin operasjonelle virksomhet, herunder rådgivning og faglig bistand. UNCTAD gir verdifull faglig bistand til utviklingsland, og etterspørselen etter UNCTADs tilbud er nå større enn hva institusjonen kan levere. Dette har igjen ført til en diskusjon om innføring av en egenandel for mottakerland.

I sin årlige rapport, "Trade and Development report", har UNCTAD-sekretariatet advart mot konsekvensene for de framvoksende økonomier av den svakt nedadgående trenden i verdens ledende økonomier. Rapporten understreker behovet for klare tiltak fra ledende industriland for å unngå at den svakere veksten i deres økonomier forverrer situasjonen for utviklingslandenes økonomier. Videre går rapporten inn for en balansert tilnærming mellom kreditor- og debitorland i spørsmålet om reform av den internasjonale finansarkitekturen.

UNCTAD har i løpet av de siste årene utviklet et nært samarbeid med organisasjoner som Verdens handelsorganisasjon (WTO), Det internasjonale handelssenteret (ITC), FNs utviklingsprogram (UNDP), Verdensbanken (IBRD) og Det internasjonale pengefondet (IMF). Disse seks organisasjonene samarbeider nært om et felles rammeverk for de minst utviklede land (MUL) og søker å samordne sin innsats overfor disse landene. Sammen med ITC og WTO har UNCTAD vært med på å utvikle et handelsrelatert bistandsprogram til enkelte afrikanske land (JITAP).

UNCTAD har i 20 år fungert som sekretariat for FNs handlingsprogrammer for de minst utviklede land. UNCTAD har ikke levd opp til forventningene som MUL har stilt. Spørsmålet om UNCTADs rolle i forhold til det nye handlingsprogrammet for MUL vil bli avklart under 56. generalforsamling.

Norges holdning

Norge ønsker å styrke UNCTADs gjennomslagskraft og relevans. Det er behov for en institusjon i FN-systemet, utover selve Generalforsamlingen, der man kan drøfte problemstillinger og fremme forslag til politikk knyttet til globaliseringens utfordringer. I den sammenhengen bør UNCTAD ha en viktig oppgave som talsmann for utviklingslandene og en nyttig supplerende funksjon i forhold til WTO.

Samtidig vil UNCTAD bistå utviklingsland praktisk i integreringen i den globale verdensøkonomien og i arbeidet med å posisjonere seg foran framtidige WTO-forhandlinger. I et slikt perspektiv kan UNCTAD være en viktig samarbeidspartner for gjennomføring av Regjeringens strategi for næringsutvikling i sør. Det er viktig at UNCTAD fokuserer sin operasjonelle virksomhet innen handel og investeringer og videreutvikler samarbeidet med andre relevante institusjoner.

Uansett hvilken rolle UNCTAD blir tildelt i forhold til MUL-prosessen, vil man fra norsk side argumentere for at UNCTAD skal vie stor oppmerksomhet til MUL-spørsmål innenfor de tradisjonelle kjerneområder.

2. Utviklingsfinansiering

(Dagsordenspunkt 108b og 120)

Bakgrunn

Finansieringsspørsmålet er sentralt i diskusjoner rundt FNs utviklingsaktiviteter. Utviklingslandene er bekymret over nedgangen i offisiell utviklingsbistand (ODA) fra vestlige land, og over hva de anser som en svekkelse av finansieringsviljen. Blant tradisjonelle giverland er det en økende vilje til å drøfte den rolle private finansieringskilder kan spille. Finansieringsspørsmålet setter også sitt preg på de løpende drøftelsene av økonomiske og sosiale spørsmål generelt i FN.

Særlig utviklingslandene har arbeidet for en egen FN-konferanse om utviklingsfinansiering på høyt politisk nivå. Dette spørsmålet ble viet betydelig oppmerksomhet under 53. generalforsamling, og det ble vedtatt at det skal holdes et høynivåmøte på politisk nivå om utviklingsfinansiering i

år 2001. Generalforsamlingen har ved senere vedtak endret tidspunktet for konferansen til 1. kvartal 2002 og har tatt imot tilbud fra Mexico om å stå som vertskap.

Den aktuelle situasjonen

Som oppfølging til vedtaket i 53. generalforsamling ble det våren 1999 opprettet en egen arbeidsgruppe som skulle ta seg av de substansielle forbedrelsene. Arbeidsgruppen vil konsentrere seg om fire hovedtema: 1) finansiering av utvikling, 2) nye finansieringskilder, 3) godt styresett ("good governance") av monetære, finansielle og handelsmessige systemer og 4) sammenhenger mellom disse tre hovedtemaene og andre problemstillinger. Det er enighet om at konferansen skal ta opp både nasjonal og internasjonal ressursmobilisering, og også se på nasjonalressursmobilisering i forhold til spørsmålet om nye finansieringskilder. I den sammenhengen har flere framhevet FNs rolle som diskusjonsforum og pådriver.

De forberedende drøftelsene startet våren 2000. FNs generalsekretær har gjort det klart at han ser konferansen som et viktig element i oppfølgingen av FNs Tusenårsforsamling, og både han og FN-sekretariatet har engasjert seg aktivt i forberedelsene til konferansen. Sammen med byrået i den forberedende komité har Sekretariatet fått til et nært samarbeid med Verdensbanken, IMF, WTO, UNCTAD og UNDP i forberedelsesprosessen. FNs regionalkommisjoner har i samarbeid med de regionale utviklingsbankene og UNCTAD arrangert regionale forberedelsesmøter.

Generalsekretærens hoveddokument, som er forelagt konferansens forberedende komité, bærer preg av det nære samarbeidet med finansinstitusjonene, i første rekke Verdensbanken. Det representerer langt på vei en vellykket brogging på sekretariatsnivå mellom FN og Bretton Woods-institusjonene i Washington. Dette representerer noe nytt i FN-sammenheng. Forut for et gjenopptatt møte i den forberedende komité under FNs 56. generalforsamling er spørsmålet om man kan lykkes å få til det samme på politisk nivå som man har fått til på sekretariatsnivå, nemlig en bredere enighet om problemene man står overfor i utviklingssammenheng, og hvordan de kan løses. Det forutsetter at man ikke fokuserer på de mer politiske spørsmålene, som for eksempel reform av Verdensbanken og IMF, som industrilandene ikke er rede til å forhandle om innenfor rammen av FN.

Blant annet for å unngå en tradisjonell og politisk lite interessant forhandlingsprosess har FNs generalsekretær tatt initiativet til å oppnevne et vismannspanel ledet av Mexicos tidligere president Zedillo. Panelets oppgave er å identifisere spørsmål som kan legges til grunn for en erklæring fra toppmøtet, etter modell av den som ble vedtatt på Tusenårsforsamlingen.

Norges holdning

Norge har ved flere anledninger uttrykt dyp bekymring over den minskende bistanden fra nord til sør og minnet giverlandene om deres politiske forpliktelse til å følge FN-målsettingen om å allokere minst 0,7 prosent av BNP til utviklingsbistand.

Fra norsk side er vi opptatt av at det kommende høynivåmøtet om utviklingsfinansiering fokuserer på hvordan man kan utvikle eksisterende og nye mekanismer for å fremme utvikling. Med et slikt fokus vil høynivåmøtet ha en tilleggsverdi i forhold til andre globale prosesser, som for eksempel Tusenårsforsamlingen, ministermøtet i Verdens handelsorganisasjon (WTO), oppfølgingen av de globale konferansene fra midten av 1990-tallet og det arbeidet som gjøres i Verdensbanken og Valutafondet (BWIs).

Et slikt høynivåmøte må belyse både hvordan man kan bedre internasjonale rammevilkår, og hvordan man kan øke private investeringer i et land samt øke og effektivisere bistanden. Dessuten er det viktig at Høynivåmøtet fokuserer på utviklingslandenes eget ansvar for å fremme utvikling, og at man tar opp spørsmål om godt styresett og korrupsjonsbekjempelse.

3. FNs tredje konferanse for de minst utviklede land (MUL)

(Dagsordenspunkt 119)

Bakgrunn

FNs tredje konferanse for de minst utviklede land ble avholdt i Brussel i mai i år. Det er blitt avholdt to tidligere konferanser om de minst utviklede land, i 1981 og i 1990. Det er bred enighet om at målene i handlingspro-

grammene for MUL fra de to tidligere konferansene i liten grad er nådd. Situasjonen i de fleste MUL-landene er ikke særlig bedre i dag enn den var i 1990. Siden det forrige handlingsprogrammet har seks nye land kommet til i MUL-gruppen, mens kun ett er gått ut (Botswana).

Dette skyldes dels nasjonale forhold og dels de internasjonale rammevilkårene, som heller ikke har ikke vært gunstige. Offentlige bistandsoverføringer fra nord til MUL er et godt stykke unna målsettingen om 0,2 prosent av ODA. Kun fem land, deriblant Norge, har nådd dette målet. De direkte utenlandske investeringene er klart lavere i MUL enn i andre utviklingsland. Gjeldskrisen har i særlig grad tynget de fattigste landene (se omtale av gjeldskrisen), som i mindre utstrekning enn andre utviklingsland har vært i stand til å dra nytte av det multilaterale handelsregimet. Her har FN-systemet, WTO, Verdensbanken og IMF tatt nye initiativer for å integrere MUL bedre i handelssystemet og den pågående globaliseringsprosess. Flere MUL-land har dessuten vært rammet av naturkatastrofer. På den annen side har en rekke MUL-land fortsatt langt igjen før prinsipper om godt styresett og legitim statsmakt er nådd. Dette har gitt seg utslag i at flere MUL-land rammes av indre stridigheter og borgerkriger, noe som igjen umuliggjør langsiktig utviklingsarbeid. Til tross for en vanskelig situasjon har enkelte MUL-land de seneste årene opplevd et økonomisk oppsving. Utdfordringen blir å sikre at denne positive utviklingen holder seg og sprer seg til andre MUL-land.

Den aktuelle situasjonen

Norge holdt en høy profil både under forberedelsene og i selve gjennomføringen av MUL-konferansen i Brussel, hvor Norge blant annet ledet forhandlingene om handel, gjeld, bistand og investeringer, samt en paneldiskusjon om styresett, fred og sosial stabilitet. Norge støttet dessuten forberedelsesarbeidet til konferansen økonomisk og arrangerte i januar 2001 et internasjonalt symposium om næringsutvikling i MUL.

Det nye handlingsprogrammet som ble vedtatt under årets MUL-konferanse, er mer handlingsrettet og konkret enn tidligere, og det reflekterer framskritt som ble gjort under og i forberedelsene til konferansen. Programmet er fattigdomsorientert og gjenspeiler bred enighet om betydningen av nasjonale rammebetingelser, godt styresett (herunder menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, korrupsjonsbekjempelse og HIV/AIDS), nasjonale ansvar/eierskap og styrket partnerskap for å skape bærekraftig utvikling og

få tilgang på økte ressurser og bistand fra giversamfunnet. Med utgangspunkt i denne plattformen forpliktet giverlandene seg til ytterligere innsats på sentrale områder som handel, gjeld, ODA (offisiell bistand) og næringsutvikling/investeringer. Resultatene på handelsområdet må særlig framheves. I handlingsprogrammet har man for første gang i internasjonale forhandlinger fått en forpliktelse fra alle OECD-landene om "å arbeide for kvote- og tollfri markedsadgang for alle varer fra MUL".

Når det gjelder oppfølgingen av handlingsplanen, var det enighet om å etablere mekanismer som gir MUL-arbeidet økt synlighet. ECOSOC vil få en sterkere rolle på det mellomstatlige plan, mens FNs generalsekretær er blitt bedt om å presentere forslag under 56. generalforsamling til hvordan FN-sekretariatet best kan betjene den videre MUL-prosessen (herunder spørsmålet om opprettelse av en "høytstående representant" for MUL).

Prosessen i forkant av og selve MUL-konferansen frambrakte flere viktige konkrete tiltak, såkalte "deliverables", og andre utspill overfor MUL. Blant de viktigste tiltakene overfor MUL kan nevnes EUs, Norges og New Zealands beslutning om å innføre tollfri import på alle varer unntatt våpen fra MUL. OECD-landene fattet et prinsippvedtak om avbinding av all bistand til MUL. Videre annonserte enkelte land betydelig ODA-opptrapping til MUL. Det ble dessuten opprettet et eget MUL-vindu i UNDPs Governance Trust Fund. Enkelte nye gjeldslettetiltak ble også annonsert. MUL-konferansen avslørte økende interessekonflikter mellom MUL og andre utviklingsland.

Norges holdning

Fra norsk side er man fornøyd med det framforhandlede handlingsprogrammet for MUL. Utfordringen ligger nå i den videre oppfølgingen av dette. Fra norsk side vil man arbeide for en rask gjennomføring av de beslutninger som er fattet, blant annet med hensyn til gjennomføringen av vedtaket om null-toll for alle varer importert fra MUL unntatt våpen. Fra norsk side legges det også stor vekt på at alle relevante aktører, det vil si først og fremst MUL-landene selv, giverland og multilaterale institusjoner, føler et ansvar for å følge opp handlingsprogrammet og MUL-prosessen de neste 10 årene. Oppfølging både nasjonalt, internasjonalt og mellom organisasjonene er derfor viktig. Når det gjelder oppfølgingsmekanismen for MUL i FN-systemet, har Norge støttet MUL-landenes forslag om å utnevne en "høytstående representant" for MUL. Spørsmålet om oppfølging av MUL-konferansen vil bli behandlet på 56. generalforsamling.

4. Utviklingslandenes gjeldskrise

(Dagsordenspunkt 108 d)

Bakgrunn

For utviklingsland med store investeringsbehov er det normalt og naturlig å ha gjeld. Et gjeldsproblem oppstår først når et land ikke er i stand til å betjene sine gjeldsforpliktelser uten at det går ut over viktige samfunnsoppgaver. Krisen i det internasjonale finansvesenet og et sterkt press fra opinionen har bidratt til at gjeldsproblemet til de fattigste utviklingslandene står sentralt på den internasjonale utviklingsagendaen.

Utviklingslandene har i FN lagt vekt på at gjeldsproblemene er et internasjonalt anliggende som krever internasjonal samordning og politiske løsninger.

Med det etter hvert så velkjente HIPC-initiativet har Verdensbanken og Det internasjonale valutafondet (IMF) utviklet en internasjonal gjeldslette-mekanisme som kan være med på å gi de fattigste utviklingslandene en ny start. HIPC-mekanismen er en gjeldsletteordning for de 41 fattigste og mest gjeldstyngede utviklingslandene (Heavily Indebted Poor Countries). Mekanismen, som opprinnelig ble foreslått og framforhandlet av Verdensbanken og IMF i 1996, inkluderer alle typer gjeld og forutsetter at alle kreditorer må slette sin andel av den gjeldsletten som må til for at landene skal få en håndterbar gjeldsbyrde.

Den aktuelle situasjonen

Under årsmøtene til Verdensbanken og IMF høsten 1999 ble det besluttet å forbedre HIPC-mekanismen. Endringene innebærer økt gjeldslette til flere land i et raskere tempo. Med den reviderte HIPC-mekanismen vil imidlertid den samlede gjeldslette resultere i at kostnadene fordobles. Dessverre klarte man ikke å bli enige om hvordan disse kostnadene skal dekkes under årsmøtene. Etter vedvarende politisk press fra de nordiske landene ble det under Verdensbank-møtet i Lisboa 8. juni 2000 besluttet at det skal iverksettes periodiske drøftelser av finansieringsbehovet i HIPC Trust Fund. Dette skal skje i tilknytning til, men separat fra, påfyllingsforhandlingene i IDA. Med denne beslutningen har de nordiske landene lyktes

i sine bestrebelser med å få til en løsning som forhindrer at gjeldsletten fra de multilaterale bankene går utover bankenes øvrige bistand til fattige land.

Verdensbanken og IMF er blitt kritisert for at framdriften i HIPC-initiativet har vært for lav. Man lyktes imidlertid i å behandle en rekke land ved utgangen av fjoråret, slik at 22 land nå drar nytte av gjeldslette etter å ha nådd "decision point". Fokus må nå dreies fra hurtighet til kvalitet for å sikre at gjeldslette bidrar til varige forbedringer i landene.

Utviklingslandenes gjeldsproblem forventes å stå sentralt under høstens generalforsamling. Man må også forvente at utviklingslandene på nytt vil prøve å utvide gjeldsletten til gjeldstyngede mellominntektsland.

Norges holdning

Gjeldsproblemet til de fattigste utviklingslandene står sentralt på den internasjonale utviklingsagendaen og utgjør en viktig del av norsk bistandspolitikk. Norge har gjentatte ganger understreket at en uhåndterbar gjeldsbyrde hindrer økonomisk og sosial utvikling fordi: (i) gjeldsbetjening skjer på bekostning av andre viktige oppgaver, (ii) gjelden avskjærer landet fra å få nye ressurser og (iii) gjelden skaper et usikkert investeringsklima. HIPC-ordningen er den beste internasjonale gjeldsletteordningen vi har i dag og representerer i norske øyne et epokegjørende multilateralt samarbeid fordi: i) den sikrer en omfattende gjeldslette hvor alle kreditorer må ta sin andel, (ii) det forutsettes at frigjorte ressurser blir brukt til å fremme utvikling og fattigdomsreduksjon i de berørte land og (iii) gjeldsletten knyttes til utvikling av en nasjonal fattigdomsstrategi utarbeidet av landet selv i bred dialog med det sivile samfunn.

Med den norske gjeldsplanen ble det åpnet for at Norge kan ettergi 100 prosent av fordringene til de fattigste og mest gjeldstyngede landene (HIPC-landene). Fem av de 22 land som til nå har fått HIPC-behandling, har gjeld til Norge, og norsk gjeldslette er iverksatt i form av 100 prosent ettergivelse ved forfall. Den *endelige* sletting av landenes gjeld vil skje etter at landene har gjennomført de tiltak som er nødvendige for å nå "completion point" under HIPC.

5. Bosettingsspørsmål

(Dagsordenpunkt 115)

Bakgrunn

FNs kommisjon for bosettingsspørsmål ble opprettet i 1977 som et resultat av den første globale konferansen om bosettingsspørsmål i Vancouver i 1976. Kommisjonen skal bistå land og regioner med å løse problemer på bosettingssektoren og arbeide for økt internasjonalt samarbeid på dette området. Kommisjonen gir retningslinjer for arbeidet i FNs bosettingssenter (UNCHS, HABITAT), som også er sekretariat for Kommsjonen. Senteret er såkalt "focal point" for koordinering av arbeidet med bosettingsspørsmål i FN-Systemet. Norge og de øvrige nordiske landene har vært medlemmer av Kommisjonen i en årrekke. Kommisjonen møtes annet hvert år. Den 18. sesjonen fant sted i Nairobi i februar 2001.

Den aktuelle situasjonen

FNs andre bosettingskonferanse (HABITAT II) i Istanbul i 1996 vedtok et handlingsprogram, Habitat-agendaen ("The Habitat Agenda"), som utgjør et rammeverk for arbeidet med bosettingsspørsmål både i FN-systemet, regionalt og nasjonalt i de neste 20 årene. Konferansens sentrale tema var "egnet bolig for alle" og "bærekraftig by- og tettstedsutvikling". Bakgrunnen for konferansen var den økende bolignøden og de økonomiske, sosiale og økologiske utfordringene forbundet med den tiltakende urbaniseringsprosessen særlig i utviklingslandene.

I juni 2001 ble det holdt en spesialsesjon i Generalforsamlingen (Habitat 11+5) med en vurdering ("review and appraisal") av iverksettelsen av HABITAT II-konferansen. Sesjonen viste at selv om en rekke land har gjennomført anbefalingene i deler av Habitat-agendaen, øker bolignøden og de øvrige problemer som følger av en manglende bærekraftigbosettingsutvikling. Antallet urbane fattige, hvorav en vesentlig del er kvinner og barn, øker betydelig. Erklæringen fra sesjonen, Byer og andre bosettinger i det nye årtusen ("Cities and other human settlements in the new millennium"), oppfordrer landene generelt til forsterket innsats Videre anmodes Generalsekretæren om å legge fram en rapport på den 56. generalforsam-

ling om muligheter for å styrke Bosettingskommisjonens mandat og Bosettingssenterets status, rolle og funksjon. De vanskeligste punktene under framforhandlingen av erklæringen dreide seg om godt styresett, desentralisering av beslutningsmyndighet til lokalt/kommunalt nivå, kvinners rett til arv og eiendom, gjeldsbyrde og manglende oppfyllelse av ODA-forpliktelser som vesentlige hindringer for utviklingslandenes gjennomføring av Habitat-agendaen, samt skriv om “illegal settlements” introdusert av de arabiske land under spesialsesjonen . Det lyktes å komme fram til enighet på alle disse punktene med skriv som samsvarer med Habitat-agendaen, FNs tusenårserklæring og andre tidligere framforhandlede tekster. Den norske delegasjonen måtte særlig engasjere seg i spørsmålene om godt styresett og kvinners rettigheter og bidro i betydelig grad til en akseptabel løsning på disse punktene. Etter anmodning fra Generalforsamlingens president var Norge også “facilitator” i vanskelige, uformelle forhandlinger mellom Israel/USA og de arabiske land/G77, der man tolv timer på overtid lyktes å komme fram til en tekst som begge sider kunne godta. Erklæringen kunne dermed vedtas med konsesus.

Norges holdning

Norge vil fortsatt delta i drøftingen av bosettingsspørsmål i FN. Det er viktig at disse spørsmålene har et klart forankringspunkt i FN-systemet. Neste århundre er blitt kalt det urbane århundre, hvor man vil stå overfor store utfordringer forbundet med den tiltakende urbaniseringen i utviklingslandene. FN må spille en aktiv rolle i arbeidet med å bistå utviklingslandene i denne prosessen. Norge deltar videre i det innledende arbeidet under det såkalte “Cities Alliance”-initiativet, som er et samarbeid satt i gang av Verdensbanken og HABITAT i et forsøk på en helhetlig tilnærming i stor skala til urbaniseringsproblematikken.

6. Oppfølging av FNs konferanse om miljø og utvikling

(Dagsordenspunkt 111 a)

Bakgrunn

UNCED, FNs konferanse om miljø og utvikling, ble avholdt i Rio de Janeiro i 1992, tjuen år etter miljøkonferansen i Stockholm og fem år etter at Verdenskommisjonen for miljø og utvikling hadde avgitt sin rapport om «vår felles framtid». UNCED resulterte i to multilaterale konvensjoner om klima-endringer og biologisk mangfold, en prinsipplærings om bærekraftig utvikling (Rio-erklæringen), en samling prinsipper om bærekraftig utvikling, samt Agenda 21, som er dagsorden for det neste århundres internasjonale samarbeid om miljø og utvikling. Med unntak av konvensjonene dreier det seg om dokumenter som ikke er juridisk bindende. De er derfor avhengige av politisk oppmerksomhet for å bli fulgt opp.

Etter UNCED vedtok Generalforsamlingen å opprette Kommissjonen for bærekraftig utvikling (CSD) som en funksjonell kommisjon under ECOSOC. CSDs hovedoppgaver er å føre tilsyn med gjennomføringen av Agenda 21, fremme integrering av miljø og utvikling i FN-systemet og vurdere nasjonal oppfølging. Det ble også igangsatt flere andre oppfølgingsprosesser til UNCED. Blant de viktigste er Konvensjonen om bekjempelse av forørkning og tørke, Konvensjonen om bærekraftig utvikling av små øystater under utvikling og Konferansen om fiske på det åpne hav.

I 1997 avholdt FN sin 19. ekstraordinære generalforsamling, for å gjøre opp status fem år etter UNCED. Selv om det er gjort framskritt på flere områder, var det klart at oppfølgingen hadde sviktet flere steder. For å styrke CSDs videre arbeid vedtok Generalforsamlingen et eget arbeidsprogram for CSD fram til 2002, hvor kommissjonen hvert år skal konsentrere seg om et fåtall områder, særlig slike som hittil ikke har vært gjenstand for tilsvarende global samarbeidsinnsats, som for eksempel ferskvann, skog og energi.

Den aktuelle situasjonen

Årets CSD 9-sesjon behandlet fem tema: energi, transport, informasjon for beslutningstaking, atmosfære og internasjonale rammevilkår for bærekraftig utvikling. Møtet bar preg av at man har startet posisjonering til Toppmøtet om bærekraftig utvikling som finner sted i Johannesburg i september 2002. Utviklingslandene er særlig opptatt av fattigdomsbekjempelse og bistand og vil hevde at det har vært miljøagendaen som har fått mest fokus siden Rio-konferansen i 1992. De vil derfor at fattigdom skal bli et hovedtema på Toppmøtet i Johannesburg. En jevnere fordeling av de positive sider av globaliseringen er også et viktig tema for utviklingslandene. Etter harde forhandlinger kom man fram til felles tekster på de ulike temaområdene. Det var vanskelig å få inn nye ideer og tema, da utviklingslandene særlig vil avvente forberedelsesprosessen fram mot Johannesburg.

CSD 10-sesjonen i april/mai i år var det første av i alt fire CSD 10-sesjoner som utgjør den offisielle forberedelsesprosessen til Rio + 10-Toppmøtet. Det var en ren organisatorisk sesjon, hvor prosessen videre ble diskutert. Et sentral tema var NGO-deltakelse. En del utviklingsland gikk inn for en meget restriktiv linje, mens Norge gikk hardt inn for en mer åpen prosess i tråd med den tradisjonen man har etablert i CSD. Resultatet fulgte den norske holdningen. I løpet av høsten 2001 vil man arrangere regionale forberedelsemøter i regi av UNEP, og FNs regionale økonomiske kommisjoner og de mer globale forberedelsesprosessene vil for alvor komme i gang tidlig i 2002. Den tematiske dagsorden vil bli klare i løpet av høsten.

Norges holdning

Det er gledelig at CSD har klart å opprettholde deltakelse på ministernivå fra de fleste land på sine årlige sesjoner.

En viktig oppgave for Norge er å bidra til å få dialogen mellom nord og sør inn i et konstruktivt spor, å få i stand en bedre felles forståelse av problemer og løsninger, slik at arbeidet for bærekraftig utvikling kan videreføres på en mer integrert måte. Det er også viktig å gi presise signaler om hvilke tiltak som bør gjennomføres nasjonalt, og om hvilke tiltak som egner seg best for regional tilnærming. Et sentralt område for en slik fel-

les forståelse er en utredelse av hva som er myndighetenes og private aktørers roller i samfunnsutviklingen. Dette er en forutsetning for at næringslivet kan oppmuntres til å yte sine bidrag til arbeidet for bærekraftig utvikling.

Oppfølgingen av blant annet Kyoto-protokollen og dens fleksible mekanismer (se nedenfor) forutsetter en betydelig rolle for privat sektor. Norge vil fortsette å arbeide for at miljø og utvikling får en sterk institusjonell forankring i FN-systemet.

I forhold til 10-årsmarkeringen av Rio-møtet i 2002 ønsker man fra norsk side å fokusere på en framtidsrettet agenda hvor man legger vekt på problemer knyttet til fattigdom og mangel på utvikling. For et optimalt resultat av konferansen i 2002 er det viktig at det sivile samfunn trekkes med i prosessen, og at det gjennomføres en grundig forberedelsesprosess nasjonalt, regionalt og internasjonalt.

7. Klimakonvensjonen

(Dagsordenspunkt 111 f)

Bakgrunn

Konvensjonen om klimaendring ble sluttforhandlet i mai 1992 og trådte i kraft 21. mars 1994, da 50 land hadde ratifisert den. Den setter rammen for utviklingen av et sterkt og forpliktende globalt samarbeid om klimaspørsmål. Konvensjonens parter forplikter seg til å utarbeide tiltaksplaner for å begrense utslipp av klimagasser og rapportere om gjennomføring av tiltakene. Konvensjonen setter imidlertid ikke bindende, kortsiktige mål for utslippsreduksjoner.

På den tredje partskonferansen under Klimakonvensjonen i Kyoto i 1997 lyktes man å framforhandle Kyotoprotokollen, der industrilandene forpliktet seg til å redusere sine samlede utslipp av klimagasser med minst 5 prosent sett i forhold til 1990-nivå innen perioden 2008–2012. Dette vedtaket baserte seg blant annet på en differensiering av utslippsforpliktelsene mellom industrilandene og en bred tilnærming til klimagasser, som blant annet inkluderer opptak av klimagasser i skog og biomasse. Et viktig element ved Kyotoprotokollen er de såkalte Kyotomekanismene – internasjonal kvotehandel, felles gjennomføring og Den grønne utviklings-

mekanismen – som vil gjøre det mulig å gjennomføre kostnadseffektive klimatiltak. Protokollen gjenlot imidlertid flere spørsmål som må løses for å kunne sikre ratifikasjon og ikrafttredelse av Protokollen.

Norge undertegnet protokollen 11. april 1998, ved miljøvernminister Guro Fjellanger. For å tre i kraft må den ratifiseres av 55 land som til sammen har mer enn 55 prosent av klimagassutslippene i industrilandene målt i 1990-nivå.

Den aktuelle situasjonen

Den sjettede partskonferansen under Klimakonvensjonen, som ble avholdt i Haag i november 2000, ble brutt, da partene ikke klarte å komme til enighet. Partskonferansen skal gjenopptas i juli 2001 i Bonn. Målet er at partene skal fatte de nødvendige beslutninger for å sikre snarlig ratifikasjon av Kyotoprotokollen. Dette gjelder spesielt beslutninger knyttet til regler og retningslinjer for Kyotomekanismene, samt beslutninger knyttet til et system for å kontrollere og følge opp partenes etterlevelse av sine forpliktelser. Videre vil det være avgjørende å komme fram til en avtale som møter utviklingslandenes behov. Utviklingslandene krever at industrilandene følger opp forpliktelsene under Konvensjonen om overføring av ressurser og teknologi, samt støtte til land som er sårbare overfor klimendringer. Enkelte ønsker også kompensasjon for mulig inntektssvikt ved eksport av fossile brensler som følge av klimatiltak. En rekke industriland legger på sin side stor vekt på at utviklingsland (særlig de med store utslipp) også påtar seg (frivillige) forpliktelser, noe som stort sett har vært avvist til nå.

Klimaforhandlingene er nå under sterkt press, og det er usikkert om partene vil komme til enighet når de møtes i Bonn i juli. Dersom man ikke oppnår tilstrekkelig enighet for å legge til rette for ratifikasjon, vil den internasjonale klimaprosessen få et alvorlig tilbakeslag.

Samtidig viser det vitenskapelige grunnlaget at klimatrusselen er mer alvorlig enn ventet. Det klimavitenskapelige underlaget til den tredje hovedrapporten fra FNs Klimapanel (IPCC) som ble lagt fram tidligere i år, konkluderer med at det nå er nye og sterkere bevis for at den vesentligste årsaken til den globale oppvarmingen som er observert de siste 50 årene, er menneskelig aktivitet. Det slo videre fast at temperaturøkningen vil bli sterkere enn ventet, og at de fattigste landene vil bli rammet hardest.

Norges holdning

Etter sammenbruddet i Haag er det viktig å holde fast på Kyotoprotokollen som grunnlaget for videre klimaforhandlinger. Kyotoprotokollen er verdenssamfunnets eneste felles ramme for klimapolitisk handling. Uten denne avtalen står vi på bar bakke. Norge vil arbeide for at avtalen trer i kraft så raskt som mulig.

Kyotoprotokollen åpner for et styrket og mer effektivt internasjonalt samarbeid om globale miljøproblemer. Norge erkjenner at industrilandene har hovedansvaret for å komme i gang med utslippsreduksjonene, men samtidig vil det etter hvert bli nødvendig at også utviklingslandene deltar. Her bør en ha en helhetlig og langsiktig tilnærming. I første omgang er det viktig å bistå utviklingslandene i forhold til kapasitetsbygging og teknologioverføring.

Fra norsk side legges det særlig vekt på at mekanismene for kvotehandel og felles gjennomføring gir land med utslippsforpliktelser mulighet til å gjennomføre kostnadseffektive klimatiltak. Kyotoprotokollen åpner for nye insentiver for investeringer i miljøvennlige prosjekter. Målet er at mekanismene skal bidra til å mobilisere økonomiske og teknologiske ressurser fra privat sektor i arbeidet med å løse globale miljøutfordringer, særlig i utviklingsland og i landene i Øst- og Sentral-Europa. Disse mekanismene gir perspektiver langt utover klimaområdet (jf. omtalen av UNCED ovenfor), og det blir derfor en særlig utfordring å legge til rette for at disse praktiseres og utnyttes så godt som mulig.

8. Gjennomføring av Konvensjonen for å bekjempe forørkning

(Dagsordenspunkt 111 c)

Bakgrunn

Forørkning er en samlebetegnelse på jord- og vegetasjonsforringelse i tørre og halvtørre områder. FNs generalforsamling vedtok i 1992 å opprette en mellomstatlig forhandlingskomité for å utarbeide Konvensjonen for bekjempelse av forørkning i land som er rammet av alvorlig tørke og/eller forørkning, særlig i Afrika. Konvensjonen ble vedtatt ved konsensus i 1994, og Norge ratifiserte den i juli 1996. Den trådte i kraft 26. desember 1996,

etter at 50 land hadde ratifisert. Det sentrale virkemidlet for å oppfylle konvensjonens mål er nasjonale, subregionale og regionale handlingsprogrammer. Det skal legges særlig vekt på forebyggende tiltak og lokal deltagelse i planlegging og gjennomføring.

Den aktuelle situasjonen

Til nå har 163 land ratifisert konvensjonen. Konvensjonens sekretariat ligger i Bonn. Det er også opprettet en global mekanisme som skal være hjelpelig med å mobilisere finansiering og bidra til kontakt mellom givere og mottakere. Mekanismen er administrativt forankret i Det internasjonale fond for jordbruksutvikling (IFAD). Det foreligger en samarbeidsavtale mellom IFAD, FNs utviklingsprogram (UNDP) og Verdensbanken om støtte til den globale mekanismen.

Frivillige organisasjoner spiller en viktig rolle i oppfølging av konvensjonen. Etter initiativ fra Norge fikk det internasjonale NGO-nettverket, som støtter oppfølgingen av konvensjonen, anledning til å fremme saker i plenumssesjoner.

Norges holdning

Norge har gitt støtte til utviklingslands deltagelse i forhandlinger og partsmøter og til oppfølging av vedtak fra partsmøter. Fra norsk side har man oppfordret både sekretariatet, UNDP/UNSO og FNs miljøprogram (UNEP) til å samarbeide om tiltak for å unngå overlapping.

Konvensjonen kan være et nyttig redskap for å fremme en bærekraftig utvikling i tørre og halvtørre områder. Fra norsk side støtter man konvensjonens vektlegging av frivillige organisasjoner og forskningens rolle i gjennomføringen av avtalen. Vi er også opptatt av at kvinners og nomadefolkningers særlige interesser blir ivaretatt. Videre har man vært positiv til at tiltak under konvensjonen særlig rettes inn mot Afrika, og at gjennomføringen av konvensjonen må baseres på lokal deltagelse. De fattigste er ofte i de økologisk marginale områdene, så en støtte til oppfølging av konvensjonen vil være fattigdomsorientert.

9. Konvensjonen om biologisk mangfold

(Dagsordenspunkt 111 d)

Bakgrunn

Konvensjonen om biologisk mangfold ble sluttforhandlet i mai 1992 og trådte i kraft 29. desember. Per april 2001 har 180 land ratifisert avtalen. Hovedmålsettingene er vern og bærekraftig bruk av biomangfold og rettferdig fordeling av de godene som følger av utnyttelse av biologiske ressurser. Målsettingene gir rammer og retningslinjer til nasjonale tiltak for bevaring og bærekraftig bruk av det biologiske mangfoldet. For å konkretisere avtalen utvikles arbeidsprogrammer for de ulike økosystemene. Til nå er det laget arbeidsprogrammer innen jordbruk, skogbruk, kyst og marine områder, ferskvannssystemer og tørre områder samt første fase av et arbeidsprogram om urfolks kunnskap. I tillegg inneholder avtalen forpliktelser om styrking av det internasjonale samarbeidet for bevaring av biomangfold og om tilgang til genetiske ressurser og teknologi. Den globale miljøfasiliteten (GEF) fungerer som finansieringsmekanisme for å dekke tilleggskostnader som utviklingslandene påføres ved gjennomføring av konvensjonen.

Under konvensjonen er det framforhandlet en protokoll om handel med levende genmodifiserte organismer (Cartagenaprotokollen om GMO). Protokollens målsetting er å etablere et globalt regelverk for sikker overføring, håndtering og bruk av GMO med tanke på skadelige effekter på biomangfold og helse.

Den aktuelle situasjonen

Cartagenaprotokollen om GMO skal sikre at handel med og bruk av levende GMO ikke skader biologisk mangfold eller helse. Protokollen ble vedtatt 29. januar 2000 som den første protokollen under FNs biodiversitetskonvensjon. Den inneholder blant annet krav om forhåndssamtykke fra importlandet, notifikasjon fra eksportland/eksportør, prosedyrer for risikovurdering/risikohåndtering, merkeregler, bestemmelser om kompetanseoppbygging i utviklingslandene og land med overgangsøkonomier og oppfordring til samarbeid for å identifisere skadelige virkninger av GMO på

biomangfold eller helse. Protokollen anses å være et viktig framskritt for miljø- og forbrukerinteresser i internasjonale avtaler.

Protokollen trer i kraft etter at 50 land har ratifisert den. I Norge vedtok Stortinget 13.02.2001 å anbefale formell norsk ratifikasjon. Per 11.03.2001 hadde 87 land undertegnet protokollen, og to land har til nå ratifisert den.

Neste partsmøte under konvensjonen holdes i Nederland 8.-19. april 2002. Hovedtema vil være biologisk mangfold i skog (herunder samarbeid med den internasjonale skogprosessen IFF og klimakonvensjonen), begrensning i spredning av fremmede arter som skader miljø og helse, tilgang til genetiske ressurser og deling av godene ved utnytting av biologiske ressurser.

Konvensjonen arbeider også med tema som urfolks rettigheter, erstatning ved skade på biologisk mangfold, kartlegging og overvåkning samt prinsippene om økosystemtilnærming, særlig ved bruk av biologisk mangfold.

Norges holdning

Norge har deltatt aktivt i oppfølgingen av konvensjonen siden UNCED (1992) og har blant annet arrangert tre konferanser i samarbeid med konvensjonens sekretariat, UNEP, andre internasjonale organisasjoner og relevante norske departementer. Siden det fjerde partsmøtet i 1998 har Norge arbeidet aktivt for at konvensjonen skal styrke sitt faglige arbeid gjennom bruk av utredningspaneler (etter modell av blant annet klimapanelet). Norge arrangerte derfor både en konferanse med alle de mest kjente utredningspaneler under FN og konvensjonen om biologisk mangfold i 1999. Norge har også holdt en høy profil i arbeidet med å forbedre nasjonal rapportering og implementering av konvensjonen og arbeidet med å bidra til framgang i spørsmålene om tilgang til genetiske ressurser og urfolks eierrettigheter og kunnskap.

Norge har gitt høy prioritet til forhandlingene om en GMO-protokoll. Protokollen anses å være et historisk framskritt for miljø- og forbrukerinteresser i internasjonale avtaler. Gjennom protokollen erkjennes det i en folkerettslig avtale at genmodifiserte organismer krever særbehandling i forhold til andre produkter. Fra norsk side anses avtalen som en anerkjennelse av importlandets rettigheter, fordi bestemmelsene om merking gjør det mulig å identifisere genmodifiserte produkter. Et annet viktig aspekt er at avtalen innebærer større krav til eksportøren om å påvise at den genmodifiserte organismen ikke er skadelig for miljøet.

10. FNs utviklingsaktiviteter

(Dagsordenspunkt 112)

Bakgrunn

Siden tidlig på 90-tallet har Norge vært aktivt involvert i det nordiske prosjektet om reform innen FN. Et hovedmål i prosjektet var forslaget om å etablere et felles utviklingsorgan innen FN. Samtidig foreslo man at den stedlige koordinatoren måtte gis myndighet til å godkjenne prosjekter og programmer for alle organisasjoner på landnivå for å sikre best mulig samordning. De nordiske landene nedfelte forslaget i Det nordiske FN-reformprosjektet på økonomisk og sosial sektor i 1996. Rapporten fra reformprosjektet ble overlevert FNs nyvalgte generalsekretær, Kofi Annan, i januar 1997. De nordiske landene understreket i rapporten at det er landnivået som er viktigst i bekjempelsen av fattigdom, og at det er på landnivå at kvaliteten på og konsekvensene av FNs arbeid er viktigst og mest synlig. Konkret foreslo de nordiske landene blant annet:

- å samle FNs utviklingsaktiviteter på landnivå under en leder og under et tak
- å integrere FNs utviklingsaktiviteter på hovedkvarternivå, herunder en langsiktig målsetting om én utviklingsorganisasjon for FN-systemet
- en ny finansieringsmodell for FNs utviklingsaktiviteter, med en ilignet del, en forhandlet del og en frivillig del (dagens aktiviteter baseres på frivillige bidrag)

Disse forslagene falt beleilig sammen med generalsekretær Kofi Annans egne reformplaner, og de var reflektert i hans reformprogram av juli 1997 (dokument A/51/950), som har dannet retningslinjer for arbeidet med FNs utviklingsaktiviteter fram til 2001.

Den aktuelle situasjonen

Som under den 54. generalforsamling viste debatten under den 55. generalforsamling at de mellomstatlige forhandlingene om reformer innen FN-systemet har nådd et foreløpig metningspunkt. Det er særlig utviklingslandene som motsetter seg nye endringer. De mener at reformer og effektivi-

sering av arbeidet i FN ikke har ført til økt ressuroverføring til FNs arbeid i utviklingslandene, og de frykter at en videre rasjonalisering i hovedsak kun vil føre til reduserte bidrag fra giverlandene til FN.

Det er likevel kommet positive forandringer innen FNs utviklingsarbeid som følge av reformene som ble vedtatt på den 52. generalforsamling i 1997. På det administrative planet framstår FN-sekretariatet slankere og mer effektivt enn før. Videre har samarbeidet mellom FNs fond og programmer på hovedkvarternivå blitt styrket gjennom at UNDP, UNICEF, UNFPA og WFP har gått sammen i FNs utviklingsgruppe (UNDG). Arbeidet med å styrke integrasjon av FNs virksomhet på landnivå har blitt intensivert gjennom UNDAF-prosessen, som innebærer at FN i samråd med styresmaktene i mottakerlandene utarbeider et felles rammeverk for FNs totale bistand. Modellen blir utprøvd i 22 utviklingsland og vil bli utvidet til å gjelde for FNs utviklingsaktiviteter i alle utviklingsland. En tematisk nyorientering er blitt introdusert i FN, ikke minst når det gjelder Sikkerhetsrådets arbeidsform, som har utvidet sin oppmerksomhetssfære til blant annet å drøfte sosiale utviklingsspørsmål samt å avholde åpnere prosesser der også ikke-medlemmer kan delta.

Et annet viktig spørsmål er forholdet mellom konflikt, humanitær bistand og langsiktig bistand. Dette er viktig for å forebygge nye konflikter og støtte opp om fredsprosesser i situasjoner der kamphandlingene er opphørt. Blant annet er det behov for å se på rollefordelingen i FN-systemet i forhold til de forskjellige fasene i en konfliktsituasjon.

Ved årets generalforsamling skal det foretas en hovedgjennomgang av FNs utviklingsvirksomhet, noe som skjer hvert tredje år. Et av de viktigste temaene under gjennomgangen er behovet for å koordinere og integrere bistandsvirksomheten i FNs forskjellige fond, programmer og særorganisasjoner. Siden siste treårgjennomgang har det skjedd en vesentlig framgang på dette området, som følge av UNDG og UNDAF-prosessene, og fordi det er akseptert at UNDP skal lede samordningen av FNs utviklingsaktiviteter på landnivå.

Norges holdning

Generelt er Generalsekretærens reformforslag på utviklingsområdet blant de forslagene som har vært mest vellykkede, og hvor de største endringene har skjedd. En av årsakene til dette er at mange av forslagene på dette

området er implementert av Generalsekretæren selv under hans eget prerogativ. Fra norsk side er vi så langt fornøyd med reformforslagene på utviklingssiden, blant annet fordi de i stor grad reflekterer forslagene fra Det nordiske FN-reformprosjektet. Det er viktig at Norge følger aktivt opp overfor enkeltorganisasjonene i FN for å sikre fortsatt framdrift i reformprosessen, særlig innen UNDP. Vi er også opptatt av at giverlandene arbeider sammen for å gi kjernebudsjettene i FNs fond og programmer et løft.

FNs særorganisasjoner, som Verdens helseorganisasjon (WHO), Den internasjonale arbeidsorganisasjonen (ILO) og FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO), holder på å innlemmes i UNDG og UNDAF. Det er viktig å støtte dette videre slik at FN-systemet opptrer som en enhetlig organisasjon.

Videre vil vi arbeide for at UNDAF blir et godt samarbeidsverktøy i forhold til mottakerlandenes myndigheter. Vi er også opptatt av at utviklingslandene prioriterer godt styresett og nasjonalt eierskap til de utviklings tiltak som iverksettes i samarbeid med FN. I forbindelse med dette er det viktig at FN samarbeider med Bretton Woods-institusjonene, spesielt med Verdensbanken, om strategiplanene for fattigdomsreduksjon (PRSP – Poverty Reduction Strategy Papers), som også fokuserer på koordinering av bistand på landnivå og på mottakerlands eierskap.

V. Saker som behandles i 3. komité

1. Menneskerettighetsspørsmål

(Dagsordenspunkt 132)

Bakgrunn

FN-pakten gjorde menneskerettighetene og beskyttelsen av dem til et mellomstatlig anliggende. Den forpliktet medlemsstatene til å sikre menneskerettighetene og de grunnleggende frihetene for sine innbyggere. Samtidig ga den FNs organer en del av ansvaret for at dette ble gjennomført. For å fremme arbeidet ble det i Paktens artikkel 68 fastsatt at det skulle opprettes en menneskerettighetskommisjon. Kommisjonen, som har 53 medlemmer, møtes til årlige sesjoner. Norge er medlem fra 01.01.99 i tre år.

Kommisjonens forslag og anbefalinger innarbeides i årlige rapporter til ECOSOC og danner det viktigste grunnlaget for behandlingen av menneskerettighetsspørsmålene på Generalforsamlingen. I 1966 ble de to sentrale internasjonale menneskerettighetskonvensjonene vedtatt om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter og om sivile og politiske rettigheter.

Fire andre menneskerettighetskonvensjoner underlagt FN regnes som særlig viktige: Konvensjonen mot tortur og annen grusom, umenneskelig og nedverdiggende behandling eller straff, Konvensjonen om barnets rettigheter, Konvensjonen for avskaffelse av rasediskriminering og Konvensjonen for avskaffelse av diskriminering av kvinner.

Debatten om menneskerettighetene var lenge preget av øst/vest-motsetninger. Dette ble etterfulgt av skjerpede nord/sør-motsetninger i synet på menneskerettighetenes innhold og på FNs rolle i arbeidet for å fremme menneskerettighetene. Enkelte land i sør har hevdet at FNs menneskerettighetsnormer i for stor grad har vært basert på et vestlig verdigrunnlag, og at man ikke i tilstrekkelig grad har tatt hensyn til historiske, kulturelle, sosiale og religiøse særtrekk i det enkelte land eller region. Etter den demokratiseringsprosessen som har skjedd i Asia og Afrika de siste årene, er imidlertid noen av disse motsetningene blitt dempet. Likevel framheves det fremdeles i noen grad fra landene i sør at en mer rettferdig økonomisk verdensordning, der det legges vekt på økonomisk utvikling i de fattige land, er en betingelse for bedre innfrielse av alle menneskerettighetene.

Den aktuelle situasjonen

Den 57. sesjon av FNs menneskerettighetskommisjon, som ble avholdt i perioden 19.03.–27.04.2001 i Genève, var preget av sterkere politiske motsetninger enn på mange år. Nord/sør-polariseringen i Kommisjonen var tydeligere enn på flere år. Dette ga seg særlig utslag i ulike prioriteringer. Mens utviklede land la vekt på sivile og politiske rettigheter, la utviklingsland sin hovedvekt på de økonomiske, kulturelle og sosiale rettigheter. Vestlige land ble beskyldt for å være selektive i sin omtale av menneskerettighetsbrudd. Flere resolusjoner, for eksempel om makroøkonomiske forhold, retten til fred og internasjonal solidaritet, skapte problemer fordi de blant annet la stor vekt på staters rettigheter og mindre på enkeltindividers rettigheter. Resolusjoner med kritikk mot menneskerettighetssituasjonen i enkeltland kom under sterk kritikk.

Bakgrunnen for den sterkere polariseringen under årets sesjon av Kommisjonen kan sannsynligvis delvis tilskrives reaksjoner på den mislykkede spesialsesjonen om Midtøsten høsten 2000 og den etterfølgende utviklingen i området. Vanskeligheter i forberedelsesarbeidet til Verdenskonferansen mot rasisme spilte også inn på et generelt grunnlag, selv om det spesifikke arbeidet med en rasimeresolusjon gikk forholdsvis greit. Det kan ventes at den sterkere politiserte stemningen fortsetter under 56. generalforsamling.

Norges holdning

Norge har konsekvent gått inn for å styrke FNs rolle i det internasjonale menneskerettighetsvernet. Vi støtter synet om at krenkelser av menneskerettighetene, uavhengig av hvor de finner sted, angår hele verdenssamfunnet. Prinsippet om ikke-innblanding kan ikke sees som noe rettslig hinder for at brudd på menneskerettigheter blir behandlet i internasjonale fora. På norsk side har vi støttet aktivt opp om tiltak som kan bedre FNs menneskerettighetskommisjons muligheter til å reagere på alvorlige og akutte krenkelser av menneskerettighetene i de enkelte landene. Arbeidet for å sikre internasjonal håndheving av etablerte menneskerettighetsnormer generelt har høy prioritet fra norsk side.

Norge har tradisjonelt engasjert seg i arbeidet med å sikre enkeltmenneskers fysiske integritet og personlige sikkerhet, og vi arbeider for å styrke mandatene til spesialrapportørene om tortur og summariske henrettelser og til arbeidsgruppen om forsvinninger. Det er viktig at kommi-

sjonen spiller en aktiv rolle og legger press på stater i alvorlige tilfeller av brudd på menneskerettighetene. Prinsipielt går Norge mot forslag om ikke-behandling av resolusjoner om enkeltland.

Fra norsk side legges det vekt på at menneskerettighetsbegrepet omfatter så vel de tradisjonelle sivile og politiske rettighetene som de økonomiske, sosiale og kulturelle rettighetene. Mangel på økonomisk og sosial utvikling kan ikke unnskyldes undertrykkelse av grunnleggende sivile og politiske rettigheter. For medlemskapsperioden 1999–2001 i FNs menneskerettighetskommisjon har Norge definert følgende prioriterte tema: arbeidet for å fremme utvikling basert på respekt for alle menneskerettighetene, arbeidet for å motvirke rasisme og diskriminering, arbeidet for å fremme barns rettigheter og arbeidet for å fremme tros- og religionsfrihet.

Etter at Generalforsamlingen i 1998 vedtok erklæringen om menneskerettighetsforsvarere, har man fra norsk side lagt vekt på oppfølgingen av denne. Kommisjonen vedtok å anbefale ECOSOC å oppnevne en spesialrepresentant for Generalsekretæren med et mandat for å overvåke situasjonen og sikre arbeidsforholdene for menneskerettighetsforkjempere i deres legitime innsats for å fremme og beskytte menneskerettighetene rundt om i verden. Generalsekretæren utnevnte høsten 2000 Hina Jilani fra Pakistan som sin spesialrepresentant. Hun avleverte sin første rapport under Kommisjonens 57. sesjon, og den ble godt mottatt.

Norge har vært pådriver for å styrke og effektivisere FNs program for rådgivning om menneskerettigheter og er blant hovedbidragsyterne til FNs frivillige fond for rådgivning og teknisk bistand innenfor menneskerettighetsområdet.

Arbeidet med å fremme urfolks interesser står sentralt i norsk menneskerettighetspolitikk. Norge er en av hovedbidragsyterne til de forskjellige urfolksorganisasjonene. I samråd med de øvrige nordiske og andre interesserte land medvirker Norge aktivt til å trekke opp internasjonale retningslinjer for vern av urfolks interesser, gjennom arbeidet med utkast til en erklæring om urfolks rettigheter. Videre har Norge vært med og støttet opprettelsen av en egen arbeidsgruppe for urbefolkningsspørsmål innen FN-systemet, og vi har medvirket til opprettelsen av et frivillig FN-fond som gjør det lettere for representanter for urbefolkingsgrupper å delta på FN-møter om urbefolkningsspørsmål. Generalforsamlingen vedtok høsten 2000 å opprette et permanent forum for urfolk innen FN. Norge har arbeidet aktivt for å få dette organet på plass. Det er ventet at Det Permanente Forum for urfolk skal være i funksjon fra 2002.

2. FNs høykommissær for flyktninger

(Dagsordenspunkt 127)

Bakgrunn

FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) har som mandat å yte assistanse og internasjonal beskyttelse til personer som blir forfulgt og må flykte på grunn av rase, religion, nasjonalitet, tilhørighet til sosial gruppe eller politisk oppfatning. De viktigste rettslige instrumentene i den forbindelse er FNs flyktningekonvensjon av 1951 med tilleggsprotokoll av 1967.

UNHCRs mandat ble definert av FNs generalforsamling i 1950 og fornyes hvert 5. år. Høykommissæren velges vanligvis for 5 år. Organisasjonens virksomhet gjennomgås og overvåkes av Eksekutivkomiteen, som består av 54 medlemsland som møtes en gang i året. UNHCR rapporterer årlig til Generalforsamlingen gjennom ECOSOC, og hver Generalforsamling går gjennom og drøfter rapporten. UNHCRs budsjett for 2001 er på 898 millioner USD. Kun 2 prosent av virksomheten finansieres over FNs regulære budsjett. UNHCR må derfor basere seg på frivillige bidrag.

Gjennom 1990-årene har UNHCR blitt pålagt store oppgaver på vegne av FNs medlemsland. Oppgavene har vært knyttet til de store krisene som har preget tiåret, blant annet i det tidligere Jugoslavia, De store sjøers område i Afrika, det vestlige Afrika og det sørlige Kaukasus. I tillegg arbeider UNHCR for å beskytte og finne fram til varige løsninger for flyktninger som er drevet på flukt av gamle eller fastlåste konflikter, og som ikke nødvendigvis er like godt profilert i mediebildet. Eksempler er 2,6 millioner flyktninger fra Afghanistan og ca. 375 000 fra Sudan som fortsatt lever i eksil i nabolandene.

Etter pålegg fra Generalsekretæren, Sikkerhetsrådet eller Generalforsamlingen arbeider UNHCR også overfor mennesker som ikke omfattes av FNs flyktningekonvensjon, i første rekke internt fordrevne og tilbakevendte.

Den aktuelle situasjonen

UNHCR yter ulike former for bistand til ca. 22 millioner mennesker, hvorav ca. 11,5 millioner er flyktninger. Oppgavene har økt enormt siden 1970 da UNHCR bistod ca. 2 millioner mennesker. Etter at antallet flyktninger i verden toppet seg under krisene på midten av 1990-tallet, sank antallet noe

mot slutten av tiåret. Den siste tidens oppblussing av konflikter har igjen ført til nye flyktningestrømmer. I tillegg antas det at om lag 25 millioner mennesker fordelt på ca. 40 land er internt fordrevne.

Den 55. generalforsamling valgte Ruud Lubbers, tidligere statsminister i Nederland, til ny høykommisær for flykninger. Generalforsamlingen videreførte også diskusjonene fra UNHCRs eksekutivkomité om problemstillinger omkring fordeling av ansvaret for flyktningesituasjoner. Alle anerkjente at ansvaret veier tungt for enkelte u-land og støttet konseptet om ansvarsfordeling. U-landene mente vestlige land burde yte økonomisk kompensasjon overfor de u-landene som tar imot store flyktningegrupper, mens de vestlige landene viste til asyllandenes ansvar og plikt til å ta imot flykninger. Dessuten drøftet 55. generalforsamling UNHCRs katalytiske rolle i post-konflikt-gjenoppbygging og understreket betydningen av dette arbeidet for å forhindre at bilagte konflikter blusser opp igjen og skaper nye flyktningestrømmer. Etter konsultasjoner med medlemslandene har organisasjonen nå lagt om budsjettrutinene. Fra og med 2000 har UNHCR lagt fram et enhetlig budsjett hvor det ikke skilles mellom ulike programtyper.

Norges holdning

Helt siden utnevnelsen av den første Høykommisær for flykninger, Fridtjof Nansen, har Norge hatt et sterkt engasjement i flyktningespørsmål. Norge er medlem av Eksekutivkomiteen og er den 5. største bidragsyteren til UNHCR. Det totale norske bidraget til UNHCR i 2000 var ca. 440 millioner kroner. I tillegg kommer betydelige bidrag til norske frivillige organisasjoner som samarbeider med UNHCR i feltet. Hittil i 2001 har vi gitt over 203 millioner kroner til UNHCRs arbeid. Den sterke norske støtten til UNHCR vil bli ført videre. På assistanseområdet støtter Norge UNHCRs utførelse av mandatfestede oppgaver samt organisasjonens ledende rolle med hensyn til koordinering av nødhjelp i enkelte flyktningesituasjoner (for eksempel Kosovo). De mange interne konfliktene de senere årene har ført til et større behov for humanitær innsats overfor et økende antall internt fordrevne. I de situasjonene der UNHCR er anmodet om å ta på seg en rolle overfor denne gruppen, vil man støtte deres engasjement. Norge deler UNHCRs vektlegging av post-konflikt-aktiviteter for å stabilisere og sikre freden, slik at ny fordrivelse unngås. Den betydning

man fra norsk side tillegger konfliktforebyggende tiltak, er også reflektert i Norges arbeid i Sikkerhetsrådet.

Norge deler den gjennomgående konsensus om at frivillig repatriering er den beste løsningen på flyktningeproblemene. Dersom det ikke er mulig å vende tilbake, er lokal integrasjon neste løsning. I de tilfellene hvor ingen av de nevnte løsningene er mulige, kan gjenbosetting være en løsning. Norge er blant de ni land i verden som tar imot flyktninger fra UNHCR for gjenbosetting (1500 årlig).

3. Avskaffelse av rasediskriminering

(Dagsordenspunkt 130)

Bakgrunn

Partene til FNs konvensjon om avskaffelse av alle former for rasediskriminering har påtatt seg å føre en politikk som avskaffer rasediskriminering i alle former. Det første tiåret for bekjempelse av rasisme og rasediskriminering ble proklamert av Generalforsamlingen i 1972, og et program for tiåret ble vedtatt i 1973. Det er blitt avholdt to verdenskonferanser mot rasisme, i 1978 og i 1983.

Generalforsamlingen har vedtatt at det skal avholdes en verdenskonferanse om rasisme, rasediskriminering, fremmedfrykt og intoleranse i månedsskiftet august/september 2001. Forberedelsene til konferansen foregår i Menneskerettighetskommisjonen og ved kontoret for FNs høykommissær for menneskerettigheter (OHCHR), som er sekretariat for forberedelsene av konferansen. Som innspill og forberedelser til Verdenskonferansen er det organisert regionale konferanser. I Europa skjedde forberedelsene i regi av Europarådet, som avholdt den europeiske konferansen mot rasisme 11.–13. oktober 2000.

Til debatten om rasediskriminering foreligger det årlige rapporter fra Komiteen for avskaffelse av rasediskriminering (CERD). Fra FNs generalsekretær foreligger det en rapport om status for Den internasjonale konvensjon om bekjempelse av og straff for apartheidforbrytelser og en rapport om FN-aktivitetene i tilknytning til det andre tiåret mot rasisme og rasediskriminering. I CERD-rapporten blir det årlig vist til komiteens store problemer, som forårsakes av at mange av de statene som er parter i

Konvensjonen for avskaffelse av alle former for rasediskriminering, unnlater å sende inn rapporter om etterlevelse i henhold til Konvensjonens bestemmelser.

På FNs 48. generalforsamling (1993) ble det tredje tiåret for bekjempelse av rasisme og rasediskriminering erklært. I debatten om et slikt nytt tiår har mange pekt på at det andre tiåret ikke greide å oppfylle målsettingene og handlingsprogrammet, delvis på grunn av manglende ressurser. De siste årene har det vært fokusert mer på økende rasisme og rasistisk vold i den vestlige verden mot minoriteter som fremmedarbeidere og deres familier, etniske minoriteter, flyktninger og sigøynere. Spredning av rasistisk propaganda gjennom internett og elektronisk media er et tiltakende problem som er blitt vist økt oppmerksomhet.

Norges holdning

Norge har engasjert seg stadig mer aktivt i kampen mot rasisme og tilhørende intoleranse, ikke bare innen FN, men også innenfor regionale samarbeidsorganer som OSSE og Europarådet. Dette gjelder særlig situasjonen til roma. Norge har fulgt opp vedtaket i FN med nasjonale tiltak, herunder en handlingsplan mot rasisme og opprettelsen av et nasjonalt senter mot etnisk diskriminering. Norge deltar aktivt i forberedelsene til Verdenskonferansen mot rasisme. Nasjonale og regionale forberedelser er en viktig del av forberedelsene til Verdenskonferansen. Arbeidet med forberedelser til Verdenskonferansen foregår i nært samarbeid med frivillige organisasjoner og med ansvarlige myndigheter/institusjoner i Norge. Det er opprettet en nasjonal forberedelseskomité og en arbeidsgruppe, begge ledet av UD. Det legges opp til at Utenriksministeren leder den norske delegasjonen under Verdenskonferansen. Norge legger vekt på aktiv og bred deltakelse fra frivillige organisasjoner i Verdenskonferansen. Prioriterte tema for Norge vil blant annet være nasjonale minoriteter, barn og ungdom, skole og utdanning, juridiske rettigheter og tiltak mot rasisme.

4 . Narkotikaspørsmål

(Dagsordenspunkt 124)

Bakgrunn

Narkotikaspørsmål har lenge stått sentralt i FNs arbeid. I 1946 ble FNs narkotikakommisjon opprettet som et rådgivende organ for ECOSOC. Organet skulle blant annet utarbeide utkast til internasjonale avtaler om kontroll av narkotika. Kommisjonens arbeid har resultert i FN-konvensjonen av 1961 om kontroll med narkotiske stoffer, Konvensjonen av 1971 om psykotrope stoffer og Konvensjonen av 1988 mot ulovlig omsetning av narkotiske og psykotrope stoffer. Samtlige konvensjoner er ratifisert av Norge. I henhold til Narkotikakonvensjonen av 1961 ble Det internasjonale narkotikarådet (INCB) nedsatt. Rådet skal påse at regjeringene etterlever Konvensjonene. FNs narkotikaorgan (United Nations International Narcotic Control Programme – UNDCP) ble etablert 1. mars 1991 og har sete i Wien.

Den aktuelle situasjonen

De viktigste milepælene i FNs historie på dette området er, i tillegg til de tre konvensjonene, den første internasjonale konferansen om narkotikaproblemene på ministernivå, holdt i Wien 1987, og Generalforsamlingens første spesialsesjon om narkotikaproblemer, holdt i New York i 1990. I juni 1998 ble det på Generalforsamlingens andre spesialsesjon om narkotikaspørsmål vedtatt et nytt og meget ambisiøst 10-årsprogram. Dette har som målsetting å få slutt på, eller vesentlig redusere, all ulovlig produksjon av coca-blader, hasjis og opiumsvalmuer innen 2008. Programmet fokuserer sterkt på globalt samarbeid mot hvitvasking av penger tjent på ulovlig narkotikahandel. Juridisk samarbeid over landegrensene og kontroll med og begrenning av syntetisk produserte narkotiske stoffer er sentrale elementer i programmet.

Norges holdning

Norge bidrar årlig til FNs narkotikakontroll-program UNDCP, som årlig disponerer ca. 90 millioner USD til sitt arbeid. Til sammenlikning er

omsetningsverdien av verdens narkotikahandel på årsbasis beregnet til ca. 500 milliarder USD (narkotika er verdens nest største handelsvare etter våpen – større enn handel med olje og gass).

Fordi narkotikaproblemene har nær sammenheng med generelle utviklingstrekk som fattigdom, utdanning og helse, anser man det på norsk side som viktig at også andre FN-organer enn de som har narkotika som spesialfelt, utvikler et narkotikaperspektiv på sin virksomhet. På etterspørsels-siden er det, slik Norge ser det, verken mulig eller ønskelig å skille tiltak mot narkotiske stoffer fra tiltak mot alkohol og andre avhengighets-skapende stoffer. Norge har der for støttet både et eget program for etterspørselsreduksjoner innenfor WHO og et alkohol- og narkotikaprogram i regi av ILO.

5. Spørsmål vedrørende kvinners stilling

(Dagsordenspunkt 125/126)

Bakgrunn

FNs kvinnekommisjon "Commission on the Status of Women" (CSW) ble opprettet i 1946 som en funksjonell kommisjon under ECOSOC. Kommisjonens mandat er å fremme kvinners stilling i FNs medlemsland. Den har 45 medlemmer og møtes hvert år til en sesjon som går over 2 uker. Norge har vært medlem i periodene 1996–99, 1980–83 og 1969–75. Kommisjonen rapporterer til Generalforsamlingen gjennom ECOSOC.

Kvinnespørsmål har stått som eget punkt på Generalforsamlingens dagsorden siden 1975. Da arrangerte FN den første internasjonale kvinnekongressen i Mexico. Senere har FN arrangert internasjonale kvinnekongresser i København, Nairobi og Beijing. I juni 2000 avholdt Generalforsamlingen en spesialsesjon om oppfølgingen av kvinnekongressen i Beijing: "Women 2000; Gender Equality, Development and Peace for the 21st Century." Spesialsesjonen vedtok et sluttokument med tiltak for å styrke gjennomføringen av handlingsplanen fra Beijing.

Det er viktig å ivareta kvinners menneskerettigheter i forhold til alle menneskerettighetsmekanismer. Som et ledd i arbeidet med å integrere spørsmål vedrørende brudd på kvinners menneskerettigheter i FNs kommisjon for menneskerettigheter, opprettet Kommisjonen en stilling som

spesialrapportør for vold mot kvinner. Spesialrapportøren har også et nært samarbeid med Kvinnekommisjonen. Kvinners menneskerettigheter har siden 1999 blitt behandlet spesielt under Menneskerettighetskommisjonen.

FNs konvensjon om avskaffelse av alle former for diskriminering av kvinner (CEDAW) trådte i kraft i 1979. 167 stater er nå part i Konvensjonen. Bare FNs barnekonvensjon har flere tilsluttede parter enn denne. Mange av reservasjonene til kvinnekonvensjonen er imidlertid svært omfattende. Norge og andre land har flere ganger protestert fordi reservasjonene sees som uforenlige med konvensjonstekstens innhold og intensjon. Etterlevelse av Kvinnekonvensjonen overvåkes av en ekspertkomité, CEDAW-komiteen, bestående av 23 personer. Norge var sist representert i komiteen i perioden 1996–1999. Til tross for det store antall tilsluttede parter har CEDAW-komiteens sesjoner vært av betraktelig kortere varighet enn tilsvarende ordninger for andre overvåkingsorganer i FN. Dette betyr at rapportene som partene skal levere hvert fjerde år, er foreldet før FN kan gjennomføre eksaminasjonen. På den 51. generalforsamlingen ble det derfor vedtatt en resolusjon som gir komiteen mulighet til å møte to ganger i året inntil videre. Norge leverte i 1999 sin femte rapport til CEDAW.

Den aktuelle situasjonen

Den 54. generalforsamling vedtok en valgfri tilleggsprotokoll om individuell klageadgang under FNs konvensjon for avskaffelse av alle former for diskriminering av kvinner (CEDAW). Norge har undertegnet protokollen. På FNs tusenårsmøte ble det vedtatt en erklæring som blant annet omtaler fremme av likestilling og styrking av kvinners stilling som en effektiv måte å bekjempe fattigdom på.

Den 55. generalforsamling ble preget av vanskelige forhandlinger om en resolusjon om æresdrap. Foranledningen til resolusjonen var at æresdrap for første gang ble omhandlet i et forhandlet FN-dokument i slutt-dokumentet for spesialsesjonen i juni 2000. Resolusjonen ble vedtatt ved votering, og for første gang kom man ikke fram til en konsensustekst om kvinnespørsmål. Forhandlingene om de øvrige resolusjonene ble av denne grunn vanskeligere enn forutsatt.

Norges innlegg i generaldebatten under generalforsamlingen fokuserte

blant annet på HIV/AIDS, dobbel diskriminering, menns rolle og kvinners deltagelse i fredsbevarende virksomhet og konfliktløsning.

I oktober 2000 ble det for første gang arrangert et åpent møte om kvinner, fred og sikkerhet i FNs sikkerhetsråd. Rådet vedtok en resolusjon og Norge holdt innlegg.

På FNs 45. kvinnekommisjon, i 2001, ble det holdt to paneldebatter. Tema som var valgt, var HIV/AIDS og dobbel diskriminering. Bakgrunnen for at disse to tema ble valgt, var å gi innspill til FNs spesialsesjon om HIV/AIDS og rasismekonferansen senere samme år.

Under generaldebatten holdt Norge et innlegg som fokuserte på kvinnekommisjonens framtidige arbeidsmetoder, kjønnsperspektivet i forhold til HIV/AIDS, dobbel diskriminering og kjønnslemlestelse.

Norges holdning

I FN har Norge sammen med øvrige nordiske land holdt en høy profil i kvinnespørsmål. For å sikre nær kontakt med FN om disse spørsmålene møter de nordiske landene i fellesskap generalsekretærens spesialrapportør for kvinners stilling under Kvinnekommisjonens sesjon. Fra nordisk hold er det understreket at innsats for å bedre kvinners stilling ikke må bli betraktet som et avgrenset sosialt spørsmål, men må være med i vurderingen av alle de sakene som FN-systemet arbeider med. Dette er i tråd med vår nasjonale politikk og gjenspeiles også i vårt utviklingssamarbeid. Norge arbeidet for forpliktende kvinnepolitiske formuleringer på alle de store verdenskonferansene som FN arrangerte i 1990-årene og i oppfølgingen av disse, i de såkalte +5-prosessene.

6. Fremme og beskyttelse av barns rettigheter

(Dagsordenspunkt 128)

Bakgrunn

Spørsmålet om barns rettigheter er de senere årene kommet høyt opp på den internasjonale dagsorden. Konvensjonen om barns rettigheter ble vedtatt av FNs generalforsamling 20. november 1989 og trådte i kraft 2. september 1990. I dag har 191 land sluttet seg til konvensjonen, som er den

FN-konvensjonen på menneskerettighetsområdet som har flest parter. Konvensjonen inneholder både sivile og politiske, sosiale og kulturelle rettigheter. Med barn menes personer under 18 år, hvis ikke myndighetsalderen inntreer tidligere. Konvensjonen har en generell bestemmelse hvor det heter at hensynet til barnets beste skal være et overordnet prinsipp når det gjelder behandlingen av barn. Andre viktige prinsipper er ikke-diskriminering og barns rett til å bli hørt i saker som angår dem.

Av spesielle rettigheter i Konvensjonen kan nevnes barns rett til ikke å skilles fra foreldrene med mindre det er til barnets beste. Barn har rett til ytringsfrihet og til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet.

Funksjonshemmede barn har krav på særlig omsorg, og statene skal gi spesiell beskyttelse til flyktningebarn. Barn som har minoritets- eller urfolksbakgrunn, skal sikres retten til å utøve sin religion, bruke sitt språk og dyrke sin kultur. Barn skal beskyttes mot alle former for utnyttelse og mishandling, også i form av skadelig barneareid og seksuell utnyttelse. Retten til utdanning er en viktig forutsetning for barns utvikling.

Det er opprettet en egen komité for barnets rettigheter, FNs barnekomité, som skal føre tilsyn med hvordan statene gjennomfører Konvensjonen. Dette gjøres først og fremst ved at medlemslandene hvert 5. år rapporterer til komiteen. Rapportene blir gjennomgått av komiteen på møter hvor også representanter for vedkommende stat inviteres til å svare på spørsmål. Komiteen avslutter behandlingen av rapportene ved å framlegge konklusjoner fra gjennomgåelsen og anbefalinger om videre oppfølging.

Den aktuelle situasjonen

Norges andre rapport ble overlevert til Barnekomiteen sommeren 1998. Rapporten inneholder opplysninger og tiltak på områder som for eksempel helse og velferd, familie og omsorg, utdanning og spesielle beskyttelsestiltak. Rapporten ble eksaminert av komiteen 22. mai 2000. Komiteen ga uttrykk for at Norge holder et svært høyt nivå når det gjelder beskyttelsen av barns rettigheter. Komitémedlemmene stilte en lang rekke spørsmål til den norske delegasjonen, blant annet om rettigheter for barn med ulovlig opphold i Norge og enslige mindreårige asylsøkere, om innarbeiding av barnekonvensjonen i norsk lovgivning, om opplæring i barnekonvensjonen og om KRL-faget. De ønsket også informasjon om barns rett til å kjenne sitt biologiske opphav, barn med psykiske problemer, kontantstøtten, mors-

målsundervisning for roma, mobbing i skolene, voldsutøvelse og kriminalitet blant barn og ungdom og seksuelt misbruk av barn.

FNs barnekonvensjon forbyr bruk av barnesoldater under 15 år. I 1994 vedtok FNs menneskerettighetskommisjon å nedsette en arbeidsgruppe for å utarbeide en protokoll til Barnekonvensjonen om barn i væpnede konflikter. Våren 2000 ble den valgfrie protokollen ferdigforhandlet. Den hever aldersgrensen til 18 år. Dette er et resultat av mange års vanskelige forhandlinger. Tilleggsprotokollen ble vedtatt og åpnet for undertegnelse under FNs spesialsesjon i juni 2000 og ble da undertegnet av Norge.

I 1994 fikk en arbeidsgruppe mandat til å utarbeide en protokoll til FNs barnekonvensjon om salg av barn, barneprostitusjon og barnepornografi. I likhet med ovennevnte valgfrie protokoll var forhandlingene vanskelige. Også denne protokollen ble ferdigforhandlet våren 2000. Protokollen ble vedtatt på FNs spesialsesjon i juni 2000, og Norge undertegnet protokollen under denne sesjonen.

Under menneskerettighetskommisjonen er det tidligere oppnevnt en spesialrapportør med ansvar for spørsmål om salg av barn, barneprostitusjon og barnepornografi.

I desember 2000 vedtok FN en konvensjon om bekjempelse av grenseoverskridende, organisert kriminalitet samt to valgfrie protokoller om handel med mennesker, særlig kvinner og barn, og menneskesmugling. Norge har undertegnet disse.

Generalforsamlingens 51. sesjon vedtok å henstille til FNs generalsekretær om å utnevne en spesialrepresentant for barn i væpnet konflikt, og Olara Otunnu ble utnevnt i 1997. Spesialrepresentanten har blant annet medvirket til at Sikkerhetsrådet har rettet oppmerksomhet mot barns behov for særskilt beskyttelse i konfliktsituasjoner. Spørsmålet om barnearbeid har stått sentralt på den internasjonale dagsorden de senere årene. Flere FN-institusjoner, med ILO og UNICEF i spissen, har utvist et betydelig engasjement på dette området. Disse to institusjonene var medarrangører av Oslo-konferansen i oktober 1997. Konferansen vedtok en dagsorden for bekjempelse av barnearbeid. Norge har sammen med en rekke andre land de senere år i stadig sterkere grad oppfordret til et nært samarbeid mellom ulike internasjonale organisasjoner, herunder UNICEF, ILO og Verdensbanken, når det gjelder bekjempelse av barnearbeid. Vi har den senere tid sett konkrete resultater blant annet i form av flere samarbeidsprosjekter.

Norge har besluttet å gi økonomisk støtte til et av disse prosjektene og

har hele tiden ligget i fremste linje i kampen mot barnarbeid. Vi deltok aktivt i ILO-drøftelsene sommeren 1999 om en ny konvensjon mot de verste former for barnarbeid. Konferansen vedtok en konvensjon som tar sikte på å avskaffe de verste former for barnarbeid, blant annet barneprostitusjon, slaverilignende arbeid og tvungen rekruttering av barn for bruk i væpnet konflikt og farlig arbeid. En rekke andre land har ratifisert konvensjonen, og Norge ratifiserte den i desember 2000. Den nye konvensjonen er et viktig supplement til andre konvensjoner, slik som Barnekonvensjonen og ILOs minstealderkonvensjon. Målet er å oppnå en så bred oppslutning om Konvensjonen som mulig, ikke minst fra land der barnarbeid er utbredt.

Norges holdning

Fremme av barns rettigheter er et prioritert tema for Norge som medlem av Menneskerettighetskommisjonen fra 1999 til 2001. Vi er tradisjonelt medforlagsstiller til resolusjonene om barns rettigheter i Generalforsamlingen og i Menneskerettighetskommisjonen og deltar særlig aktivt i forhandlingene om kapitlene om barn og væpnet konflikt og om barnarbeid. Norge har deltatt aktivt i arbeidsgruppene som har utarbeidet tilleggsprotokollene om bruk av barnesoldater, salg av barn, barneprostitusjon og barnepornografi.

VI. Saker som behandles i 4. komité

1. Palestinske flyktninger – UNRWA

(Dagsordenspunkt 99)

Bakgrunn

Vedtaket av FNs delingsplan for Palestina i 1947 førte til opprettelsen av en jødisk stat i Palestina. De påfølgende krigshandlingene mellom jøder og arabere førte til at mange palestinere flyktet. I slutten av 1949 ble UNRWA ("United Nations Works and Relief Agency for Palestinian Refugees ") opprettet for å ivareta flyktningenes grunnleggende behov. Siden 1950 har organisasjonen hatt ansvar for undervisning, helsetjenester og sosialhjelp i de palestinske flyktningeleirene i Jordan, Libanon, Syria, Vestbredden og Gaza.

Da UNRWA ble opprettet, var det 900 000 registrerte palestinske flyktninger. I desember 2000 hadde UNRWA registrert 3 737 494 flyktninger. Av disse bor 1 211 480 i de 59 flyktningeleirene som administreres av UNRWA.

Flyktningene er fordelt som følger på UNRWAs ulike operasjonsområder:

Jordan	1 570 192
Libanon	376 472
Syria	383 199
Vestbredden	583 009
Gaza	824 622

Den aktuelle situasjonen

På FNs 55. generalforsamling var det i likhet med tidligere år sterk oppslutning om UNRWAs arbeid. Dette er særskilt viktig i lys av den prekære situasjonen som har oppstått i det palestinske området siden høsten 2000. UNRWA finansieres nesten utelukkende av frivillige bidrag.

Befolkningsveksten på 3,5 prosent og det faktum at de frivillige bidra-

gene ikke har økt de seneste årene, har gjort det vanskelig for UNRWA å opprettholde volum og kvalitet på tjenestene de yter for de palestinske flyktningene.

UNRWA har en stab på over 22 000 ansatte, hvorav bare 98 er internasjonalt ansatte. Over 2/3 av organisasjonens budsjett går til å lønne staben. Skal man redusere budsjettet, betyr det i hovedsak å redusere antallet ansatte. Dette medfører et svekket tjenestetilbud til flyktningene.

Blant palestinere flest har UNRWA en sterk symbolsk betydning. I mer enn 50 år har organisasjonen ivaretatt mange av de tjenestene statsapparatet vanligvis ivaretar. I lys av hendelsene som førte til at organisasjon ble opprettet og det internasjonale samfunns håndtering av disse, oppfattes organisasjonen som det internasjonale samfunnets garanti for at flyktningene ikke vil bli glemt. Antydninger om reduksjon av UNRWAs tjenester blir derfor oppfattet som tegn på at det internasjonale samfunnet har mistet interessen for å finne en løsning på det palestinske flyktningeproblemet.

Framtiden til de palestinske flyktningene vil bli avgjort i sluttstatusforhandlingene mellom israelske og palestinske myndigheter. De palestinske lederne framholder at deres krav i disse forhandlingene vil ta utgangspunkt i FNs resolusjon 194 av 11.12.48 – at alle palestinske flyktninger har rett til å vende tilbake til det stedet de flyktet fra, eller eventuelt rett til økonomisk kompensasjon.

Norges holdning

Norge har i mange år vært en av de betydeligste bidragsyterne til UNRWA. De tre siste årene har vårt bidrag vært 100 millioner NOK. I lys av urolighetene som startet i slutten av september 2000, lanserte UNRWA to nødhjelpsappeller i løpet av høsten. Dette resulterte i en ekstraordinær tildeling fra Norge på 5 millioner NOK. Situasjonen er fortsatt ustabil, og det er uvisst når partene vil komme tilbake til forhandlingsbordet. Samtidig som at Norge har vært trofast i sin støtte til UNRWA, har man fra norsk side understreket betydningen av at UNRWA sikrer forsvarlig kontroll med bruken av midlene og har et åpent forhold til givene.

2. FNs fredsbevarende operasjoner

(Dagsordenspunkt 101)

Bakgrunn

Generalforsamlingens 4. komité behandler de fleste aspekter ved FNs fredsoperasjoner. Mandatene for operasjonene gis imidlertid av Sikkerhetsrådet, og finansieringsspørsmål drøftes i 5. komité.

Arbeidet i 4. komité forberedes av en egen spesialkomité for fredsoperasjoner, som siden FNs 51. generalforsamling har vært åpen for alle land som bidrar eller har bidratt i FNs fredsoperasjoner. Likeledes har land involvert i den aktuelle konflikten gjerne vært representert.

Flere av FNs fredsoperasjoner omfatter oppgaver som går ut over de tradisjonelle militære oppgavene. Slike oppgaver omfatter blant annet demobilisering av tidligere soldater, overvåking av frie valg, tilsyn med at menneskerettighetene overholdes samt tilrettelegging for humanitær bistand og gjenoppbygging m.m.. Sivilt politi inngår ofte som en komponent for å bistå med opplæring og kontroll av lokalt politi. Dette medfører at 4. komité har en meget bred dagsorden.

Den aktuelle situasjonen

Per april 2001 ledet FN i alt 16 fredsoperasjoner; 3 i det tidligere Jugoslavia: Bosnia-Hercegovina (UNMIBH), Prevlaka (UNMOP) og Kosovo (UNMIK); 4 i Midtøsten: Libanon (UNIFIL), Golan (UNDOF), Kuwait/Irak (UNIKOM), samt observatørkorpset UNTSO; 2 i det øvrige Europa: Kypros (UNFICYP) og Georgia (UNOMIG); 4 i Afrika: Vest-Sahara (MINURSO), Sierra Leone (UNAMSIL), Den demokratiske republikk Kongo (MONUC) og Etiopia/Eritrea (UNMEE, opprettet i 2000); 2 i Asia: Øst-Timor (UNTAET) og India/Pakistan (UNMOGIP). FN har også en operasjon i Latin-Amerika; i Guatemala (MINUGUA). I underkant av 40 000 personer fra over 80 land deltar i FNs fredsoperasjoner.

På grunn av økende kritikk av FNs evne til å gjennomføre sine operasjoner effektivt, satte FNs generalsekretær i mars 2000 ned et hurtigarbeidende panel, ledet av Algeries tidligere utenriksminister Brahimi. Panelet fikk i oppdrag å legge fram forslag for å styrke FNs evne til å planlegge og

gjennomføre internasjonale fredsoperasjoner. Rapporten ble lagt fram i august samme år og inneholdt anbefalinger av politisk og prinsipiell karakter samt en rekke praktiske forslag til forbedringer på et bredt felt. Oppfølging av denne rapportens anbefalinger har stått sentralt under hele den 55. generalforsamlingens arbeid, både i Spesialkomiteen for fredsbevarende operasjoner og i 4. og 5. komité. Brahimi-rapporten finnes på UD's internett-sider under "Publikasjoner og dokumenter" (odin.dep.no/ud/norsk/fn).

Norges holdning

Fra 1. januar 2001 trådte Norge inn som medlem av FN's sikkerhetsråd. I henhold til FN-pakten har Sikkerhetsrådet hovedansvaret for opprettholdelse av internasjonal fred og sikkerhet. FN's fredsoperasjoner er et sentralt verktøy for Sikkerhetsrådet i denne sammenheng. Etter norsk syn må FN's medlemmer derfor tilføre verdensorganisasjonen de nødvendige økonomiske og personellmessige ressurser til å planlegge og gjennomføre fredsoperasjoner på en effektiv måte.

Anbefalingene i Brahimi-rapporten er langt på vei i tråd med tidligere norske forslag, samt tidligere forslag fra de nordiske land. På norsk side har vi utarbeidet en nasjonal strategi for hvordan vi best kan støtte implementeringen av rapportens anbefalinger. Vi vil arbeide aktivt, både i Sikkerhetsrådet og i FN-systemet for øvrig, for å følge opp de deler av Brahimi-rapporten det er oppnådd enighet om. I tilknytning til strategien har vi også utarbeidet eller identifisert en rekke konkrete tiltak og initiativ som vi vil kunne iverksette i nær framtid for å støtte opp under videre implementering av Brahimi-rapportens anbefalinger. Den norske Brahimi-strategien finnes på UD's internett-sider under "Publikasjoner og dokumenter" (odin.dep.no/ud/norsk/fn).

Norge deltar per april 2001 med 25 militære observatører/stabspersonell og 48 polititjenestemenn/-kvinner i 6 av FN's 16 pågående operasjoner.

Årsaken til dette relativt lave antallet er at Norges ressurser på dette området i stor grad er konsentrert i den NATO-ledede KFOR-styrken som opererer under FN-mandat i Kosovo. Norge har om lag 1400 soldater i KFOR, og den norske generalen Skiaker leder operasjonen fra april til oktober 2001. Norge deltar også med om lag 30 soldater i SFOR i Bosnia-Hercegovina. I tillegg deltar Norge med til sammen 27 polititjenestemenn/-kvinner og militære observatører i operasjoner ledet av andre organisasjoner.

3. Øst-Timor

(Dagsordenspunkt 58)

Bakgrunn

Etter Indonesias selvstendighet forble Øst-Timor en portugisisk koloni. I 1975 startet Portugal en dekoloniseringsprosess for alle sine kolonier. Etter en kort borgerkrig erklærte nasjonalistbevegelsen FRETELIN Øst-Timor selvstendig i 1975. Indonesia intervenerte i konflikten under henvisning til at Portugal hadde forsømt sine oppgaver i dekoloniseringsprosessen. I 1976 ble Øst-Timor innlemmet i Indonesia.

Etter massakren i Dili i 1991 har det knyttet seg stor internasjonal oppmerksomhet til menneskerettighetssituasjonen i Indonesia generelt og Øst-Timor spesielt. Tildelingen av Nobels Fredspris til biskop Belo og José Ramos-Horta satte fornyet fokus på situasjonen. I etterkant av fredsprisutdelingen ble det satt i gang samtaler mellom FN (Generalsekretæren), Indonesia og Portugal om Øst-Timors framtidige status. Soehartos avgang i 1998 og president Habibies utspill om særstatus for Øst-Timor førte til at dynamikken i trepartsamtalene endret seg svært raskt. 5. mai 1999 ble det undertegnet en avtale mellom partene som åpnet for en folkeavstemning om Øst-Timors framtidige status. Avtalen inneholdt også bestemmelser om Indonesias ansvar for sikkerheten i Øst-Timor fram til folkeavstemningen. Sikkerhetsrådet vedtok 11. juni 1999 en resolusjon (1286) som opprettet UNAMET (United Nations Mission to East Timor) og retningslinjer for arbeidet med å organisere og gjennomføre folkeavstemningen.

Avstemningen ble avholdt 30. august 1999 med en overveldende valgdeltakelse, og resultatet ble et klart ja til uavhengighet for Øst-Timor. Etter at resultatet ble offentliggjort, gikk pro-indonesisk milits, støttet av det indonesiske militære, til angrep på sivilbefolkningen og ødela bygninger og infrastruktur. 15. september 1999 vedtok Sikkerhetsrådet resolusjon 1262 om opprettelsen av en flernasjonalt styrke med mandat under FN-paktens kapittel VII til å gjenopprette fred og sikkerhet i Øst-Timor, beskytte UNAMET og støtte opp om humanitære operasjoner. Resolusjonen ble fulgt opp av Sikkerhetsrådsresolusjon 1272 med mandat for UNTAET (United Nations Transitional Administration in East Timor) som skal administrere Øst-Timor i en overgangsperiode på to–tre år.

Den aktuelle situasjonen

Voldshandlingene fortsatte også i 2000, og situasjonen i Vest-Timor, hvor om lag 100 000 øst-timoresiske flyktninger fremdeles befinner seg, er svært vanskelig. I disse områdene herjer pro-indonesisk milits fremdeles. Situasjonen kulminerte høsten 2000 da tre FN-medarbeidere ble skutt av militsen. Voldshandlingene førte til at FN trakk seg ut av Vest-Timor. Sikkerhetsrådet vedtok resolusjon 1319 (2001) om situasjonen i Vest-Timor, og om Indonesias ansvar for å legge forholdene til rette for trygg retur av flyktninger og muligheter for internasjonale organisasjoner til å arbeide i området.

UNTAETs mandat ble i Sikkerhetsresolusjon 1338 forlenget fram til 31.01.02. Målet er selvstendighet for Øst-Timor innen utgangen av 2001. En av UNTAETs sentrale oppgaver i 2001 vil være avholdelse av valg til lovgivende forsamling.

Norges holdning

Norge har gitt sterk støtte til kravet om selvbestemmelse for folket i Øst-Timor og anerkjente aldri Indonesias okkupasjon av området. Norge har ved en rekke anledninger tatt opp menneskerettighetssituasjonen i Øst-Timor med indonesiske myndigheter, både bilateralt og i multilaterale organisasjoner. Norge understøtter Indonesias ansvar for å etterleve forpliktelsene i SR-resolusjon 1319 om situasjonen i Vest-Timor.

Både norske myndigheter og frivillige organisasjoner har etablert gode relasjoner med det øst-timoresiske lederskap. Norge var et av de første land som sendte en delegasjon på politisk nivå til Øst-Timor etter at frigjøringslederen Xanana Gusmao vendte tilbake i oktober 1999. Siden har det vært flere besøk på politisk nivå mellom Norge og Øst-Timor, sist ved Utviklingsminister Anne Kristin Sydnes i mars 2001.

Norge har ytt bistand til Øst-Timor siden 1995. I forbindelse med urolighetene i etterkant av folkeavstemningen i 1999 økte bistanden sterkt i form av betydelig norsk humanitær bistand. Norske myndigheter legger opp til et langsiktig perspektiv for engasjementet i Øst-Timor og har understreket at man vil opprettholde et høyt nivå på bistanden i overgangsperioden. Den humanitære bistanden vil gradvis fases ut til fordel for mer langsiktige tiltak. Dette er i tråd med retningslinjene for norsk bistand til Øst-Timor i overgangsperioden, som ble utarbeidet i 2000. Norge vil fortsette samarbeidet med Øst-Timor etter selvstendigheten.

VII. Saker som behandles i 5. komité

1. FNs finansielle situasjon

(Dagsordenspunkt 134)

Bakgrunn

FN har vært preget av en alvorlig økonomisk krise siden 1994. Grunnen til dette er at om lag en tredjedel av medlemslandene er mer enn ett år på etterskudd med betaling av medlemskontingenten. USA står her i en særstilling. I henhold til FNs bidragsskala skulle USA til og med år 2000 betale 25 prosent av FNs regulære budsjett og 30,4 prosent av budsjettene til de fredsbevarende styrkene. USA har ikke fulgt opp sine forpliktelser når det gjelder tidsrammen for innbetalinger, og ligger nesten to år på etterskudd. Grunnen er at den amerikanske administrasjonen har hatt problemer med å få kongressen til å bevilge nødvendige midler siden 1994.

Den aktuelle situasjonen

Ved utgangen av 2000 skyldte medlemslandene 2,259 milliarder USD til FN. USA alene skyldte 1,545 milliarder USD, mesteparten til fredsbevarende operasjoner. USA hevder selv at de skylder noe mindre. De manglende amerikanske innbetalingene kritiseres sterkt av de øvrige medlemslandene og bidrar til å skjerpe motsetningene mellom nord og sør.

I november 1999 vedtok den amerikanske kongressen en nedbetalingspakke som innebærer at USA, på visse vilkår, er villig til å nedbetale 926 millioner USD av sin gjeld over en periode på tre år. Om lag 710 milliarder USD av dette er til FNs fredsbevarende operasjoner og FNs regulære budsjett, mens om lag 200 millioner USD er nedbetaling av USAs gjeld til særorganisasjoner som WHO, FAO og ILO. De vanskeligste kravene tilknyttet nedbetalingspakken var at USAs betalingsandel av FNs regulære budsjett skulle settes ned fra 25 til 22 prosent og andelen av budsjettene til de fredsbevarende operasjoner fra 30,4 til 25 prosent. Høsten 2000 fikk man en løsning som innebar at USA fikk nedsatt sin andel av det regulære budsjett til 22 prosent og en gradvis nedtrapping mot 25 prosent for de fredsbevarende operasjoner. Den amerikanske kongressen gikk våren 2001 inn for å nedbetale del to (på 582 millioner USD) av nedbetalingspakken. Det

er imidlertid et vilkår at USA velges inn i menneskerettighetskommisjonen i 2001 før den siste delen (på 214 millioner USD) av nedbetalingpakken nedbetales.

Norges holdning

Norge betaler hvert år sitt fastsatte bidrag til FN umiddelbart etter nyttår for å avhjelpe budsjettsituasjonen. Fra norsk side fastholdes det at samtlige medlemsland må overholde sine betalingsforpliktelser i henhold til FN-pakten og betale bidragene i sin helhet, i tide og uten vilkår.

Norge har prinsipielle motforestillinger til at USA stiller betingelser for tilbakebetaling av gjeld. Et viktig spørsmål i denne sammenheng er imidlertid også hva FN vil være best tjent med på lang sikt i forhold til stabil finansiering og medlemslandenes, herunder USAs, politiske forpliktelse til verdensorganisasjonen.

2. Programbudsjettet for 2002–2003

(Dagsordenspunkt 136)

Bakgrunn

FNs budsjetter består av et regulært toårig programbudsjett og separate budsjetter for fredsbevarende operasjoner og for de frivillige bidrag til FNs fond og programmer. FNs særorganisasjoner har egne budsjetter (se vedlegg 4 for oversikt over FN-familien). Krigsforbryterdomstolene for det tidligere Jugoslavia og Rwanda har egne budsjetter som tidligere var ettårige, men som fra 2001 er toårige. Det regulære FN-budsjettet skal dekke utgifter til drift av hovedkvarter, regionalkontor, møtevirksomhet og prosjekter. Budsjettet er delt inn i 34 programmer etter virksomhetsområde (politiske spørsmål, juridiske spørsmål, menneskerettigheter, humanitære saker, osv.)

Annet hvert år behandler Generalforsamlingen forslaget til det regulære budsjettet for neste toårsperiode. Årene imellom behandles det reviderede budsjettet for den løpende perioden samt budsjettskissen for den påfølgende toårsperioden. Budsjettene skal bygge på prioriteringene i FNs langtdsplan. Den siste langtdsplanen, for perioden 1998–2001, ble vedtatt på FNs 51. generalforsamling. I tråd med reformresolusjon 41/213 blir

FNs budsjetter vedtatt med konsensus. Det har ikke vært realøkning i FNs regulære budsjett siden 1986, og etter 1995 har det ikke vært nominell økning.

Den aktuelle situasjonen

FNs regulære budsjett for perioden 2000–2001 ble vedtatt på 54. generalforsamling. Budsjettet er på 2,533 milliarder USD. På årsbasis er dette i underkant av det norske bistandsbudsjettet. Realnedgangen i budsjettet skriver seg særlig fra at man har redusert antall ansatte i Sekretariatet fra over 10 000 i 1996 til om lag 8 700 i dag. Hovedskillelinjene i debatten om budsjettet høsten 1999 gikk mellom utviklingslandene, som ville ha en viss nominell økning i budsjettet, og USA, som stod hardt på nominell nullvekst.

På den 55. generalforsamling vedtok man, i noe moderert form, Generalsekretærens reformforslag om resultatbasert budsjettering, noe som innebærer at man fokuserer mer på målstyring og resultater og mindre på detaljstyring av budsjetter og programmer. Dette innebærer blant annet en delegering av ansvar fra Generalforsamlingen til FNs sekretariat, noe enkelte G77 land var skeptiske til.

Den 55. generalforsamlingen vedtok budsjetter for 2001 som gjaldt krigsforbryterdomstolen for det tidligere Jugoslavia og krigsforbryterdomstolen for Rwanda. Budsjettene var på henholdsvis 109 millioner USD og 94 millioner USD. Til sammenlikning var budsjettene for de to domstolene på til sammen 30 millioner USD i 1996.

Norges holdning

Norge går inn for å opprettholde et sterkt og effektivt FN med tilstrekkelige ressurser til å utføre de oppgavene som medlemslandene pålegger organisasjonen. Dette gjelder også budsjettene for krigsforbryterdomstolene. Det er et kollektivt ansvar at FN-systemet tilføres tilstrekkelige ressurser til å gjennomføre prioriterte oppgaver. Norge kan derfor ikke støtte USA og enkelte andre vestlige lands krav om nominell nullvekst for FNs regulære budsjett og for særorganisasjonenes budsjetter. For organisasjoner som utnytter sine komparative fortrinn og er effektive, bør man som minimum ha reell nullvekst.

I en situasjon der de finansielle ressursene til FNs regulære budsjett ikke kan forventes å øke, må imidlertid FN bli mer resultatorientert og prioritere bedre. Norge støtter resultatbasert budsjettering som legger større vekt på overordnet styring mot felles mål. Ideelt sett bør FN konsentrere seg om de områder der verdensorganisasjonen har komparative fortrinn i forhold til andre multilaterale organisasjoner, privat sektor og frivillige organisasjoner. FN bør ha en rolle som katalysator for endring og koordinering av ulike aktører. I henhold til norsk syn bør FN prioritere følgende områder:

- FN bør avsette mer midler til forebyggende diplomati. Dette er en svært kostnadseffektiv virksomhet sett i forhold til alternativet.
- FN bør avsette mer ressurser til menneskerettighetsarbeid og humanitært arbeid.
- FNs evne til hurtig reaksjon i komplekse nødsituasjoner bør styrkes og koordineringen mellom nødhjelp og fredsbevaring bedres.
- Tilsyns- og kontrollordningene bør styrkes, også med sikte på bedret administrasjon og ledelse i organisasjonen.

FN bør for øvrig tilby sine ansatte konkurransedyktige betingelser.

3. Bidragsskalaen

(Dagsordenpunkt 138)

Bakgrunn

Hovedprinsippet ved fastsettelse av bidragsskalaen for FNs regulære budsjett er at medlemmene betaler etter evne. Andre prinsipper er at skalaen skal være stabil, enkel og kontrollerbar. Ingen land betaler mer enn 22 prosent (25 prosent inntil 2001), og ingen mindre enn 0,001 prosent av FNs totale budsjett. Bidragsskalaen for FNs regulære budsjett blir også lagt til grunn for fastsatte bidrag til FNs særorganisasjoner, med tilpasning for antall medlemsland. Fordelingen av FNs utgifter mellom medlemslandene har lenge vært en omstridt og tidkrevende sak på generalforsamlingene. USA har holdt tilbake sitt bidrag av politiske årsaker. Land som har opplevd økonomisk vekst, har vegret seg for å påta seg en større andel av budsjettet.

Den aktuelle situasjonen

Etter vanskelige forhandlinger vedtok 55. generalforsamling i desember 2000 en ny bidragsskala for treårsperioden 2001–2003 (se vedlegg). Maksimumsbidraget gikk ned fra 25 til 22 prosent. Bruk av nyere økonomisk statistikk medførte også en del endringer. Alt i alt medførte dette at Norges andel økte fra 0,61 prosent i 2000 til 0,65 prosent i 2001.

Norges holdning

Norge utviste fleksibilitet i forhandlingene om en ny bidragsskala høsten 2000. Samtidig som man hadde sterke prinsipielle motforestillinger til at USA stilte betingelser for tilbakebetaling av gjeld, var det overordnede spørsmål hva FN vil være tjent med på lang sikt i forhold til stabil finansiering og medlemslandenes, herunder USAs, politiske forpliktelse til organisasjonen. Bidragsskalaen skal igjen revideres høsten 2003. Norge går inn for en skala som er enkel, rettferdig og selvjusterende, og som er basert på landenes betalingsevne.

4. Finansiering av FNs fredbevarende operasjoner

(Dagsordenspunkt 147–171)

Bakgrunn

FNs to eldste observatørkorps (UNTSO i Midtøsten og UNMOGIP i Kashmir) finansieres direkte over FNs regulære budsjett. For de øvrige fredsbevarende operasjoner lager Generalsekretæren et kostnadsoverslag som blir gjennomgått av Den rådgivende komité for administrative og budsjettmessige spørsmål (ACABQ) og av 5. komité, før det legges fram for vedtak i Generalforsamlingens plenum. Budsjettene for ulike fredsbevarende operasjoner er ettårige fra og med 1. juli og behandles tradisjonelt på 5. komité's andre gjenopptatte sesjon i mai hvert år. Skalaen for fordelingen av kostnadene følger en egen skala, som var den samme fra 1972 til og med 2000. I revisjonen av skalaen som ble foretatt høsten 2000, gikk USAs andel ned fra 30,4 til vel 27 prosent i 2001, og den vil deretter gå nedover mot 25 prosent. Også i henhold til den reviderte skalaen bærer de fem faste medlemmene av Sikkerhetsrådet en større del enn deres pro-

sent-andel av det regulære budsjettet, mens utviklingslandene betaler 10–20 prosent av det de betaler til det regulære budsjett. For Norge gikk andelen opp fra 0,61 til 0,65 prosent, det vil si den samme prosentandelen som til det regulære budsjettet.

FN forplikter seg til å refundere utgiftene til de landene som bidrar med tropper og materiell. FN er imidlertid på etterskudd med å refundere bidragsyterne. Per 31. desember 2000 skyldte FN troppebidragsyterne 917 millioner USD. Av dette hadde Norge til gode snaut 20 millioner USD. Hovedgrunnen til dette er at ikke alle medlemsland betaler sine bidrag til de fredsbevarende operasjonene fullt ut og i tide. Dette gjelder i første rekke USA, som per 31. desember 2000 skyldte 1,1 milliard USD til FN for fredsbevarende operasjoner.

Den aktuelle situasjonen

Det samlede budsjettet for FNs fredsbevarende operasjoner ble seksdoblet fra 1991 til 1994. Både i 1994 og i 1995 var budsjettet på over 3 milliarder USD, men gikk deretter gradvis ned til om lag 800 millioner USD for 1998 og 1999. En grunn til reduksjonen var at NATO-operasjonen IFOR overtok UNPROFORs rolle i det tidligere Jugoslavia. I tillegg ble FNs engasjementer i Somalia og Angola avsluttet. I 2000 pågikk 17 fredsbevarende operasjoner til en samlet kostnad av om lag 2,1 milliarder USD. Den sterke økningen i budsjettet fra 1999 til 2000 har sammenheng med større operasjoner i Kosovo (UNMIK), Øst-Timor (UNTAET) og Sierra Leone (UNAMSIL). I tillegg kommer operasjonen i Den demokratiske republikken Kongo (MONUC).

Norges holdning

Fra norsk side legger man vekt på at FNs fredsbevarende operasjoner skal ha nok ressurser og kompetanse til å utføre sine oppgaver. Norge støtter derfor Generalsekretærens forslag om en økning av antall stillinger finansiert over støttekontoen. I likhet med EU mener Norge at det regulære budsjettet burde dekke kjernefunksjonene i avdelingen for fredsbevarende operasjoner (DPKO), og at støttekontoen i prinsippet bare bør dekke fluktuerende behov.

VIII. Saker som behandles i 6. komité

1. FNs folkerettskommisjon

(Dagsordenspunkt 175)

Bakgrunn

FNs folkerettskommisjon ble opprettet i 1947 for å ivareta Generalforsamlingens plikt, etter FN-paktens artikkel 13, til å bevirke utvikling og kodifikasjon av folkeretten. Kommisjonen består av 34 medlemmer som velges av Generalforsamlingen for perioder av fem år. Medlemmene velges i personlig egenskap og representerer ikke sine respektive regjeringer. Kommisjonen har utarbeidet utkast til traktater på en rekke sentrale områder og har i nært samspill med Generalforsamlingens 6. komité spilt en nøkkelrolle i videreutviklingen og kodifiseringen av folkeretten. Av resultater fra Kommisjonens arbeid de senere år kan blant annet framheves et utkast til vedtekter for en permanent internasjonal straffedomstol som la grunnlaget for vedtakelsen av Den internasjonale straffedomstolen i 1998.

Folkerettskommisjonen avlegger hvert år rapport til Generalforsamlingen om sitt arbeid. Behandlingen av denne rapporten står sentralt i arbeidet i 6. komité, og mye tid går med til å gi føringer og instruksjoner og angi prioriteringer for Kommisjonens videre arbeid, samt drøfte og kommentere tekstforslag som Kommisjonen har lagt fram. Når et endelig tekstforslag til en ny internasjonal konvensjon foreligger fra Kommisjonens side, kan dette enten behandles og vedtas direkte i Generalforsamlingen, eller forsamlingen kan velge å innkalle til en egen diplomatkonferanse med dette formål.

Den aktuelle situasjonen

Folkerettskommisjonen arbeider for tiden med en rekke forskjellige emner. I forbindelse med 6. komité's arbeid med Kommisjonens rapport under siste sesjon framheves særlig arbeidet med en konvensjon om statsansvar for handlinger i strid med folkeretten, og Kommisjonen oppfordres til å avslutte sitt arbeid i løpet av neste sesjon. Andre emner på Kommisjonens dagsorden er for tiden: reservasjoner til traktater, diplomatisk beskyttelse (det vil

si staters rett til intervensjon på vegne av sine egne borgere), ensidige stats-handlinger og ansvar for handlinger som ikke krenker folkeretten. Hva gjelder sistnevnte emne, blir Kommisjonen spesielt anbefalt å gjenoppta sitt arbeid vedrørende spørsmålet om staters erstatningsansvar for skadelige følger av handlinger som ikke krenker folkeretten. Det ble ikke anbefalt noen nye emner for behandling i Kommisjonen.

Under Generalforsamlingens 56. sesjon skal det for øvrig avholdes valg av medlemmer til Kommisjonen for en ny femårsperiode. Kommisjonen har for tiden ingen medlemmer fra de nordiske land. Til høstens valg er det imidlertid lansert en felles nordisk kandidat, Dr. Martti Koskenniemi fra Finland.

Norges holdning

Norge legger stor vekt på betydningen av Folkerettskommisjonens arbeid. Det må imidlertid erkjennes at arbeidet i Kommisjonen ofte kan ta lang tid. Norge støtter derfor tiltak som vil kunne forbedre Kommisjonens produktivitet og effektivitet.

2. Etablering av en permanent internasjonal straffedomstol

(Dagsordenspunkt 177)

Bakgrunn

Spørsmålet om etablering av en permanent internasjonal straffedomstol har vært til behandling i Folkerettskommisjonen helt siden Nürnberg- og Tokyo-rettergangene etter 2. verdenskrig. Utarbeidelse av statutter for en permanent internasjonal domstol ble i 1992 gjort til en prioritert oppgave for Kommisjonen. I 1994 la Kommisjonen fram et helhetlig utkast til statutter, og i 1995 nedsatte FNs Generalforsamling en forberedende komité for på grunnlag av Kommisjonens utkast å komme fram til konkrete tekstforslag til bruk for en diplomatkonferanse. Den forberedende komiteen startet arbeidet i april/mars 1996 og utarbeidet et tekstutkast til en konvensjon. Under Generalforsamlingen i 1997 ble det vedtatt å invitere medlemsstatene til en

diplomatkonferanse i Roma i perioden 15. juni–17. juli 1998, med det formål å finalisere og vedta en konvensjon om etablering av en internasjonal straffedomstol. Diplomatkonferansen vedtok vedtektene for en internasjonal straffedomstol med et meget stort flertall (120 – 7 – 21).

Domstolens kompetanse er begrenset til de alvorlige forbrytelsene folke-
mord, forbrytelser mot menneskeheten og alvorlige krigsforbrytelser, men
listen kan utvides senere. For disse forbrytelsene har domstolen iboende
jurisdiksjon, det vil si at behandling av saker ikke skal være avhengig av
særskilt aksept fra de involverte statene. Videre vil både enkeltstater og
Sikkerhetsrådet kunne bringe situasjoner inn for domstolen, og hovedankla-
geren har adgang til å iverksette etterforskning av eget tiltak. Dette vil sikre
en uavhengig og selvstendig domstol.

Den aktuelle situasjonen

Arbeidet med traktatens avledede regelverk foregår i Den forberedende
kommisjon i New York. Utkast til retningslinjer for fortolkningen av forbryt-
elsesdefinisjonene og bevis- og prosessregler ble ferdigstilt og enstemmig
vedtatt den 30. juni 2000, innenfor den avtalte fristen. Fremdeles gjenstår
finansieringsspørsmålet, spørsmål om immunitet og privilegier og avtalen
mellom straffedomstolen og FN. I 2001 møtes Kommissjonen to uker i
februar/mars og to uker i september/oktober.

Traktaten om ICC vil tre i kraft etter at den er ratifisert av 60 stater. Per
20. april 2001 var vedtektene undertegnet av 139 stater og ratifisert av 29,
deriblant Norge (16. februar 2000). Fra og med 1. januar 2001 skilles det
ikke lenger mellom undertegnelse og ratifikasjon. I stedet er begge stadier
forent i form av staters tiltredelse eller "accession". At man oppnådde flere
enn 120 undertegnelser før årsskiftet 1998/1999, deriblant USAs, gir et poli-
tisk signal om ytterligere oppslutning om domstolskonseptet. Prosjektet
støttes av små stater så vel som av stormakter og av utviklingsland så vel
som av industriland.

Norges holdning

Norge, som hele tiden har tilhørt pådrivergruppen i straffedomstolsspør-
smålet, ser domstolen som et viktig bidrag til demokratisering, rettsstatsbyg-
ging og fredsbygging etter væpnede konflikter. Etableringen av steds- og

tidsbegrensede ad hoc-domstoler har synliggjort behovet for en permanent domstol med generell kompetanse i behandlingen av krenkelser av internasjonal humanitær rett, uansett hvor og når de måtte bli begått. I motsetning til ad hoc-domstolene, som er opprettet ved bindende vedtak i Sikkerhetsrådet, vil den permanente domstolen bli etablert ved traktat. Bred oppslutning fra FNs medlemsland var derfor helt avgjørende for domstolens legitimitet og effektivitet, og dette har man oppnådd.

Det må påregnes at traktaten vil tre i kraft, og at domstolen derfor vil bli etablert, i løpet av de to årene Norge sitter i Sikkerhetsrådet. På norsk side vil det arbeides aktivt for at Sikkerhetsrådet, gjennom utløsning av straffedomstolen der det skulle vise seg nødvendig, også vil bidra til økt avskrekking mot de groveste forbrytelser.

3. Spesialkomiteen for FN-pakten og styrking av organisasjonens rolle

(Dagsordenspunkt 178)

Bakgrunn

Uavhengig av FN-paktens generelle endringsregel i artikkel 108 har artikkel 109 bestemmelser om gjennomgående revisjon av FN-pakten.

Revisjonsprosedyrene er svært omstendelige, og for å tre i kraft må alle endringer ratifiseres av 2/3 av FNs medlemsland, inklusive alle faste medlemmer av Sikkerhetsrådet. Motstanden mot endringer i FN-pakten har vært stor, særlig blant Sikkerhetsrådets faste medlemmer, som har vært opptatt av å bevare sine prerogativer.

I 1975 nedsatte Generalforsamlingen en spesialkomité med i alt 47 stater som medlemmer. Spesialkomiteen skal i tillegg til å vurdere forslag i tilknytning til FN-pakten også drøfte styrking av FNs rolle generelt. Komiteens betydning i arbeidet med ulike FN-reformer har imidlertid vært svært begrenset, da mesteparten av dette arbeidet i den senere tid har foregått i ad hoc-grupper nedsatt av Generalforsamlingen. Spesialkomiteen møtes to uker hvert år. I stedet for å være et forum for utvikling av FN, har komiteens virksomhet gjennom en årrekke vært preget av de samme spørsmålene og liten framdrift.

Den aktuelle situasjonen

FNs økte engasjement i regionale konflikter etter den kalde krigen har bidratt til en viss fornyet interesse for de tema som behandles i Spesialkomiteen. Komiteens siste rapport til Generalforsamlingen bar imidlertid igjen preg av at det er liten framdrift i komiteens arbeid. Generalforsamlingens resolusjon om rapporten beslutter således i hovedsak ikke annet enn at alle Spesialkomiteens tidligere saker skal holdes på komiteens agenda: spørsmålet om hvordan FNs rolle i arbeidet med opprettholdelse av internasjonal fred og sikkerhet kan styrkes; spørsmålet om gjennomføring av FN-paktens bestemmelser om bistand til tredjeland som rammes av sanksjoner; spørsmålet om utvikling av mekanismer for fredelig løsning av tvister mellom stater og spørsmålet om reform av Trusteeship Council.

Et tema som har vært særlig sentralt de seneste årene, er spørsmålet om assistanse til tredjeland som utilsiktet rammes av Sikkerhetsråds-sanksjoner. Generalforsamlingen fornyet under siste sesjon sin oppfordring til Sikkerhetsrådet om å vurdere ytterligere mekanismer for artikkel 50-konsultasjoner med berørte tredjeland. Samtidig uttrykkes det støtte til utarbeidingen av retningslinjer for å bedre effektiviteten av sanksjoner.

Norges holdning

Etter norsk syn vil FNs rolle kunne styrkes gjennom økt bruk av kompetanseregler som allerede finnes i FN-pakten. Norge legger også vekt på å bedre FNs finansielle stilling.

En rekke av de spørsmålene som er tatt opp i Spesialkomiteen, er tema som allerede er til vurdering i andre FN-fora. Fra norsk side stiller man seg skeptisk til overlapping i slike tilfeller. Norge anser ikke et initiativ til revisjon av FN-pakten som ønskelig så lenge det ikke er grunn til å tro at det vil få den nødvendige tilslutning fra medlemsstatene, inklusive Sikkerhetsrådets faste medlemmer. For å sikre økt representativitet i Sikkerhetsrådet ser man imidlertid nødvendigheten av en begrenset utvidelse, men det er samtidig avgjørende at Rådets effektivitet opprettholdes.

4. Tiltak for å eliminere internasjonal terrorisme

(Dagsordenspunkt 179)

Bakgrunn

På tross av internasjonalt samarbeid i kampen mot terrorisme er terrorister og terroristorganisasjoner stadig et stort problem mange steder i verden. Disse organisasjonenes virksomhet rammer uskyldige mennesker og utgjør en trussel mot fred, sikkerhet og demokrati-utvikling. De siste årene har det vært økende fokus internasjonalt og i FN på de utfordringene det internasjonale samfunn står overfor i kampen mot terrorisme.

I 1996 ble det nedsatt en ad hoc-komité om terrorisme, og man har de senere år fått framforhandlet både en internasjonal konvensjon om kamp mot terroristbombing (vedtatt 1997) og en internasjonal konvensjon om finansiering av terrorisme (1999). Ad hoc-komiteen har også hatt mandat til å utarbeide en konvensjon om bekjempelse av kjernefysisk terrorisme. Arbeidet med denne konvensjonen har imidlertid gått sakte framover.

Den aktuelle situasjonen

Debatten om internasjonal terrorisme har vært og er preget av motsetningsforhold mellom vestlige og arabiske stater. Mens de vestlige statene fordømmer alle former for terrorisme, fokuserer de arabiske statene mer på de underliggende årsakene til terroraksjoner, for eksempel kolonialisme og fremmed okkupasjon. De arabiske statene er opptatt av at man må prioritere å komme til enighet om en definisjon av begrepet terrorisme og påpeker i den forbindelse at det er viktig å finne en definisjon som ikke medfører at "legitim" frihetskamp mot okkupasjonsmakter anses som terroristhandlinger.

Debatten under siste sesjon viste for øvrig at det nå er bred støtte for utarbeidelsen av en generell global terrorismekonvensjon. Arbeidet mot terrorisme som er i gang i ad hoc-komiteen med utgangspunkt i et indisk utkast til konvensjon, blir av mange framholdt som viktig og framgangsrikt. Også spørsmålet om avholdelse av en verdenskonferanse om terrorisme mottok til dels bred støtte. Det ble derfor besluttet å videreføre ad hoc-komiteens mandat, slik at den kan fortsette arbeidet med en generell global terrorismekonvensjon, en internasjonal konvensjon om kjernefysisk terrorisme samt det forberedende arbeidet med avholdelsen av en eventuell verdenskonferanse om terrorisme.

Norges holdning

Fra norsk side har man lagt vekt på å bidra til å styrke det internasjonale samarbeidet om bekjempelse av internasjonal terrorisme. Dette samarbeidet bør etter norsk syn ikke spres på ulike fora, men samles i FN's 6. komité. Norge har sluttet seg til alle tidligere antiterrorkonvensjoner, og norske myndigheter har tradisjonelt lagt stor vekt på at slike konvensjoner må sikres så bred oppslutning som mulig. Bare på denne måten vil de kunne utgjøre effektive instrumenter i kampen mot internasjonal terrorisme.

Norge har uttrykt støtte til utarbeidelse av en generell global terrorismekonvensjon. Samtidig har man framholdt at den tilnæringsmåten man til nå har hatt med terrorismekonvensjoner på bestemte avgrensede områder, har vært meget vellykket. Det videre arbeidet med en generell global terrorismekonvensjon må ikke sette de gode resultatene man allerede har oppnådd i fare, men kanskje heller søke å utfylle de sektorielle terrorismekonvensjonene. Norge frykter at man ved utarbeidelse av en generell global terrorismekonvensjon kan ende opp i endeløse og ufruktbare diskusjoner om hva terrorisme er, og hvor grensen går mellom terrorisme og legitim frigjøringskamp. Slike diskusjoner vil kunne sementere og forsterke eksisterende meningsforskjeller. En eventuell verdenskonferanse om terrorisme bør av samme grunner ikke ha som mål å nå fram til enighet om en definisjon av begrepet terrorisme, slik enkelte stater har foreslått.

IX. Vedlegg

VEDLEGG 1

United Nations

General Assembly

Distr.: General
13 July 2001

Original: English

Fifty-fifth session

Provisional agenda of the fifty-sixth regular session of the General Assembly*

To convene at United Nations Headquarters, New York,
on Tuesday, 11 September 2001, at 3 p.m.

* Issued in accordance with rule 12 of the rules of procedure

¹ This item remains also on the agenda of the fifty-fifth session (see A/55/PV.108.)

² This item remains also on the agenda of the fifty-fifth session (decision 55/485 of 23 December 2000).

1. Opening of the session by the Chairman of the delegation of Finland (rule 30 of the rules of procedure).
2. Minute of silent prayer or meditation (rule 62).
3. Credentials of representatives to the fifty-sixth session of the General Assembly (rule 28):
  - (a) Appointment of the members of the Credentials Committee;
  - (b) Report of the Credentials Committee.
4. Election of the President of the General Assembly (rule 31).
5. Election of the officers of the Main Committees (rule 31).
6. Election of the Vice-Presidents of the General Assembly (rule 31).
7. Notification by the Secretary-General under Article 12, paragraph 2, of the Charter of the United Nations (rule 49).
8. Adoption of the agenda and organization of work: reports of the General Committee (rule 21).
9. General debate.
10. Report of the Secretary-General on the work of the Organization (rules 13 (a) and 48; resolution 47/120 B of 20 September 1993).¹
11. Report of the Security Council (rule 13 (b)).²
12. Report of the Economic and Social Council (rule 13 (b); resolution 53/201 of 15 December 1998 and Economic and Social Council decision 1982/112 of 26 April 1982).³
13. Report of the International Court of Justice (rule 13 (b)).
14. Report of the International Atomic Energy Agency (resolution 55/244 of 16 March 2001).
15. Elections to fill vacancies in principal organs:
  - (a) Election of five non-permanent members of the Security Council (rule 142; decision 55/305 of 10 October 2000);
  - (b) Election of eighteen members of the Economic and Social Council (rule 145; decisions 55/306 A of 12 October 2000 and 55/306 B of 14 November 2000);
  - (c) Election of a member of the International Court of Justice (A/56/142).
16. Elections to fill vacancies in subsidiary organs and other elections:

³ This item remains also on the agenda of the fifty-fifth session (see A/55/PV.98)

- (a) Election of the members of the International Law Commission (resolution 174 (II) of 21 November 1947 and decision 51/309 of 11 November 1996);
  - (b) Election of twenty-nine members of the Governing Council of the United Nations Environment Programme (resolution 2997 (XXVII) of 15 December 1972 and decision 54/307 of 25 October 1999);
  - (c) Election of seven members of the Committee for Programme and Coordination (Economic and Social Council resolution 2008 (LX) of 14 May 1976 and General Assembly decision 55/307 of 16 October 2000).
  - (d) Election of the Executive Director of the United Nations Environment Programme (decision 52/316 of 3 December 1997).
17. Appointments to fill vacancies in subsidiary organs and other appointments:
- (a) Appointment of members of the Advisory Committee on Administrative and Budgetary Questions (rule 155; decision 55/312 of 6 December 2000);
  - (b) Appointment of members of the Committee on Contributions (rule 158; decisions 55/309 A of 16 October 2000 and 55/309 B of 6 December 2000);
  - (c) Appointment of a member of the Board of Auditors (resolutions 74 (I) of 7 December 1946 and 55/248 of 12 April 2001 and decision 55/313 of 6 December 2000);
  - (d) Confirmation of the appointment of members of the Investments Committee (resolution 155 (II) of 15 November 1947 and decision 55/314 of 6 December 2000);
  - (e) Appointment of members of the United Nations Administrative Tribunal (resolution 351 A (IV) of 24 November 1949 and decision 55/315 of 6 December 2000);
  - (f) Appointment of members of the International Civil Service Commission (resolution 3357 (XXIX) of 18 December 1974 and decision 55/316 of 6 December 2000);
  - (g) Appointment of members of the Joint Inspection Unit (resolution 31/192 of 22 December 1976 and decision 54/321 of 10 May 2000);
  - (h) Appointment of members of the Committee on Conferences (resolution 43/222 B of 21 December 1988 and decision 55/318 of 19 December 2000);
  - (i) Approval of the appointment of the United Nations High Commissioner for Human Rights (decision 55/322 of 31 May 2001).
18. Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples (resolutions 55/141 to 55/147 and decision 55/427 of 8 December 2000).

19. Admission of new Members to the United Nations (rule 136).²
20. Strengthening of the coordination of humanitarian and disaster relief assistance of the United Nations, including special economic assistance (resolutions 48/162 of 20 December 1993 and 55/175 of 19 December 2000):²
  - (a) Strengthening of the coordination of emergency humanitarian assistance of the United Nations (resolutions 55/163 and 55/164 of 14 December 2000);²
  - (b) Special economic assistance to individual countries or regions (resolutions 54/96 C of 8 December 1999, 54/96 E of 15 December 1999, 54/96 J of 17 December 1999, 55/45 of 27 November 2000, 55/166 and 55/168 to 55/172 of 14 December 2000, 55/176 of 19 December 2000, 55/240 of 26 January 2001 and 55/241 of 14 February 2001);⁴
  - (c) Strengthening of international cooperation and coordination of efforts to study, mitigate and minimize the consequences of the Chernobyl disaster (resolution 54/97 of 8 December 1999);
  - (d) Participation of volunteers, "White Helmets", in the activities of the United Nations in the field of humanitarian relief, rehabilitation and technical cooperation for development (resolution 54/98 of 8 December 1999);
  - (e) Assistance to the Palestinian people (resolution 55/173 of 14 December 2000);
  - (f) Emergency international assistance for peace, normalcy and reconstruction of war-stricken Afghanistan (resolution 55/174 B of 19 December 2000).
21. Cooperation between the United Nations and the Latin American Economic System (resolution 54/8 of 25 October 1999).
22. Cooperation between the United Nations and the International Organization of la Francophonie (resolution 54/25 of 15 November 1999).
23. Cooperation between the United Nations and the Council of Europe (resolution 55/3 of 20 October 2000).
24. Cooperation between the United Nations and the Organization of the Islamic Conference (resolution 55/9 of 30 October 2000).
25. Cooperation between the United Nations and the League of Arab States (resolution 55/10 of 30 October 2000).
26. Cooperation between the United Nations and the Inter-Parliamentary Union (resolution 55/19 of 8 November 2000).²
27. Cooperation between the United Nations and the Economic Community of Central African States (resolution 55/22 of 10 November 2000).

⁴ This item remains also on the agenda of the fifty-fifth session (see A/55/PV.91)

28. Cooperation between the United Nations and the Economic Cooperation Organization (resolution 55/42 of 21 November 2000).
29. Cooperation between the United Nations and the Organization for Security and Cooperation in Europe (resolution 55/179 of 19 December 2000).
30. Cooperation between the United Nations and the Organization of African Unity (resolution 55/218 of 21 December 2000).
31. Cooperation between the United Nations and the Preparatory Commission for the Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Organization (decision 55/408 of 27 October 2000).
32. Cooperation between the United Nations and the Organization for the Prohibition of Chemical Weapons.⁵
33. Final review and appraisal of the implementation of the United Nations New Agenda for the Development of Africa in the 1990s (resolutions 46/151 of 18 December 1991, 51/32 of 6 December 1996, 53/90 of 7 December 1998, 54/234 of 22 December 1999 and 55/216 of 21 December 2000).
34. Building a peaceful and better world through sport and the Olympic ideal (resolution 54/34 of 24 November 1999).
35. Review of the problem of human immunodeficiency virus/acquired immunodeficiency syndrome in all its aspects (resolutions 55/13 of 3 November 2000 and S-26/2 of 27 June 2001).⁶
36. United Nations Year of Dialogue among Civilizations (resolutions 55/23 of 13 November 2000 and 55/254 of 31 May 2001).⁷
37. Follow-up to the outcome of the special session on children (resolutions 55/26 of 20 November 2000 and 55/276 of 22 June 2001 and decision 55/459 of 14 February 2001).
38. Implementation of the outcome of the World Summit for Social Development and of the twenty-fourth special session of the General Assembly (resolution 55/46 of 29 November 2000).
39. Culture of peace (resolution 55/47 of 29 November 2000).
40. Follow-up to the outcome of the Millennium Summit (resolutions 55/2 of 8 September 2000 and 55/162 of 14 December 2000).²
41. Oceans and the law of the sea:
  - (a) Oceans and the law of the sea (resolution 55/7 of 30 October 2000);

⁵ This item remains also on the agenda of the fifty-fifth session (decision 55/458 of 23 December 2000). Its inclusion in the provisional agenda of the fifty-sixth session is subject to any action that the General Assembly may take on it at its fifty-fifth session.

⁶ This item remains also on the agenda of the fifty-fifth session (see A/55/PV.104).

⁷ This item remains also on the agenda of the fifty-fifth session (see A/55/PV.101).

- (b) Agreement for the Implementation of the Provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982 relating to the Conservation and Management of Straddling Fish Stocks and Highly Migratory Fish Stocks (resolution 54/32 of 24 November 1999).
42. University for Peace (resolution 54/29 of 18 November 1999).
43. Multilingualism (resolution 54/64 of 6 December 1999).
44. Return or restitution of cultural property to the countries of origin (resolution 54/190 of 17 December 1999).
45. Necessity of ending the economic, commercial and financial embargo imposed by the United States of America against Cuba (resolution 55/20 of 9 November 2000).
46. Support by the United Nations system of the efforts of Governments to promote and consolidate new or restored democracies (resolution 55/43 of 27 November 2000).
47. Zone of peace and cooperation of the South Atlantic (resolution 55/49 of 29 November 2000).
48. The role of diamonds in fuelling conflict (resolution 55/56 of 1 December 2000).²
49. Assistance in mine action (resolution 55/120 of 6 December 2000).
50. Towards global partnerships (resolution 55/215 of 21 December 2000).
51. The situation in Bosnia and Herzegovina (resolution 55/24 of 14 November 2000).²
52. Question of Palestine (resolutions 55/52 to 55/55 of 1 December 2000).
53. The situation in the Middle East (resolutions 55/50 and 55/51 of 1 December 2000).²
54. The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security (resolution 55/174 A of 19 December 2000).²
55. The situation in Central America: procedures for the establishment of a firm and lasting peace and progress in fashioning a region of peace, freedom, democracy and development (resolutions 55/177 and 55/178 of 19 December 2000).²
56. Question of the Falkland Islands (Malvinas) (decision 55/411 of 20 November 2000).
57. The situation in East Timor during its transition to independence (decision 55/435 of 19 December 2000).
58. The situation of democracy and human rights in Haiti.⁸
59. Causes of conflict and the promotion of durable peace and sustainable development in Africa (resolution 55/217 of 21 December 2000).²

⁸ This item, which has not yet been considered by the General Assembly at its fifty-fifth session, remains on the agenda of that session (decision 55/458 of 23 December 2000) Its inclusion in the provisional agenda of the fifty-sixth session is subject to any action that the Assembly may take on at its fifty-fifth session

60. Question of equitable representation on and increase in the membership of the Security Council and related matters.⁵
61. Report of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991 (Security Council resolution 827 (1993) of 25 May 1993 and General Assembly decision 55/413 of 20 November 2000).
62. Report of the International Criminal Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Genocide and Other Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of Rwanda and Rwandan Citizens Responsible for Genocide and Other Such Violations Committed in the Territory of Neighbouring States between 1 January and 31 December 1994 (Security Council resolution 955 (1994) of 8 November 1994 and General Assembly decision 55/412 of 20 November 2000).
63. Declaration of the Assembly of Heads of State and Government of the Organization of African Unity on the aerial and naval military attack against the Socialist People's Libyan Arab Jamahiriya by the present United States Administration in April 1986 (decision 55/430 of 14 December 2000).
64. Armed Israeli aggression against the Iraqi nuclear installations and its grave consequences for the established international system concerning the peaceful uses of nuclear energy, the non-proliferation of nuclear weapons and international peace and security (decision 55/431 of 14 December 2000).
65. Consequences of the Iraqi occupation of and aggression against Kuwait (decision 55/432 of 14 December 2000).
66. Implementation of the resolutions of the United Nations (decision 55/433 of 14 December 2000).
67. Launching of global negotiations on international economic cooperation for development (decision 55/434 of 14 December 2000).
68. Question of the Comorian island of Mayotte (decision 55/402 of 11 September 2000).
69. United Nations reform: measures and proposals.⁸
70. Strengthening of the United Nations system.⁵
71. Revitalization of the work of the General Assembly.⁸
72. Restructuring and revitalization of the United Nations in the economic, social and related fields.⁸
73. Question of Cyprus.⁸
74. Armed aggression against the Democratic Republic of the Congo.⁸

75. Reduction of military budgets:
  - (a) Reduction of military budgets (resolution 35/142 B of 12 December 1980);
  - (b) Objective information on military matters, including transparency of military expenditures (resolution 54/43 of 1 December 1999).
76. Verification in all its aspects, including the role of the United Nations in the field of verification (resolution 54/46 of 1 December 1999).
77. Implementation of the Declaration of the Indian Ocean as a Zone of Peace (resolution 54/47 of 1 December 1999).
78. African Nuclear-Weapon-Free Zone Treaty (resolution 54/48 of 1 December 1999).
79. Maintenance of international security — good-neighbourliness, stability and development in South-Eastern Europe (resolution 55/27 of 20 November 2000).
80. Developments in the field of information and telecommunications in the context of international security (resolution 55/28 of 20 November 2000).
81. The role of science and technology in the context of international security and disarmament (resolution 55/29 of 20 November 2000).
82. Establishment of a nuclear-weapon-free zone in the region of the Middle East (resolution 55/30 of 20 November 2000).
83. Conclusion of effective international arrangements to assure non-nuclear-weapon States against the use or threat of use of nuclear weapons (resolution 55/31 of 20 November 2000).
84. Prevention of an arms race in outer space (resolution 55/32 of 20 November 2000).
85. General and complete disarmament:²
  - (a) Notification of nuclear tests (resolution 42/38 C of 30 November 1987);
  - (b) Further measures in the field of disarmament for the prevention of an arms race on the sea-bed and the ocean floor and in the subsoil thereof (resolution 44/116 O of 15 December 1989);
  - (c) Prohibition of the dumping of radioactive wastes (resolution 54/54 C of 1 December 1999);
  - (d) Missiles (resolution 55/33 A of 20 November 2000);
  - (e) Preservation of and compliance with the Treaty on the Limitation of Anti-Ballistic Missile Systems (resolution 55/33 B of 20 November 2000);
  - (f) Towards a nuclear-weapon-free world: the need for a new agenda (resolution 55/33 C of 20 November 2000);

- (g) Assistance to States for curbing the illicit traffic in small arms and collecting them (resolution 55/33 F of 20 November 2000);
- (h) Consolidation of peace through practical disarmament measures (resolution 55/33 G of 20 November 2000);
- (i) Implementation of the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons and on Their Destruction (resolution 55/33 H of 20 November 2000);
- (j) Nuclear-weapon-free southern hemisphere and adjacent areas (resolution 55/33 I of 20 November 2000);
- (k) Observance of environmental norms in the drafting and implementation of agreements on disarmament and arms control (resolution 55/33 K of 20 November 2000);
- (l) Relationship between disarmament and development (resolution 55/33 L of 20 November 2000);
- (m) Convening of the fourth special session of the General Assembly devoted to disarmament (resolution 55/33 M of 20 November 2000);
- (n) Reducing nuclear danger (resolution 55/33 N of 20 November 2000);
- (o) Regional disarmament (resolution 55/33 O of 20 November 2000);
- (p) Conventional arms control at the regional and subregional levels (resolution 55/33 P of 20 November 2000);
- (q) Illicit traffic in small arms and light weapons (resolution 55/33 Q of 20 November 2000);
- (r) Nuclear disarmament (resolution 55/33 T of 20 November 2000);
- (s) Transparency in armaments (resolution 55/33 U of 20 November 2000);
- (t) Implementation of the Convention on the Prohibition of the Use, Stockpiling, Production and Transfer of Anti-personnel Mines and on Their Destruction (resolution 55/33 V of 20 November 2000);
- (u) Establishment of a nuclear-weapon-free zone in Central Asia (resolution 55/33 W of 20 November 2000);
- (v) Follow-up to the advisory opinion of the International Court of Justice on the Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons (resolution 55/33 X of 20 November 2000);
- (w) Small arms (decision 55/415 of 20 November 2000).

86. Review and implementation of the Concluding Document of the Twelfth Special Session of the General Assembly:
- (a) Regional confidence-building measures: activities of the United Nations Standing Advisory Committee on Security Questions in Central Africa (resolution 55/34 B of 20 November 2000);
  - (b) United Nations Regional Centre for Peace and Disarmament in Africa (resolution 55/34 D of 20 November 2000);
  - (c) United Nations Regional Centre for Peace, Disarmament and Development in Latin America and the Caribbean (resolution 55/34 E of 20 November 2000);
  - (d) United Nations regional centres for peace and disarmament (resolution 55/34 F of 20 November 2000);
  - (e) Convention on the Prohibition of the Use of Nuclear Weapons (resolution 55/34 G of 20 November 2000);
  - (f) United Nations Regional Centre for Peace and Disarmament in Asia and the Pacific (resolution 55/34 H of 20 November 2000).
87. Review of the implementation of the recommendations and decisions adopted by the General Assembly at its tenth special session:
- (a) Advisory Board on Disarmament Matters (resolution 38/183 O of 20 December 1983);
  - (b) United Nations Institute for Disarmament Research (resolution 55/35 A of 20 November 2000);
  - (c) Report of the Conference on Disarmament (resolution 55/35 B of 20 November 2000);
  - (d) Report of the Disarmament Commission (resolution 55/35 C of 20 November 2000).
88. The risk of nuclear proliferation in the Middle East (resolution 55/36 of 20 November 2000).
89. Convention on Prohibitions or Restrictions on the Use of Certain Conventional Weapons Which May Be Deemed to Be Excessively Injurious or to Have Indiscriminate Effects (resolution 55/37 of 20 November 2000).
90. Strengthening of security and cooperation in the Mediterranean region (resolution 55/38 of 20 November 2000).
91. Consolidation of the regime established by the Treaty for the Prohibition of Nuclear Weapons in Latin America and the Caribbean (Treaty of Tlatelolco) (resolution 55/39 of 20 November 2000).
92. Convention on the Prohibition of the Development, Production and Stockpiling of Bacteriological (Biological) and Toxin Weapons and on Their Destruction (resolution 55/40 of 20 November 2000).
93. Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty (resolution 55/41 of 20 November 2000).
94. Compliance with arms limitation and disarmament and non-proliferation agreements (decision 54/416 of 1 December 1999).

95. Review of the implementation of the Declaration on the Strengthening of International Security (decision 54/419 of 1 December 1999).
96. Effects of atomic radiation (resolution 55/121 of 8 December 2000).
97. International cooperation in the peaceful uses of outer space (resolution 55/122 of 8 December 2000).
98. United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (resolutions 55/126, 55/128 and 55/129 of 8 December 2000).²
99. Report of the Special Committee to Investigate Israeli Practices Affecting the Human Rights of the Palestinian People and Other Arabs of the Occupied Territories (resolutions 55/130 to 55/134 of 8 December 2000).
100. Comprehensive review of the whole question of peacekeeping operations in all their aspects.⁵
101. Questions relating to information (resolutions 55/136 A and B of 8 December 2000).
102. Information from Non-Self-Governing Territories transmitted under Article 73 e of the Charter of the United Nations (resolution 55/137 of 8 December 2000).
103. Economic and other activities which affect the interests of the peoples of the Non-Self-Governing Territories (resolution 55/138 and decision 55/426 of 8 December 2000).
104. Implementation of the Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples by the specialized agencies and the international institutions associated with the United Nations (resolution 55/139 of 8 December 2000).
105. Offers by Member States of study and training facilities for inhabitants of Non-Self-Governing Territories (resolution 55/140 of 8 December 2000).
106. Question of the Malagasy islands of Glorieuses, Juan de Nova, Europa and Bassas da India (decision 55/402 of 11 September 2000).
107. Macroeconomic policy questions:
  - (a) Trade and development (resolutions 1995 (XIX) of 30 December 1964, 54/199 and 54/200 of 22 December 1999 and 55/182 of 20 December 2000);
  - (b) International financial system and development (resolution 55/186 of 20 December 2000);
  - (c) Science and technology for development (resolution 55/185 of 20 December 2000);
  - (d) External debt crisis and development (resolution 55/184 of 20 December 2000).

108. Sectoral policy questions:

- (a) Business and development (resolutions 54/204 of 22 December 1999 and 55/188 of 20 December 2000);
- (b) Industrial development cooperation (resolution 54/203 of 22 December 1999).

109. Sustainable development and international economic cooperation (resolution 50/130 of 20 December 1995):²

- (a) Women in development (resolutions 42/178 of 11 December 1987 and 54/210 of 22 December 1999);
- (b) Human resources development (resolution 54/211 of 22 December 1999);
- (c) High-level dialogue on strengthening international economic cooperation for development through partnership (resolutions 54/213 of 22 December 1999 and 55/193 of 20 December 2000 and decisions 54/494 of 5 September 2000 and 55/479 of 31 May 2001);⁷
- (d) Implementation of the commitments and policies agreed upon in the Declaration on International Economic Cooperation, in particular the Revitalization of Economic Growth and Development of the Developing Countries, and implementation of the International Development Strategy for the Fourth United Nations Development Decade (resolution 55/190 of 20 December 2000).

110. Environment and sustainable development (resolutions 2997 (XXVII) of 15 December 1972, 39/229 of 18 December 1984 and 55/196 and 55/197 of 20 December 2000):

- (a) Implementation of Agenda 21 and the Programme for the Further Implementation of Agenda 21 (resolutions 47/191 of 22 December 1992 and 55/199 of 20 December 2000 and Economic and Social Council resolution 2000/35 of 18 October 2000);
- (b) International strategy for disaster reduction (resolution 54/219 of 22 December 1999);
- (c) Implementation of the United Nations Convention to Combat Desertification in Those Countries Experiencing Serious Drought and/or Desertification, particularly in Africa (resolution 55/204 of 20 December 2000);
- (d) Convention on Biological Diversity (resolution 55/201 of 20 December 2000);
- (e) Further implementation of the Programme of Action for the Sustainable Development of Small Island Developing States (resolution 55/202 of 20 December 2000);
- (f) Protection of global climate for present and future generations of mankind (decision 55/443 of 20 December 2000);

- (g) Promotion of new and renewable sources of energy, including the implementation of the World Solar Programme 1996-2005 (resolution 55/205 of 20 December 2000).
111. Operational activities for development (resolution 39/125 of 14 December 1984):
- (a) Triennial policy review of operational activities for development of the United Nations system (resolutions 35/81 of 5 December 1980 and 53/192 of 15 December 1998 and Economic and Social Council resolutions 2000/19 and 2000/20 of 28 July 2000);
  - (b) Economic and technical cooperation among developing countries (resolutions 33/134 of 19 December 1978, 50/119 of 20 December 1995, 52/205 of 18 December 1997 and 54/226 and 54/227 of 22 December 1999).
112. International migration and development, including the question of the convening of a United Nations conference on international migration and development to address migration issues (resolution 54/212 of 22 December 1999).
113. Permanent sovereignty of the Palestinian people in the Occupied Palestinian Territory, including Jerusalem, and of the Arab population in the occupied Syrian Golan over their natural resources (resolution 55/209 of 20 December 2000).
114. Implementation of the Habitat Agenda and outcome of the special session of the General Assembly on this topic (resolutions 32/162 of 19 December 1977 and 55/195 of 20 December 2000).
115. Implementation of the first United Nations Decade for the Eradication of Poverty (1997-2006) (resolution 55/210 of 20 December 2000).
116. Training and research (resolution 55/208 of 20 December 2000).¹
117. Globalization and interdependence (resolution 55/212 of 20 December 2000).
118. Third United Nations Conference on the Least Developed Countries:
- (a) Third United Nations Conference on the Least Developed Countries (resolution 55/214 of 20 December 2000);
  - (b) Implementation of the Programme of Action for the Least Developed Countries for the Decade 2001-2010 (resolution 55/279 of 12 July 2001).
119. High-level international intergovernmental consideration of financing for development (resolutions 55/213 of 20 December 2000 and 55/245 of 21 March 2001).⁹
120. Social development, including questions relating to the world social situation and to youth, ageing, disabled persons and the family (resolutions 54/120 to 54/124 of 17 December 1999 and 55/57 of 4 December 2000 and Economic and Social Council decision 2000/268 of 28 July 2000).

⁹ This item remains also on the agenda of the fifty-fifth session (see A/55/PV.97)

121. Follow-up to the International Year of Older Persons: Second World Assembly on Ageing (resolution 55/58 of 4 December 2000).
122. Crime prevention and criminal justice (resolutions 55/61 to 55/64 of 4 December 2000).
123. International drug control (resolutions 47/100 of 16 December 1992 and 55/65 of 4 December 2000).
124. Advancement of women (resolutions 34/180 of 18 December 1979, 39/125 of 14 December 1984, 54/133, 54/135 and 54/138 of 17 December 1999, 55/69 and 55/70 of 4 December 2000 and 55/219 of 23 December 2000).
125. Implementation of the outcome of the Fourth World Conference on Women and of the twenty-third special session of the General Assembly, entitled "Women 2000: gender equality, development and peace for the twenty-first century" (resolution 55/71 of 4 December 2000).
126. Report of the United Nations High Commissioner for Refugees, questions relating to refugees, returnees and displaced persons and humanitarian questions (resolutions 428 (V) of 14 December 1950, 54/145 of 17 December 1999 and 55/77 of 4 December 2000).
127. Promotion and protection of the rights of children (resolution 55/79 of 4 December 2000).
128. Programme of activities of the International Decade of the World's Indigenous People (resolution 55/80 of 4 December 2000).
129. Elimination of racism and racial discrimination (resolutions 53/132 of 9 December 1998 and 55/83 and 55/84 of 4 December 2000).²
130. Right of peoples to self-determination (resolutions 55/85 and 55/86 of 4 December 2000).
131. Human rights questions:²
  - (a) Implementation of human rights instruments (resolutions 2200 A (XXI) of 16 December 1966, 54/157 of 17 December 1999 and 55/88 and 55/89 of 4 December 2000);
  - (b) Human rights questions, including alternative approaches for improving the effective enjoyment of human rights and fundamental freedoms (resolutions 54/162 to 54/164, 54/167, 54/168, 54/173, 54/176 and 54/180 of 17 December 1999, and 55/91, 55/92, 55/94, 55/95, 55/97, 55/98, 55/101, 55/102, 55/104 and 55/107 to 55/110 of 4 December 2000);
  - (c) Human rights situations and reports of special rapporteurs and representatives (resolutions 55/112 to 55/119 of 4 December 2000);²
  - (d) Comprehensive implementation of and follow-up to the Vienna Declaration and Programme of Action (resolution 48/121 of 20 December 1993);

- (e) Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights (resolution 48/141 of 20 December 1993).
132. Financial reports and audited financial statements, and reports of the Board of Auditors (resolutions 55/220 A of 23 December 2000 and 55/220 C of 14 June 2001):¹⁰
- (a) United Nations;
  - (b) Voluntary funds administered by the United Nations High Commissioner for Refugees.
133. Review of the efficiency of the administrative and financial functioning of the United Nations (resolutions 55/220, 55/221, 55/230 and 55/231 of 23 December 2000 and 55/257 of 14 June 2001 and decisions 55/462 of 12 April 2001 and 55/461 B and 55/480 to 55/482 of 14 June 2001).¹⁰
134. Programme budget for the biennium 2000-2001 (resolutions 43/217 of 21 December 1988, 53/214 of 18 December 1998, 55/238 and 55/239 of 23 December 2000 and 55/257 of 14 June 2001 and decisions 54/473 of 7 April 2000, 55/456 and 55/457 of 23 December 2000, 55/463 to 55/468 and 55/470 of 12 April 2001 and 55/483 of 14 June 2001).¹⁰
135. Proposed programme budget for the biennium 2002-2003 (resolutions 54/249 and 54/252 of 23 December 1999 and 55/231 and 55/233 of 23 December 2000 and 55/257 of 14 June 2001).¹⁰
136. Pattern of conferences (resolution 55/222 of 23 December 2000).²
137. Scale of assessments for the apportionment of the expenses of the United Nations (resolutions 55/5 A of 26 October 2000 and 55/5 B to F of 23 December 2000 and decision 55/473 B of 14 June 2001).¹⁰
138. Human resources management (resolutions 55/221 of 23 December 2000 and 55/258 of 14 June 2001 and decisions 55/462 of 12 April 2001 and 55/480 to 55/482 of 14 June 2001).¹⁰
139. United Nations common system (resolutions 53/209 of 18 December 1998 and 55/223 of 23 December 2000 and decision 55/475 of 12 April 2001).³
140. Joint Inspection Unit (resolutions 54/16 of 29 October 1999 and 55/230 of 23 December 2000).²
141. Improving the financial situation of the United Nations.⁸
142. Report of the Secretary-General on the activities of the Office of Internal Oversight Services (resolution 55/259 of 14 June 2001).¹⁰

¹⁰ This item remains also on the agenda of the fifty-fifth session (see A/55/PV.103)

143. Financing of the International Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of the Former Yugoslavia since 1991 (resolutions 55/225 A of 23 December 2000 and 55/225 B, 55/249 and 55/250 of 12 April 2001).³
144. Financing of the International Criminal Tribunal for the Prosecution of Persons Responsible for Genocide and Other Serious Violations of International Humanitarian Law Committed in the Territory of Rwanda and Rwandan Citizens Responsible for Genocide and Other Such Violations Committed in the Territory of Neighbouring States between 1 January and 31 December 1994 (resolutions 55/220 A and 55/226 of 23 December 2000 and 55/250 of 12 April 2001).³
145. Administrative and budgetary aspects of the financing of the United Nations peace keeping operations (resolutions 55/229 of 23 December 2000 and 55/271 to 55/274 of 14 June 2001 and decisions 55/452 of 23 December 2000 and 55/480 of 14 June 2001).¹⁰
146. Financing of the United Nations peacekeeping forces in the Middle East:
  - (a) United Nations Disengagement Observer Force (resolution 55/264 of 14 June 2001);¹⁰
  - (b) United Nations Interim Force in Lebanon (resolutions 55/180 A of 19 December 2000 and 55/180 B of 14 June 2001).
147. Financing of the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo (resolutions 55/227 A of 23 December 2000 and 55/227 B of 14 June 2001).¹⁰
148. Financing of the United Nations Transitional Administration in East Timor (resolutions 55/228 A of 23 December 2000 and 55/228 B of 14 June 2001).¹⁰
149. Financing of the United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea (resolutions 55/237 of 23 December 2000, 55/252 A of 12 April 2001 and 55/252 B of 14 June 2001).¹⁰
150. Financing of the United Nations Angola Verification Mission and the United Nations Observer Mission in Angola (resolution 55/260 of 14 June 2001).¹⁰
151. Financing of the activities arising from Security Council resolution 687 (1991):¹⁰
  - (a) United Nations Iraq-Kuwait Observation Mission (resolution 55/261 of 14 June 2001);
  - (b) Other activities.
152. Financing of the United Nations Mission in East Timor.⁸
153. Financing of the United Nations Mission in Sierra Leone (resolution 55/251 B of 14 June 2001).¹⁰
154. Financing of the United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara (resolution 55/262 of 14 June 2001).¹⁰

155. Financing of the United Nations Mission of Observers in Tajikistan (resolution 55/263 of 14 June 2001).¹⁰
156. Financing of the United Nations Preventive Deployment Force (decision 55/484 of 14 June 2001).¹⁰
157. Financing and liquidation of the United Nations Transitional Authority in Cambodia.⁸
158. Financing of the United Nations Protection Force, the United Nations Confidence Restoration Operation in Croatia, the United Nations Preventive Deployment Force and the United Nations Peace Forces headquarters (resolution 55/265 of 14 June 2001).¹⁰
159. Financing of the United Nations Operation in Somalia II.⁸
160. Financing of the United Nations Operation in Mozambique.⁸
161. Financing of the United Nations Peacekeeping Force in Cyprus (resolution 55/266 of 14 June 2001).¹⁰
162. Financing of the United Nations Observer Mission in Georgia (resolution 55/267 of 14 June 2001).¹⁰
163. Financing of the United Nations Mission in Haiti.⁸
164. Financing of the United Nations Observer Mission in Liberia.⁸
165. Financing of the United Nations Assistance Mission for Rwanda.⁸
166. Financing of the United Nations Mission in Bosnia and Herzegovina (resolution 55/268 of 14 June 2001).¹⁰
167. Financing of the United Nations Transitional Administration for Eastern Slavonia, Baranja and Western Sirmium and the Civilian Police Support Group.⁸
168. Financing of the United Nations Support Mission in Haiti, the United Nations Transition Mission in Haiti and the United Nations Civilian Police Mission in Haiti (resolution 55/269 of 14 June 2001).¹⁰
169. Financing of the United Nations Mission in the Central African Republic (resolution 55/270 of 14 June 2001).¹⁰
170. Financing of the United Nations Organization Mission in the Democratic Republic of the Congo (resolution 55/275 of 14 June 2001)¹⁰
171. United Nations Programme of Assistance in the Teaching, Study, Dissemination and Wider Appreciation of International Law (resolution 54/102 of 9 December 1999).
172. Convention on jurisdictional immunities of States and their property (resolution 55/150 of 12 December 2000).

173. Report of the United Nations Commission on International Trade Law on the work of its thirty-fourth session (resolution 55/151 of 12 December 2000).
174. Report of the International Law Commission on the work of its fifty-third session (resolution 55/152 of 12 December 2000).
175. Report of the Committee on Relations with the Host Country (resolution 55/154 of 12 December 2000).
176. Establishment of the International Criminal Court (resolution 55/155 of 12 December 2000).
177. Report of the Special Committee on the Charter of the United Nations and on the Strengthening of the Role of the Organization (resolutions 55/156 and 55/157 of 12 December 2000).
178. Measures to eliminate international terrorism (resolution 55/158 of 12 December 2000).²
179. Scope of legal protection under the Convention on the Safety of United Nations and Associated Personnel (resolution 55/175 of 19 December 2000).
180. Observer status for the International Institute for Democracy and Electoral Assistance in the General Assembly (decision 55/429 of 12 December 2000).
181. Administration of justice at the United Nations (resolution 55/258 of 14 June 2001).
182. Observer status for the International Development Law Institute in the General Assembly (A/56/141).
183. Observance of the International Day for Preventing the Exploitation of the Environment in War and Armed Conflict (A/56/143).
184. Cooperation between the United Nations and the Pacific Islands Forum (A/56/144).
185. Observer status for the International Hydrographic Organization in the General Assembly (A/56/145).

VEDLEGG 2

FNs medlemsland og bidragsskalaen

Tabell 3.1: Medlemslandenes opptaksdato, plassering i valggrupper og prosentvis bidrag til FNs regulære budsjett i 2001–2003

(Forkortelser: afr=afrikanske, ar=arabiske, as=asiatiske, la=latinamerikanske, weog=vesteuropeiske og andre stater, øst=østeuropeiske stater).

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i %		
			2001	2002	2003
Afghanistan	19. november 1946	as	0,008	0,007	0,009
Albania	14. desember 1955	øst	0,003	0,003	0,003
Algerie	08. oktober 1962	afr(ar)	0,070	0,071	0,070
Andorra	28. juli 1993	weog	0,004	0,004	0,004
Angola	01. desember 1976	afr	0,002	0,002	0,002
Antigua og Barbuda	11. november 1981	la	0,002	0,002	0,002
Argentina	24. oktober 1945	la	1,156	1,159	1,149
Armenia	02. mars 1992	øst	0,002	0,002	0,002
Aserbajdsjan	02. mars 1992	øst	0,004	0,004	0,004
Australia	01. november 1945	weog	1,636	1,640	1,627
Bahamas	18. september 1973	la	0,012	0,012	0,012
Bahrain	21. september 1971	as(ar)	0,018	0,018	0,018
Bangladesh	17. september 1974	as	0,010	0,010	0,010
Barbados	09. desember 1966	la	0,009	0,009	0,009
Belarus (Hviterussland)	24. oktober 1945	øst	0,019	0,019	0,019
Belgia	27. desember 1945	weog	1,136	1,138	1,129
Belize	25. september 1981	la	0,001	0,001	0,001
Benin	20. september 1960	afr	0,002	0,002	0,002
Bhutan	21. september 1971	as	0,001	0,001	0,001
Bolivia	14. november 1945	la	0,008	0,008	0,008
Bosnia-Hercegovina	22. mai 1992	øst	0,004	0,004	0,004
Botswana	17. oktober 1966	afr	0,010	0,010	0,010

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i %		
			2001	2002	2003
Brasil	24. oktober 1945	la	2,231	2,093	2,390
Brunei Darussalam	21. september 1984	as	0,033	0,033	0,033
Bulgaria	14. desember 1955	øst	0,013	0,013	0,013
Burkina Faso	20. september 1960	afr	0,002	0,002	0,002
Burma, se Myanmar					
Burundi	18. september 1962	afr	0,001	0,001	0,001
Canada	09. november 1945	weog	2,573	2,579	2,558
Chile	24. oktober 1945	la	0,198	0,187	0,212
Colombia	05. november 1945	la	0,186	0,171	0,201
Costa Rica	02. november 1945	la	0,020	0,020	0,020
Cuba	24. oktober 1945	la	0,030	0,030	0,030
Danmark	24. oktober 1945	weog	0,753	0,755	0,749
De forente arabiske emirater	09. desember 1971	as(ar)	0,204	0,204	0,202
Den demokratiske folkerepublikken Korea					
(Nord-Korea)	17. september 1991	as	0,009	0,009	0,009
Den demokratiske republikken Kongo (tidl. Zaïre)	20. september 1960	afr	0,004	0,004	0,004
Den dominikanske republikk	24. oktober 1945	la	0,023	0,023	0,023
Den sentralafrikanske rep.	20. september 1960	afr	0,001	0,001	0,001
Den tsjekkiske republikken	19. januar 1993	øst	0,189	0,172	0,203
Djibouti	20. september 1977	afr	0,001	0,001	0,001
Dominica	18. desember 1978	la	0,001	0,001	0,001
Ecuador	21. desember 1945	la	0,025	0,025	0,025
Egypt	24. oktober 1945	afr(ar)	0,081	0,081	0,081
Ekvatorial-Guinea	12. november 1968	afr	0,001	0,001	0,001
Elfenbenskysten	20. september 1960	afr	0,009	0,009	0,009
El Salvador	24. oktober 1945	la	0,018	0,018	0,018
Eritrea	28. mai 1993	afr	0,001	0,001	0,001
Estland	17. september 1991	øst	0,010	0,010	0,010
Etiopia	13. november 1945	afr	0,004	0,004	0,004
Fiji	13. oktober 1970	as	0,004	0,004	0,004
Filippinane	24. oktober 1945	as	0,101	0,101	0,101
Finland	14. desember 1955	weog	0,525	0,526	0,522
Frankrike	24. oktober 1945	weog	6,503	6,516	6,466
Gabon	20. september 1960	afr	0,014	0,014	0,014

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i %		
			2001	2002	2003
Gambia	21. september 1965	afr	0,001	0,001	0,001
Georgia	31. juli 1992	øst	0,005	0,005	0,00
Ghana	08. mars 1957	afr	0,005	0,005	0,005
Grenada	17. september 1974	la	0,001	0,001	0,001
Guatemala	21. november 1945	la	0,027	0,027	0,027
Guinea	12. desember 1958	afr	0,003	0,003	0,003
Guinea-Bisseau	17. september 1974	afr	0,001	0,001	0,001
Guyana	20. september 1966	la	0,001	0,001	0,001
Haiti	24. oktober 1945	la	0,002	0,002	0,002
Hellas	25. oktober 1945	weog	0,542	0,543	0,539
Honduras	17. desember 1945	la	0,005	0,004	0,005
India	30. oktober 1945	as	0,343	0,344	0,341
Indonesia	28. september 1950	as	0,201	0,201	0,200
Irak	21. desember 1945	as(ar)	0,127	0,102	0,136
Iran	24. oktober 1945	as	0,253	0,236	0,272
Irland	14. desember 1955	weog	0,296	0,297	0,294
Island	19. november 1946	weog	0,033	0,033	0,033
Israel	11. mai 1949	weog	0,417	0,418	0,415
Italia	14. desember 1955	weog	5,094	5,104	5,065
Jamaica	18. september 1962	la	0,004	0,004	0,004
Japan	18. desember 1956	as	19,629	19,669	19,516
Jemen	20. september 1947	afr(ar)	0,007	0,007	0,007
Jordan	14. desember 1955	as(ar)	0,008	0,008	0,008
Jugoslavia	24. oktober 1945	øst	0,020	0,020	0,020
Kambodsja	14. desember 1955	as	0,002	0,002	0,002
Kamerun	20. september 1960	afr	0,009	0,009	0,009
Kapp Verde	16. september 1975	afr	0,001	0,001	0,001
Kasakhstan	02. mars 1992	as	0,029	0,029	0,028
Kenya	16. desember 1963	afr	0,008	0,008	0,008
Kina	24. oktober 1945	as	1,541	1,545	1,532
Kirgisistan	02. mars 1992	as	0,001	0,001	0,001
Kiribati	14. september 1999	as	0,001	0,001	0,001
Komorane	12. november 1975	afr	0,001	0,001	0,001
Kongo, Brazzaville	20. september 1960	afr	0,001	0,001	0,001
Kroatia	22. mai 1992	øst	0,039	0,039	0,039
Kuwait	14. mai 1963	as(ar)	0,148	0,148	0,147

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i %		
			2001	2002	2003
Kypros	20. september 1960	as	0,038	0,038	0,038
Laos	14. desember 1955	as	0,001	0,001	0,001
Latvia	17. september 1991	øst	0,010	0,010	0,010
Lesotho	17. oktober 1966	afr	0,001	0,001	0,001
Libanon	24. oktober 1945	as(ar)	0,012	0,012	0,012
Liberia	02. november 1945	afr	0,001	0,001	0,001
Libya	14. desember 1955	afr(ar)	0,067	0,067	0,067
Liechtenstein	18. september 1990	weog	0,006	0,006	0,006
Litauen	17. september 1991	øst	0,017	0,017	0,017
Luxembourg	24. oktober 1945	weog	0,080	0,080	0,080
Madagaskar	20. september 1960	afr	0,003	0,003	0,003
Makedonia (FYROM)	08. april 1993	øst	0,006	0,006	0,006
Malawi	01. desember 1964	afr	0,002	0,002	0,002
Malaysia	17. september 1957	as	0,237	0,237	0,235
Maldivene	21. september 1965	as	0,001	0,001	0,001
Mali	28. september 1980	afr	0,002	0,002	0,002
Malta	01. desember 1964	weog	0,015	0,015	0,015
Marokko	12. november 1956	afr(as)	0,045	0,045	0,044
Marshalløyene	17. september 1991	as	0,001	0,001	0,001
Mauritania	27. oktober 1961	afr(as)	0,001	0,001	0,001
Mauritius	24. april 1968	afr	0,011	0,011	0,011
Mexico	07. november 1945	la	1,093	1,095	1,086
Mikronesiaføderasjonen	17. september 1991	as	0,001	0,001	0,001
Moldova	02. mars 1992	øst	0,002	0,002	0,002
Monaco	28. mai 1993	weog	0,004	0,004	0,004
Mongolia	27. oktober 1961	as	0,001	0,001	0,001
Mosambik	16. september 1975	afr	0,001	0,001	0,001
Myanmar	19. april 1948	as	0,010	0,010	0,010
Namibia	23. april 1990	afr	0,007	0,007	0,007
Nauru	14 september 1999	as	0,001	0,001	0,001
Nederland	10. desember 1945	weog	1,748	1,751	1,738
Nepal	14. desember 1955	as	0,004	0,004	0,004
Nicaragua	24. oktober 1945	la	0,001	0,001	0,001
Niger	20. september 1960	afr	0,001	0,001	0,001

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i %		
			2001	2002	2003
Nigeria	07. oktober 1960	afr	0,062	0,056	0,068
Norge	27. november 1945	weog	0,650	0,652	0,646
Ny-Zealand	24. oktober 1945	weog	0,242	0,243	0,241
Oman	07. oktober 1971	as(ar)	0,062	0,062	0,061
Pakistan	30. september 1947	as	0,061	0,061	0,061
Palau	15. desember 1994	as	0,001	0,001	0,001
Panama	13. november 1945	la	0,018	0,018	0,018
Papua Ny-Guinea	10. oktober 1975	as	0,006	0,006	0,006
Paraguay	24. oktober 1945	la	0,016	0,016	0,016
Peru	31. oktober 1945	la	0,119	0,119	0,118
Polen	24. oktober 1945	øst	0,353	0,319	0,378
Portugal	14. desember 1945	weog	0,465	0,466	0,462
Qatar	21. september 1971	as(ar)	0,034	0,034	0,034
Republikken Korea (Sør-Korea)	17. september 1991	as	1,728	1,866	1,851
Romania	14. desember 1955	øst	0,059	0,059	0,059
Russland	24. oktober 1945	øst	1,200	1,200	1,200
Rwanda	18. september 1962	afr	0,001	0,001	0,001
Salomonøyene	19. september 1978	as	0,001	0,001	0,001
Samoa	15. desember 1976	as	0,001	0,001	0,001
San Marino	02. mars 1992	weog	0,002	0,002	0,002
Sao Tomé og Príncipe	16. september 1975	afr	0,001	0,001	0,001
Saudi-Arabia	24. oktober 1945	as(ar)	0,557	0,559	0,554
Senegal	28. september 1960	afr	0,005	0,005	0,005
Seychellene	21. september 1976	afr	0,002	0,002	0,002
Sierra Leone	27. september 1961	afr	0,001	0,001	0,001
Singapore	21. september 1965	as	0,395	0,396	0,393
Slovakia	19. januar 1993	øst	0,043	0,043	0,043
Slovenia	22. mai 1992	øst	0,081	0,081	0,081
Somalia	20. september 1960	afr	0,001	0,001	0,001
Spania	14. desember 1955	weog	2,534	2,539	2,519
Sri Lanka	14. desember 1955	as	0,016	0,016	0,016
St. Kitts og Nevis	23. september 1983	la	0,001	0,001	0,001
St. Lucia	12. september 1979	la	0,002	0,002	0,002
St. Vincent og Grenadinene	16. september 1980	la	0,001	0,001	0,001

Stat	Opptak	Gruppe	Obligatoriske bidrag i %		
			2001	2002	2003
Storbritannia	24. oktober 1945	weog	5,568	5,579	5,536
Sudan	12. november 1956	afr(ar)	0,006	0,006	0,006
Surinam	04. desember 1975	la	0,002	0,002	0,002
Sverige	19. november 1946	weog	1,033	1,035	1,027
Swaziland	24. september 1968	afr	0,002	0,002	0,002
Syria	24. oktober 1945	as(ar)	0,081	0,081	0,080
Sør-Afrika	07. november 1945	afr	0,410	0,411	0,408
Tadsjikistan	02. mars 1992	as	0,001	0,001	0,001
Tanzania	14. desember 1961	afr	0,004	0,004	0,004
Tchad	20. september 1960	afr	0,001	0,001	0,001
Thailand	16. desember 1946	as	0,275	0,254	0,294
Togo	20. september 1960	afr	0,001	0,001	0,001
Tonga	14. september 1999	as	0,001	0,001	0,001
Trinidad og Tobago	18. september 1962	la	0,016	0,016	0,016
Tunisia	12. november 1956	afr(ar)	0,031	0,031	0,030
Turkmenistan	02. mars 1992	as	0,003	0,003	0,003
Tuvalu	05. september 2000	as	0,001	0,001	0,001
Tyrkia	24. oktober 1945	weog	0,443	0,444	0,440
Tyskland	18. september 1973	weog	9,825	9,845	9,769
Uganda	25. oktober 1962	afr	0,005	0,005	0,005
Ukraina	24. oktober 1945	øst	0,053	0,053	0,053
Ungarn	14. desember 1955	øst	0,121	0,121	0,120
Uruguay	18. desember 1945	la	0,075	0,081	0,080
USA	24. oktober 1945	weog	22,000	22,000	22,000
Usbekistan	02. mars 1992	as	0,011	0,011	0,011
Vanuatu	15. september 1981	as	0,001	0,001	0,001
Venezuela	15. november 1945	la	0,210	0,210	0,208
Vietnam	20. september 1977	as	0,015	0,013	0,016
Zambia	01. desember 1964	afr	0,002	0,002	0,002
Zimbabwe	25. august 1980	afr	0,008	0,008	
Østerrike	14. desember 1955	weog	0,952	0,954	0,947

VEDLEGG 3

Programbudsjettet 2000–2001

FNs programbudsjett for toårsperioden 2000–2001 som revidert på den 55. generalforsamlingen.

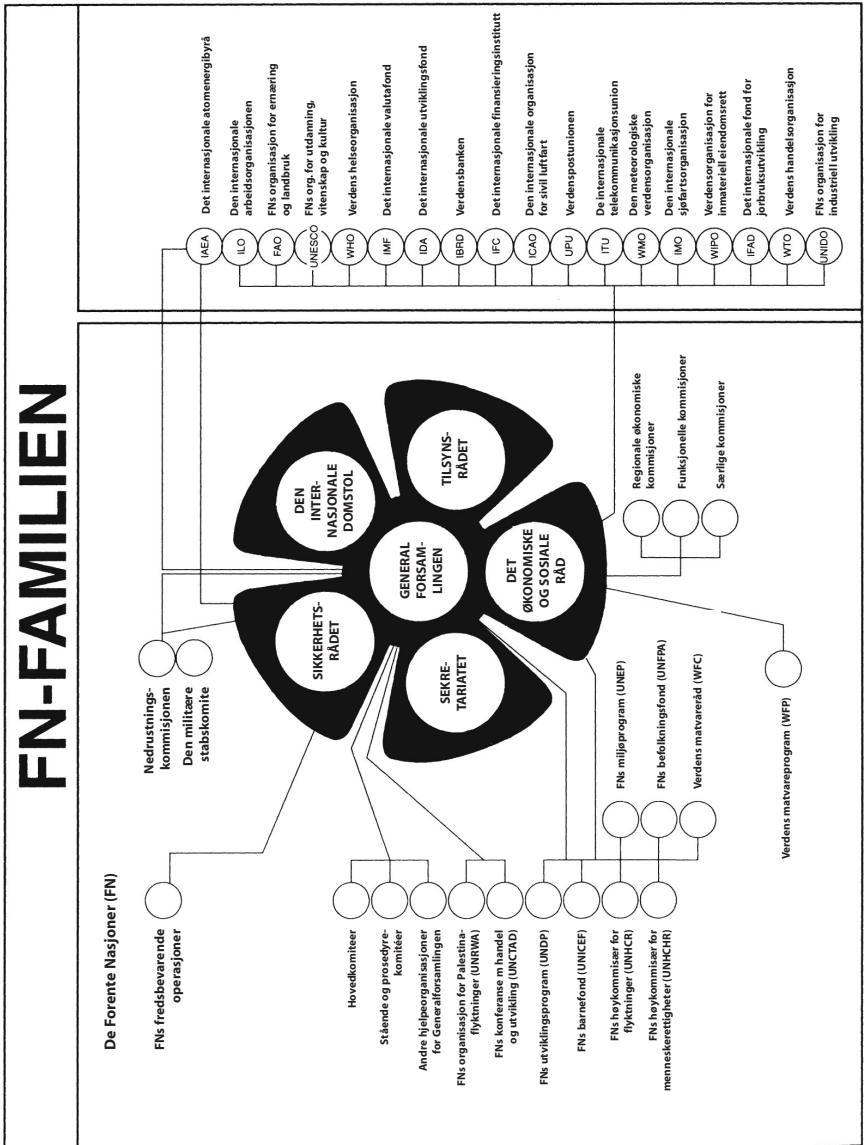
Tabell 4.1: A. Utgifter

Budsjett seksjon	Kap.	Tekst	USD
I	1–2	Generell politisk virksomhet, ledelse og koordinering	457 037 200
II	3–6	Politiske saker, fredsbevarende operasjoner	259 863 100
III	7–8	Internasjonal lov og rett	54 487 300
IV	9–15	Internasjonalt samarbeid for utvikling	255 612 700
V	16–21	Regionalt utviklingssamarbeid	337 891 100
VI	22–25	Menneskerettigheter og humanitære saker	119 529 900
VII	26	Informasjon	142 534 500
VIII	27	Administrasjon og fellestjenester	433 569 100
IX	28	Internt tilsyn	18 750 700
X	29–30	Særlige administrative utgifter	62 532 200
XI	31	Investeringsutgifter	49 767 300
XII	32	Utbetalinger fra skatteutjevningfondet	328 485 300
XIII	33	Utviklingskontoen	13 065 000
		SUM	2 533 125 400

Tabell 4.2: B. Inntekter

Kapittel	Tekst	USD
1	Inntekter til skatteutjevningfondet	333 125 200
2	Generelle inntekter	42 728 600
3	Publikumstjenester	4 968 900
	Til sammen	380 822 700
	Pliktige bidrag fra medlemslandene for toårsperioden vedtatt av Generalforsamlingen	2 152 302 700
	SUM	2 533 125 400

VEDLEGG 4

VEDLEGG 5

Forkortelser

AALCC	The Asian-African Legal Consultative Committee Den asiatiske-afrikanske juridiske rådgivende komité
ABM-avtalen	Anti-Ballistic Missile Treaty Avtale mellom Sovjetunionen og USA fra 1972 om begrensninger i anti-rakettforsvaret
ACABQ	Advisory Committee on Administrative and Budgetary Questions Den rådgivende komité for administrative og budsjettmessige spørsmål
ACC	Administrative Committee on Coordination Den administrative samordningskomiteen
AfDB	African Development Bank Den afrikanske utviklingsbank
ADLF	Alliance of Democratic Forces for the Liberation of Congo-Zaire Allianse av demokratiske krefter for frigjøringen av Kongo-Zaire
ANC	African National Congress Den afrikanske nasjonalkongress (sør-afrikansk parti)
AsDB	Asian Development Bank Den asiatiske utviklingsbank
ASEAN	Association of South East Asian Nations Sammenslutning av sørøst-asiatiske stater medl. (1997): Burma, Brunei, Filippinene, Indonesia, Laos, Malaysia, Singapore, Thailand, og Vietnam)
Bretton Woods-institusjonene	Verdensbanken og Det internasjonale valutafondet (IMF)
CARICOM	Caribbean Community and Common Market De karibiske fellesskap og fellesmarked
CAS	Committee on Assurances of Supply IAEAs komité for leveringstrygghet
CAT	Committee Against Torture FNs komité mot tortur

CCPC	Committee on Crime Prevention and Control Komité for kriminalitetsforebygging og kontroll
CD	Conference on Disarmament Nedrustningskonferansen i Genève
CDE	se KNE
CDP	Committee on Development Planning Komité for utviklingsplanlegging
CEDAW	Committee on the Elimination of Discrimination against Women Komité for avskaffelse av kvinnediskriminering
CERD	Committee on the Elimination of Racial Discrimination Komité for avskaffelse av rasediskriminering
CESI	Centre for Economic and Social Information Senter for økonomisk og sosial informasjon
CFE	Conventional Forces in Europe Konvensjonelle styrker i Europa
CFS	Committee on World Food Security Komité for matvaresikkerhet
CGIAR	Consultative Group on International Agricultural Research Konsultasjonsgruppen for internasjonal landbruksforskning
CHR	Commission on Human Rights Menneskerettighetskommisjonen
CIEM	Committee on International Investment and Multinational Enterprises Komité for internasjonale investeringer og multinasjonale selskap
CMI	Comite Maritime International Den internasjonale maritime komité
CND	Commission on Narcotic Drugs FNs narkotikakommisjon
CPC	Committee for Programming and Coordination Komité for programplanlegging og koordinering
CSBM	Confidence and Security Building Measures Tillits- og sikkerhetsskapende tiltak
CSD	Commission for Social Development Sosialkommisjonen
CSD	Commission on Sustainable Development

	Kommisjonen for bærekraftig utvikling
CSW	Commission on the Status of Women FN's kvinnekommisjon
CTBT	Comprehensive Test Ban Treaty Fullstendig kjernefysisk prøvestansavtale
CTC	Centre on Transnational Corporations FNs senter for flernasjonale selskap (under UNCTAD)
CWC	Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons and on their destruction Konvensjonen om forbud mot utvikling, produksjon, lagring og bruk av kjemiske våpen samt ødeleggelse av disse
DAM	Department of Administration and Management FN-sekretariatets avdeling for administrative spørsmål
DESA	Department of Economic and Social Affairs FN-sekretariatets avdeling for økonomiske og sosiale spørsmål
DHA	Departement of Humanitarian Affairs FNs avdeling for humanitær virksomhet og nødhjelp (til januar 1998)
DPA	Department of Political Affairs FN-sekretariatets avdeling for politiske spørsmål
DPI	Department of Public Information FN-sekretariatets informasjonsavdeling
DPKO	Department of Peacekeeping Operations FN-sekretariatets avdeling for fredsbevarende operasjoner
DSG	Deputy Secretary General FNs varageneralsekretær
ECA	Economic Commission for Africa FNs økonomiske kommisjon for Afrika
ECE	Economic Commission for Europe FNs økonomiske kommisjon for Europa
ECLAC	Economic Commission for Latin America and the Caribbean FNs økonomiske kommisjon for Latin-Amerika og Karibia
ECOMOG	ECOWAS' Peace Monitoring Group ECOWAS' regionale fredsbevarende styrke
ECOSOC	Economic and Social Council FNs økonomiske og sosiale råd
ECOWAS	Economic Community of West African States Økonomisk sammenslutning for land i Vest-Afrika

ECWA	Economic Commission for Western Asia FNs økonomiske kommisjon for Vest-Asia
ENMOD	Convention on the Prohibition of Military and any other Hostile use of Environmental Modification Techniques FNs konvensjon om forbud mot bruk av miljøpåvirkning til militære formål (Miljøkrigskonvensjonen)
ERC	Emergency Relief Coordinator FNs nødhjelpskordinator
ESCAP	Economic and Social Commission for Asia and the Pacific FNs økonomiske og sosiale kommisjon for Asia og Stillehavsområdet
EØS	Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet
FAO	Food and Agriculture Organization FNs organisasjon for ernæring og landbruk
G-77	Group of 77 Utviklingslandenes behandlingsgruppe for koordinering av utviklingsspørsmål under Generalforsamlingen
HABITAT	se UNCHS
HIPC	Highly Indebted Poor Countries Fattige land med høy gjeldsbyrde
IAEA	International Atomic Energy Agency Det internasjonale atomenergibyrådet
IATA	International Air Transport Association Den internasjonale organisasjonen for lufttransport
IBRD	International Bank of Reconstruction and Development Den internasjonale gjenoppbyggings- og utviklingsbanken (Verdensbanken)
ICAO	International Civil Aviation Organization Den internasjonale organisasjonen for sivil luftfart
ICARA	International Conference on Assistance to Refugees in Africa Internasjonal konferanse om bistand til flyktninger i Afrika
ICJ	International Court of Justice FNs internasjonale domstol
ICO	Islamic Conference Organization Organisasjonen for Den islamske konferansen
ICRC	International Committee of the Red Cross Den internasjonale Røde Kors-komité
ICSAB	International Civil Advisory Board Den rådgivende komité for Den internasjonale

	tjenestemannskommisjonen
ICSC	International Civil Service Commission Den internasjonale tjenestemannskommisjonen
ICSU	International Council of Scientific Unions Vitenskapsunionens internasjonale råd
ICTY	International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia FNs internasjonale domstol for krigsforbrytelser i det tidligere Jugoslavia
IDA	International Development Association Det internasjonale utviklingsfondet (under Verdensbanken)
IEA	International Energy Agency Det internasjonale energibyrået
IFAD	International Fund for Agricultural Development Det internasjonale fondet for jordbruksutvikling
IFC	International Finance Corporation Det internasjonale finansieringsinstituttet
IFOR	Implementation Force Multilateral implementeringsstyrke i Bosnia-Hercegovina ledet av NATO
IGAD	Intergovernmental Authority on Development Organisasjon mot tørke og for utvikling på Afrikas horn
ILC	International Law Commission Folkerettskommisjonen
ILO	International Labour Organization Den internasjonale arbeidsorganisasjonen
IMF	International Monetary Fund Det internasjonale valutafondet
IMO	International Maritime Organization Den internasjonale sjøfartsorganisasjonen (før 1982: IMCO)
INCB	International Narcotics Control Board Det internasjonale narkotikakontrollrådet
INF	Intermediate-range Nuclear Forces Kjernefysiske mellomdistansevåpen
INMARSAT	International Maritime Satellite Organization Den internasjonale organisasjonen for maritime telekommunikasjoner via satellitt
INSTRAW	International Research and Training Institute for the Advancement of Women Det internasjonale forsknings- og utdanningsinstituttet for kvinner

INTELSAT	International Telecommunication Satellite Organization Den internasjonale telekommunikasjonssatellittorganisasjonen
IOC	Intergovernmental Oceanographic Commission Den mellomstatlige oseanografiske kommisjonen
IPDC	International Programme for the Development of Communication Det internasjonale programmet for kommunikasjonsutvikling
IPTF	International Police Force Task FNs internasjonale politistyrke
ITC	International Trade Center Det internasjonale handelssenteret
ITU	International Telecommunication Union Den internasjonale teleunionen
IUOTO	International Union of Official Travel Organizations Den internasjonale reiselivsorganisasjon
JIU	Joint Inspection Unit FNs inspektørgruppe
KNE	Conference on Confidence and Security Building Measures and Disarmament in Europe (CDE) Konferansen om tillits- og sikkerhetsskapende tiltak og nedrustning i Europa
MICIVIH	Civilian Mission of the United Nations and the Organization of American States in Haiti Det internasjonale sivile korps på Haiti
MINUGUA	United Nations Mission for the Verification of Human Rights and of Compliance with the Commitment of the Comprehensive Agreement on Human Rights in Guatemala FNs verifikasjonskorps for menneskerettigheter og overholdelse av pliktene etter den omfattende menneskerettighetssavtalen i Guatemala
MINURCA	Mission des Nations Unies en Republique Centrafricaine FNs operasjon i Den sentral-afrikanske republikken
MINURSO	Mission des Nations Unies pour le Référendum au Sahara Occidental FNs operasjon for overvåking av folkevalg i Vest-Sahara
MINUSAL	Mission de las Naciones Unidas en El-Salvador FNs operasjon i El Salvador
MIPONUH	United Nations Civilian Police Mission in Haiti FNs sivile politioperasjon på Haiti

MISAB	Inter-African Mission to Monitor the Bangui Agreements Interafrikansk fredsbevarende styrke i Den sentral-afrikanske republikken
MONUA	United Nations Observer Mission in Angola FNs observatørstyrke i Angola
MPLA	Movimento Popular de Libertacao de Angola President Dos Santos' parti i Angola
MUL	Least Developed Countries (LDC) De minst utviklede land
NAM	Non Aligned Movement Den alliansefrie bevegelse
NATO	North Atlantic Treaty Organization Den nordatlantiske traktatorganisasjonen
NGO	Non-Governmental Organization Ikke-statlig organisasjon
NPT	Non-Proliferation Treaty Ikke-spredningsavtalen
OAS	Organization of American States Organisasjonen av amerikanske stater
OAU	Organization of African Unity Organisasjonen for afrikansk enhet
OCHA	Office for the Coordination of Humanitarian Affairs Kontoret for koordinering av humanitære aktiviteter
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling
OECS	Organization of East Caribbean States Organisasjonen for østkaribiske stater
OIOS	Office of International Oversight Services FNs kontor for internt tilsyn
OPANAL	Organisacion para la Proscripcion des Armas Nucleares en America Latina Organisasjonen for forbud mot atomvåpen i Latin-Amerika
OPEC	Organization of Petroleum Exporting Countries Organisasjonen for oljeeksporterende land
OSSE	Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa
PLO	Palestine Liberation Organization Den palestinske frigjøringsorganisasjonen

POLISARIO	Frente Polisare Popular para la Liberacion de Saguia el-hamira y de Rui de Ori Frigjøringsbevegelse i Vest-Sahara
PUNE	United Nations Conference for the Promotion of International Cooperation in the Peaceful Uses of Nuclear Energy FNs konferanse om fredelig utnyttelse av kjernekraft
SADC	Southern African Development Community Den regionale samarbeidsorganisasjonen i det sørlige Afrika (medl.: (1997) Angola, Botswana, Lesotho, Malawi, Mauritius, Mosambik, Namibia, Swaziland, Sør-Afrika, Tanzania, Zambia, Zimbabwe)
SALT (I & II)	Strategic Arms Limitation Treaty Avtaler mellom USA og tidl. Sovjetunionen om begrensninger av strategiske våpen
SDI	Strategic Defence Initiative Strategisk forsvarsinitiativ (det amerikanske romvåpenprogrammet)
SFOR	Stabilisation Force Multilateral stabiliseringsstyrke i Bosnia-Hercegovina ledet av NATO
SG	Secretary General FNs generalsekretær
SHIRBRIG	United Nations Standing Forces High Readiness Brigade
SIS	Special Industrial Service Det særlige industrifondet
SSOD (I, II & III)	Special Session on Disarmament Generalforsamlingens spesialsesjoner om nedrusting
START	Strategic Arms Reduction Talks Forhandlinger mellom USA og tidl. Sovjetunionen om reduksjoner av strategiske våpen
TCDC	Technical Co-operation among Developing Countries Faglig samarbeid mellom utviklingsland
TDB	Trade- and Development Board Handels- og utviklingsstyret (UNCTADs styre)
UN	United Nations De Forente Nasjoner (FN)
UNAMIR	United Nations Assistance Mission for Rwanda

	FNs styrke i Rwanda
UNAVEM	United Nations Angola Verification Mission FNs verifikasjonsgruppe i Angola
UNCDF	United Nations Capital Development Fund FNs kapitalutviklingsfond
UNCED	United Nations Conference on Environment and Development FNs konferanse om miljø og utvikling (Rio-konferansen)
UNCHS	United Nations Center for Human Settlements FNs bosettingscenter (Habitat)
UNCITRAL	United Nations Commission on International Trade Law FNs kommisjon for internasjonal handelsrett
UNCOPUOS	United Nations Committee on the Peaceful Uses of Outer Space FNs komité for fredelig utnyttelse av det ytre verdensrommet
UNCTC	United Nations Committee for Transnational Corporations FNs komité for flernasjonale selskap
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development FNs konferanse for handel og utvikling
UNCURK	United Nations Commission for the Unification and Rehabilitation of Korea FNs kommisjon for samling og gjenoppbygging av Korea
UNDAF	United Nations Development Aid Framework FNs rammeverk for bistand
UNDC	United Nations Disarmament Commission FNs nedrustningskommisjon
UNDG	United Nations Development Group FNs utviklingsgruppe
UNDOF	United Nations Disengagement Observer Force FNs observatørstyrke i Midtøsten
UNDP	United Nations Development Programme FNs utviklingsprogram
UNEP	United Nations Environment Programme FNs miljøvernprogram
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization FNs organisasjon for utdanning, vitenskap og kultur
UNETPSA	United Nations Educational Training Programme for Southern Africa FNs utdannings- og opplæringsprogram for det sørlige Afrika
UNFDAC	United Nations Fund for Drug Abuse Control FNs fond for kontroll av narkotikamisbruk

UNFICYP	United Nations Force in Cyprus FN-styrken på Kypros
UNFPA	United Nations Population Fund FNs befolkningsfond
UNGASS 19	United Nations General Assembly Nineteenth Special Session FNs generalforsamlings 19. spesialsesjon for oppfølging av Rio-konferansen
UNHCHR	United Nations High Commissioner for Human Rights FNs høykommissær for menneskerettigheter
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees FNs høykommissær for flyktninger
UNICEF	United Nations Children's Fund FNs barnefond
UNIDF	United Nations Industrial Development Fund FNs fond for industriell utvikling
UNIDIR	United Nations Institute for Disarmament Research FNs institutt for nedrustningsstudier
UNIDO	United Nations Industrial Development Organization FNs organisasjon for industriell utvikling
UNIFEM	United Nations Development Fund for Women FNs utviklingsfond for kvinner
UNIFIL	United Nations Interim Force in Lebanon FNs fredsbevarende styrke i Libanon
UNIIMOG	United Nations Iran-Iraq Military Observer Group FNs militære observatørgruppe i Iran og Irak
UNIKOM	United Nations Iraq-Kuwait Observer Mission FNs observatørkorps på grensen Irak – Kuwait
UNISPACE (I & II)	United Nations conference on the Exploration and Peaceful Uses of Outer Space FNs konferanser om utforskning og fredelig utnyttelse av verdensrommet
UNITA	Unia\$039o Nacional para a Independência Total de Angola Opprørsbevegelse i Angola
UNITAR	United Nations Institute for Training and Research FNs institutt for opplæring og forskning
UN-NADAF	United Nations New Agenda for the Development of Africa in the 1990's FNs nye program for utvikling i Afrika i 1990-årene

UNMIBH	United Nations Mission in Bosnia-Herzegovina FN-styrken i Bosnia-Herzegovina
UNMIH	United Nations Mission in Haiti FN-styrken på Haiti
UNMOGIP	United Nations Military Observer Group in India and Pakistan FNs militære observatørgruppe i India og Pakistan
UNMOP	United Nations Mission of Observers in Prevlaka FNs observatørkorps i Prevlaka
UNMOT	United Nations Mission of Observers in Tadsjikistan FNs observatørkorps i Tadsjikistan
UNOMIG	United Nations Observer Mission in Georgia FNs observatørkorps i Georgia
UNOMIL	United Nations Observer Mission in Liberia FNs observatørkorps i Liberia
UNOMSIL	United Nations Observer Mission in Sierra Leone FNs observatørkorps i Sierra Leone
UNPREDEP	United Nations Preventive Deployment Force FNs forebyggende styrke (i Den tidlige jugoslaviske republikken Makedonia)
UNPROFOR	United Nations Protection Force FNs fredsbevarende operasjon i det tidligere Jugoslavia
UNRISD	United Nations Research Institute for Social Development FNs forskningsinstitutt for sosial utvikling
UNRWA	United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East FNs organisasjon for hjelp til Palestina-flyktninger i Midtøsten
UNSCEAR	United Nations Scientific Committee on the Effects of Atomic Radiation FNs vitenskapelige komité for virkningene av radioaktiv stråling
UNSCOM	United Nations Special Commission FNs spesialkommisjon (som skal overvåke avskaffingen av irakiske masseødeleggelsesvåpen)
UNSF	United Nations Special Fund FNs fond for de hardest rammede utviklingslandene
UNSMIA	United Nations Special Mission to Afghanistan FNs spesialkorps til Afghanistan
UNSOC	United Nations Staff Officers Course FNs stabsoffiserkurs

UNSMIH	United Nations Support Mission in Haiti FNs støtteaksjon på Haiti
UNTAES	United Nations Transitional Administration for Eastern Slavonia, Baranja and Western Sirmium FNs overgangsadministrasjon for Øst-Slavonia, Baranja og Vest-Sirmium
UNTMIH	United Nations Transition Mission in Haiti FNs overgangsoperasjon på Haiti
UNTSO	United Nations Truce Supervision Organization FNs observatørkorps i Midtøsten
UNU	United Nations University FN-universitetet
UNV	United Nations Volunteers FNs internasjonale korps av frivillige
UPU	Universal Postal Union Verdenspostunionen
URNG	Unidad Revolucionaria Nacional Guatemalteca Den guatemalanske revolusjonære hær
WEOG	West European and Other States Group Gruppen av vesteuropeiske og andre stater
WFC	World Food Council Verdens matvareråd
WFP	World Food Programme Verdens matvareprogram
WGUNS	Open-ended High-level Working Group on the Strengthening of the United Nations System Arbeidsgruppen for styrking av FN-systemet (Essy-gruppa)
WHO	World Health Organization Verdens helseorganisasjon
WIPO	World Intellectual Property Organization Verdensorganisasjonen for åndsverksrett
WMO	World Meteorological Organization Den meteorologiske verdensorganisasjonen
WTO	World Tourism Organization Verdens turismeorganisasjon
WTO	World Trade Organization Verdens handelsorganisasjon